వేమూరీ దుర్గానాగేశ్వర రావుగారు స్మృతి గ్రన్థావలీ

వేమూరీ దుర్గానాగేశ్వర రావుగారు స్మృతి గ్రన్థావలీ

శాస్త్ర శృఙ్ఖలా

జ్ఞానామృతసారసంహితా-అథవా-నారదపాఞ్చరాత్రమ్

జ్ఞానామృతసారసంహితా

శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రమ్

ప్రథమైక-రాత్రే ప్రథమోఽధ్యాయః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

అథ మఙ్గలాచరణమ్

నారాయణం నమస్ కృత్య నరం చైవ నరోత్తమమ్ ।

దేవీం సరస్వతీం చైవ తతో జయమ్ ఉదీరయేత్ ॥

గణేశ-శేష-బ్రహ్మేశ-దినేశ-ప్రముఖాః సురాః ।

కుమారాద్యాశ్ చ మునయః సిద్ధాశ్ చ కపిలాదయః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧ ॥

లక్ష్మీ సరస్వతీ దుర్గా సావిత్రీ రాధికా పరా।

భక్త్యా నమన్తి యం శశ్వత్ తం నమామి పరాత్ పరం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨ ॥

ధ్యాయన్తే సతతం సన్తో యోగినో వైష్ణవాస్ తథా।

జ్యోతిర్-అభ్యన్తరే రూపమ్ అతులం శ్యామ-సున్దరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౩ ॥

ధ్యాయేత్ తం పరమం బ్రహ్మ పరమాత్మానమ్ ఈశ్వరమ్।

నిరీహమ్ అతి-నిర్లిప్తమ్ నిర్గుణం ప్రకృతేః పరం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪ ॥

సర్వేశం సర్వ-రూపం చ సర్వ-కారణ-కారణమ్।

సత్యం నిత్యం చ పురుషం పురాణం పరమ్ అవ్యయమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫ ॥

మఙ్గల్యం మఙ్గలార్హం చ మఙ్గలం మఙ్గలాలయమ్।

స్వేచ్ఛా-మయం పరం ధామ భగవన్తం సనాతనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౬ ॥

స్తువన్తి వేదా యం శశ్వన్న్ ఆనన్తం జానన్తి యస్య తే।

తం స్తౌమి పరమానన్దం సానన్దం నన్ద-నన్దనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౭ ॥

భక్త-ప్రియం చ భక్తేశం భక్తానుగ్రహ-విగ్రహం ।

శ్రీదం శ్రీశం శ్రీ-నివాసం శ్రీ-కృష్ణం రాధికేశ్వరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౮ ॥

జ్ఞానామృతం జ్ఞాన-సిన్ధోః సంప్రాప్య శఙ్కరాద్ గురోః ।

పరావరాచ్ చ పరమాద్ యోగీన్ద్రాణాం గురోర్ గురోః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౯ ॥

వేదేభ్యో దధి-సిన్ధుభ్యశ్ చతుర్భ్యః సుమనోహరమ్ ।

తజ్ జ్ఞాన-మన్థ-దణ్డేన సంనిర్మథ్య నవం నవమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౦ ॥

నవనీతం సముద్ధృత్య నత్వా శమ్భోః పదామ్బుజమ్ ।

విధి-పుత్రో నారదో ఽహం పఞ్చ-రాత్రం సమారభే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౧ ॥

ఓం నారాయణాశ్రమే పుణ్యే పుణ్య-క్షేత్రే చ భారత ।

సిద్ధే నారాయణ-క్షేత్రే వట-మూలే సుపుణ్యదే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౨ ॥

కృష్ణాంశం కృష్ణ-భక్తం చ పలం కృష్ణ-పరాయణమ్ ।

శ్రీ-కృష్ణ-చరణామ్భోజ-ధ్యానైకతాన-మానసమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౩ ॥

జపన్తం పరమం బ్రహ్మ కృష్ణ ఇత్య్ అక్షర-ద్వయమ్ ।

సుఖాసనే సుఖాసీనం కృష్ణ-ద్వైపాయనం మునిమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౪ ॥

పప్రచ్ఛ శుకదేవశ్ చ సర్వ-జ్ఞం పితరం మునిః ।

కారణఞ్ చ పురాణానాం పురాణం పరమ్ అవ్యయమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౫ ॥

శ్రీ-శుక ఉవాచ

భగవన్ సర్వ-తత్త్వ-జ్ఞ వేద-వేదాఙ్గ-పారగ ।

యద్ యత్ ప్రకారం జ్ఞానం చ నిగూఢం శ్రుతి-సమ్మతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౬ ॥

తేషు యత్ సార-భూతం చాప్య్ అజ్ఞానాన్ధ-ప్రదీపకమ్ ।

తత్ తత్ సర్వం సమాలోచ్య మాం బోధయితుమ్ అర్హసి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౭ ॥

అథ శ్రీ-కృష్ణ-భక్తి-ప్రశంశా

స పితా జ్ఞాన-దాతా యో జ్ఞానం తత్ కృష్ణ-భక్తిదమ్ |

సా భక్తిః పరమా శుద్ధా కృష్ణ-దాస్య-ప్రదా చ యా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౮ ||

తద్ ఏవ దాస్యం శస్తం యత్ సాక్షాచ్ చరణ-సేవనం |

నిత్యం గోలోక-వాసం చ పురతః స్తవనం హరేః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౯ ||

శశ్వన్ నిమేష-రహితం తత్-పాద-పద్మ-దర్శనమ్ |

శశ్వత్ తత్-సార్ధమ్ ఆలాప-సేవా-కర్మ-నియోజనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౦ ||

తేన సార్ధమ్ అవిచ్ఛేద-స్థానం పరం శోభనమ్ |

భక్తానాం వాఞ్ఛితం వస్తు సార-భూతం శ్రుతౌ శ్రుతమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౧ ||

పుత్రస్య వచనం శ్రుత్వా వ్యాసదేవో జహాస సః |

విజ్ఞాయ జ్ఞానినం పుత్రం పరమాహ్లాదమ్ ఆప హ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౨ ||

పుత్రం శుభాశిషం కృత్వా సర్వ-జ్ఞః సర్వ-భావనః |

యథాప్రాప్తం గురు-ముఖాత్ ప్రవక్తుమ్ ఉపచక్రమే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౩ ||

శ్రీ-వ్యాస ఉవాచ

శుక ధన్యో ఽసి మాన్యో ఽసి పుణ్య-రూపో ఽసి భారతే |

పుత్రేణ భవతాస్మాకం కులం ముక్తం చ పావనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౪ ||

స పుత్రః కృష్ణ-భక్తో యో భారతే సుయశస్-కరః |

పునాతి పుంసాం శతకం జన్మ-మాత్రేణ లీలయా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౫ ||

మాతా-మహానాం శతకం మాతరం మాతృ-మాతరమ్ |

సోదరాన్ బాన్ధవాంశ్ చైవ భృత్యాన్ పత్నీం సహాత్మజామ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౬ ||

యత్-కన్యాం ప్రతిగృహ్ణాతి తద్-ఆది-పురుష-త్రయమ్ |

కన్యా-ప్రదాతా శ్వశురో జీవన్-ముక్తః సభార్యకః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౭ ||

స్వయం విధాతా భగవాన్ పరం కృష్ణ-పరాయణః |

కృష్ణ-భక్తో వసిష్టస్ తు తత్ సుతో వైష్ణవః స్వయమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౮ ||

వైష్ణవస్ తత్ సుతః శక్తిః కృష్ణ-ధ్యానైక-మానసః |

పరాశరశ్ చ తత్-పుత్రః కృష్ణ-పాదాబ్జ-సేవయా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౯ ||

జీవన్-ముక్తో మహా-జ్ఞానీ యోగీన్ద్రాణాం గురోర్ గురుః |

అహం వేద-విభక్తా చ శ్రీ-కృష్ణ-పాద-సేవయా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.30 ||

గురుర్ మే భగవాన్ సాక్షాద్ యోగీన్ద్రో నారదో మునిః |

గురోర్ గురుర్ మే శమ్భుశ్ చ యోగీన్ద్రాణాం గురోర్ గురుః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.3౧ ||

తేషాం పుణ్యేన పుత్రస్ త్వం పుణ్య-రాశిశ్ చ మూర్తిమాన్ |

పద్మానాం మమ పుంసాం చ ప్రకాశో భాస్కరః స్వయమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.3౨ ||

శ్రీ-కృష్ణ-చరణామ్భోజం పాదాబ్జం నారదేశయోః |

సరస్వతీం నమస్ కృత్య జ్ఞానం వక్ష్యే సనాతనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.33 ||

శ్రూయతామ్ పఞ్చ-రాత్రం చ వేద-సారమ్ అభీప్సితమ్ |

పఞ్చ-సంవాదమ్ ఇష్టం చ భక్తానామ్ అభివాఞ్ఛితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.3౪ ||

ప్రాణాధికం ప్రియం శుద్ధం పరం జ్ఞానామృతం శుభం।

అథ షట్-సంవాదాః ?wహత్? హి గోలోకే శత-శృఙ్గే చ పర్వతే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.3౫॥

సుపుణ్యే విరజా-తీరే వట-మూలే మనోహరే।

పురతో రాధికాయాశ్ చ బ్రహ్మాణం కమలోద్భవమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.3౬॥

తమ్ ఉవాచ మహా-భక్తం స్తువన్తం ప్రణతం సుతమ్।

పఞ్చ-రాత్రమ్ ఇదం పుణ్యం శ్రుత్వా చ జగతాం విధిః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.3౭॥

ప్రణమ్య రాధికాం కృష్ణం ప్రయయౌ శివ-మన్దిరమ్।

భక్త్యా తమ్ పూజయామ్ ఆస శఙ్కరః పరమాదరమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.3౮॥

సుఖాసనే సుఖాసీనం స్వస్థం భక్తం చ పూజితమ్।

పప్రచ్ఛ వార్త్తాం వినయీ వినయేన సుఖావహామ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.3౯॥

సర్వం తం కథయామ్ ఆస పఞ్చ-రాత్రాదికం శుభమ్।

వసన్తం వట-మూలే చ స్వర్గే మన్దాకినీ-తటే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪౦॥

యోగీన్ద్రైర్ అపి సిద్ధేన్ద్రైర్ మునీన్ద్రైశ్ చ స్తుతం ప్రభుం ।

జ్ఞానామృతం తమ్ ఉక్త్వా స బ్రహ్మ-లోకం జగామ హ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪౧ ॥

శమ్భుశ్ చ కథయామ్ ఆస స్వ-శిష్యం నారదం మునిమ్ ।

నారదః కథయామ్ ఆస పుష్కరే సూర్య-పర్వణి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪౨ ॥

మాం భక్తమ్ అనురక్తం చ పుణ్యాహే ముని-సంసది ।

పఞ్చ-రాత్రమ్ ఇదం శుద్ధం భ్రమాన్ధ-ధ్వంస-దీపకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪౩ ॥

అథ పఞ్చ-రాత్ర-పద-వ్యాఖ్యా

రాత్రం చ జ్ఞాన-వచనం జ్ఞానం పఞ్చ-విధం స్మృతమ్ ।

తేనేదం పఞ్చ-రాత్రం చ ప్రవదన్తి మనీషిణః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪౪ ॥

జ్ఞానం పరమ-తత్త్వం చ జన్మ-మృత్యు-జరాపహమ్ ।

తతో మృత్యుఞ్జయః శమ్భుః సంప్రాప కృష్ణ-వక్త్రతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪౫ ॥

జ్ఞానమ్ ద్వితీయం పరమం ముముక్షూణాం చ వాఞ్ఛితమ్ ।

పరం ముక్తి-ప్రదం శుద్ధం యతో లీనం హరేః పదే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪౬ ॥

జ్ఞానం శుద్ధం తృతీయం చ మఙ్గలం కృష్ణ-భక్తిదమ్ ।

తద్-దాస్యమ్ అభీష్టం చ యతో దాస్యం లభేద్ ధరేః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪౭ ॥

చతుర్థం యౌగికం జ్ఞానం సర్వ-సిద్ధి-ప్రదం పరమ్ ।

సర్వస్వం యోగినాం పుత్ర సిద్ధానాం చ సుఖ-ప్రదమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪౮ ॥

అణిమా లఘిమా వ్యాప్తిః ప్రాకామ్యం మహిమా తథా ।

ఈశిత్వం చ వశిత్వం చ తథాకామావసాయితా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౪౯ ॥

సార్వజ్ఞం దూర-శ్రవణం పర-కాయ-ప్రవేశనమ్ ।

కాయ-వ్యూహం జీవ-దానం పర-జీవ-హరం పరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫౦ ॥

సర్గ-కర్తృత్వ-శిల్పం చ సర్గ-సంహార-కారణమ్ ।

సిద్ధం చ షోడశ-విధం జ్ఞానినాం చ యతో భవేత్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫౧ ॥

జ్ఞానం చ పరమం ప్రోక్తం తద్ వై వైషయికం నృణాం।

యద్ ఇష్ట-దేవీ మాయా సా పరం సంమోహ-కారణం॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫౨॥

విషయే బద్ధ-చితం చ సర్వమ్ ఇన్ద్రియ-సేవనమ్।

పోషనం స్వ-కుటుమ్బానాం స్వాత్మనశ్ చ నిరన్తరమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫౩॥

ప్రథమం సాత్త్వికం జ్ఞానం ద్వితీయం చ తద్ ఏవ చ।

నైర్గుణ్యం చ తృతీయం చ జ్ఞానం చ సర్వతః పరమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫౪॥

చతుర్థమ్ చ రాజసికం భక్తస్ తన్ నాభివాఞ్ఛతి।

పఞ్చమం తామసం జ్ఞానం విద్వాంస్ తన్ నాభివాఞ్ఛతి॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫౫॥

జ్ఞానం పఞ్చ-విధం ప్రోక్తం పఞ్చ-రాత్రం విదుర్ బుధాః।

పఞ్చ-రాత్రం సప్త-విధం జ్ఞానినాం జ్ఞానదం పరమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫౬॥

బ్రాహ్మం శైవం చ కౌమారం వాసిష్ఠం కాపిలం పరమ్।

గౌతమీయం నారదీయమ్ ఇదం సప్త-విధం స్మృతమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫౭॥

అథ గ్రన్థ-ప్రశంసా

షట్ పఞ్చ-రాత్రం వేదాశ్ చ పురాణాని చ సర్వశః ।

ఇతిహాసం ధర్మ-శాస్త్రం శాత్రం చ సిద్ధి-యోగ-జమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫౮ ॥

దృష్ట్వా సర్వం సమాలోక్య జ్ఞానం సంప్రాప్య శఙ్కరాత్ ।

జ్ఞానామృతం పఞ్చ-రాత్రం చకార నారదో మునిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౫౯ ॥

పుణ్యం చ పాప-విఘ్నం భక్తి-దాస్య-ప్రదం హరేః ।

సర్వస్వం వైష్ణవానాం చ ప్రియం ప్రాణాధికం సుత ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౬౦ ॥

సార-భూతం చ సర్వేషాం వేదానాం పరమాద్భుతమ్ ।

నారదీయం పఞ్చ-రాత్రం పురాణేషు సుదుర్లభమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౬౧ ॥

సర్వాన్తరాత్మా భగవాన్ బ్రహ్మ-జ్యోతిః సనాతనమ్ ।

పరిపూర్ణతమః శ్రీమాన్ యథా కృష్ణః సురేషు చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౬౨ ॥

యథా దేవీషు పూజ్యా సా మూల-ప్రకృతిర్ ఈశ్వరీ।

వైష్ణవానాం చ సిద్ధానాం జ్ఞానినాం యోగినాం శివః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౬౩॥

విశ్వస్తానాం ఇన్ద్రియానామ్ మనశ్ చ శీఘ్ర-గామినామ్।

బ్రహ్మా చ వేద-విదుషాం పూజ్యానాం చ గణేశ్వరః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౬౪॥

సనత్-కుమారో భగవాన్ మునీనాం ప్రవరో యథా।

బృహస్పతిర్ బుద్ధిమతాం సిద్ధానాం కపిలో యథా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౬౫॥

యోగీన్ద్రానాం సతాం శుద్ధ ఋషిర్ నారాయణో యథా।

కవీనాం చ యథా శుక్రః పణ్డితానాం బృహస్పతిః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౬౬॥

సరితామ్ చ యథా గఙ్గా సముద్రాణాం జలార్ణవః।

వృన్దావనం వనానాం చ వర్షానాం భారతం యథా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౬౭॥

పుష్కరం తత్ర తీర్థానాం పూజ్యానాం వైష్ణవో యథా।

ఆత్మాకాశో యథాప్తానాం యథా కాశీ పురీషు చ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౬౮॥

వృక్షాణాం కల్ప-వృక్షశ్ చ సురభీ కామ-ధేనుషు।

పుష్పాణాం పారిజాతశ్ చ పత్రాణాం తులసీ యథా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౧౯ ॥

మన్త్రాణాం కృష్ణ-మన్త్రశ్ చ యథా విద్యా ధనేష్వ్ అపి ।

యథా తేజస్వినాం సూర్యో మిష్టానామ్ అమృతం యథా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౦ ॥

ఆధారాణాం చ స్థూలానాం మహా-విష్ణుర్ యథా సుత ।

సూక్ష్మాణాం పరమాణుశ్ చ గురుణాం మన్త్ర-తన్త్ర-దః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౧ ॥

పుత్రశ్ చ స్నేహ-పాత్రాణాం నక్షత్రాణాం యథా శశీ ।

యథా ఘృతం చ గవ్యానాం శస్యానాం ధాన్యమ్ ఈప్సితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౨ ॥

శాస్త్రాణాం చ యథా వేదాః సాశ్రమాణాం యథా ద్విజః ।

తైజసానాం యథా రత్నం ముక్తామాణిక్యహీరకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౩ ॥

యథా ఛన్దసి గాయత్రీ దుర్గా శక్తిమతీష్వ్ అపి ।

పతి-వ్రతాసు లక్ష్మీశ్ చ క్షమాశీలాసు మేదినీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౨౪ ॥

సౌభాగ్యాసు సున్దరీషు రాధా కృష్ణ-ప్రియాసు చ ।

హనుమాన్ వానరాణాం చ పక్షిణాం గరుడో యథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౭౫ ||

వాహనానాం బలవతాం శఙ్కరస్య యథా వృషః |

శాలగ్రామశ్ చ యన్త్రాణాం పూజాసు కృష్ణ-పూజనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౭౬ ||

ఏకాదశీ వ్రతానాం చ తపఃస్వ్ అనశనం యథా |

యజ్ఞానాం జప-యజ్ఞశ్ చ సత్యం ధర్మేషు పుత్రక || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౭౭ ||

సుశీలం చ గుణానాం చ పుణ్యేషు కృష్ణ-కీర్తనమ్ |

శోభాసు సుఖ-దృశ్యేషు ప్రభా తేజఃసు సర్వతః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౭౮ ||

పోష్ట్రీణాం ఉపకర్తౄణాం మిత్రాణాం జననీ యథా |

లోకానామ్ అపి లోకేశః శేషో నాగేషు పూజితః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౭౯ ||

సుదర్శనం చ శస్త్రాణాం విశ్వకర్మా చ శిల్పినామ్ |

ధర్మిష్ఠేషు దయావత్సు దేవర్షిసు మహత్సు చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౮౦ ||

విష్ణు-భక్తేషు విజ్ఞేషు యథైవ నారదో మునిః |

ఏవం చ సర్వ-శాస్త్రేషు పఞ్చ-రాత్రం చ పూజితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౮౧ ||

యథా నిపీయ పీయూషం న స్పృహా చాన్య-వస్తుషు ।

పఞ్చ-రాత్రమ్ అభిజ్ఞాయ నాన్యేషు చ స్పృహా సతామ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౮౨ ॥

సర్వార్థ-జ్ఞాన-బీజం చాప్య్ అజ్ఞానాన్ధ-ప్రదీపమ్ ।

వేదసారోద్ధృతం తత్త్వం సర్వేషాం సమభీప్సితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧.౮౩ ॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే గ్రన్థ-ప్రశంసనం నామ ప్రథమోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే ద్వితీయోఽధ్యాయః

శుక ఉవాచ

కుత్ర వా పఞ్చ-రాత్రం చ నారదస్య చ ధీమతే ।

ప్రదత్తం శమ్భునా తాత తన్ మే వ్యాఖ్యాతుమ్ అర్హసి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧ ॥

అథ నారదస్య తపో-వర్ణనమ్

వ్యాస ఉవాచ

అధీత్య సర్వాన్ వేదాంశ్ చ వేదాఙ్గాణ్ పితుర్ అన్తికే।

జగామ తీర్త్వం కేదారం సుప్రశస్తం చ భారతే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨॥

హిమాలయస్య పూర్వే య గఙ్గా-తీరే మనోహరే।

సిద్ధే నారాయణ-క్షేత్రే సర్వేషాం అభివాఞ్ఛితే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.3॥

తపశ్ చకార స మునిర్ దివ్యం వర్ష-సహస్రకమ్।

పిత్రోక్తేనైవ విధినా సతతం సంయుతః శుచిః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪॥

శుశ్రావాకాశ-వాణీం చ తపసో ఽన్తే మహా-మునిః।

స్వల్పాక్షరాం చ బహ్వ్-అర్థాం పరిణామ-సుఖావహామ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫॥

అథ నారదం ప్రతి దైవ-వాణీ

అశరీరిష్య్ ఉవాచ

ఆధారితో యది హరిస్ తపసా తతః కిమ్ ।

నాధారితో యది హరిస్ తపసా తతః కిమ్ ।

అన్తర్ బహిర్ యది హరిస్ తపసా తతః కిమ్ ।

నాన్తర్ బహిర్ యది హరిస్ తపసా తతః కిమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬ ॥

విరమ విరమ బ్రహ్మన్ కిం తపస్యాసు వత్స ।

వ్రజ వ్రజ ద్విజ శీఘ్రం శఙ్కరం జ్ఞాన-సిన్ధుమ్ ।

లభ లభ హరి-భక్తిం వైష్ణవోక్తాం సుపక్వాం ।

భవ-నిగడ-నిబన్ధ-ఛేదినీం కర్తనీం చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౭ ॥

ఇతి శ్రుత్వా చ స మునిర్ విమనాః స్వర్-ణదీ-తటే ।

చకారార్థానుసన్ధానం న ప్రసన్నమ్ చ తన్ మనః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౮ ॥

రురోద స్వర్-ణదీ-తీరే స్మారం స్మారం హరేః పదమ్ ।

దదర్శ పురతస్ తాతం బ్రహ్మాణం సకుమారకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౯ ॥

ననామ సహసా మూర్ధ్నా పితరం తం సహోదరమ్ ।

పాద్యమ్ అర్ఘ్యం చ ప్రదదౌ జవేన సాదరం మునిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧౦ ॥

శ్లోక-ద్వయార్థం పప్రచ్ఛ కుమారం జగతాం విధిమ్ ।

సుఖాసీనం సుస్థిరం చ సస్మితం చ గత-శ్రమమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧౧ ॥

స్వాత్మారామం పూర్ణ-కామం జ్ఞానినాం చ గురోర్ గురుమ్ ।

సాశ్రు-నేత్రః పులకితో భక్త్యా ప్రణత-కన్ధరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧౨ ॥

నారదస్య వచః శ్రుత్వా దృష్ట్వా తం కాతరం విధిః ।

పుత్రేణ సార్ధమ్ ఆలోచ్య వ్యాఖ్యాం కర్తుం సమారేభే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧3 ॥

అథ దైవ-వాణ్యర్థః

బ్రహ్మోవాచ

హే వత్స పూర్వ-శ్లోకార్థం నిగూఢం శ్రుతి-సమ్మతమ్ ।

వేదార్థం ద్వి-విధం శుద్ధం వ్యాఖ్యాం కుర్వన్తి వైదికాః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧౪ ॥

ఆరాధితో యది హరిర్ యేన పుంసా స్వ-భక్తితః ।

కిం తస్య తపసా వ్యర్థం తీర్థ-పూతస్య నారద ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧౫ ॥

కృష్ణ-మన్త్రోపాసకస్య జీవన్-ముక్తస్య భారతే ।

తపశ్ చోపహాస-బీజం తథా చర్విత-చర్వణమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧౬ ॥

మన్త్ర-గ్రహణ-మాత్రేణ పురుషాణాం శతం సుత ।

పునాతి స్వ-స్వ-భక్తం చ చాన్ధవంశ్ చావలీలయా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧౭ ॥

నహి ధర్మో నహి తపః శ్రీ-కృష్ణ-సేవనాత్ పరమ్ ।

పరిశ్రమం చ విఫలం తపసా వైష్ణవస్య చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧౮ ॥

కృష్ణ-మన్త్రోపాసకస్య తీర్థ-పూతస్య పుత్రక ।

తీర్థ-స్నానమ్ అనశనం వేదేషు చ విడమ్బనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౧౯ ॥

పూర్వ-కర్మానురోధేన యత్ పాపం వైష్ణవస్య చ ।

మన్త్ర-గ్రహణ-మాత్రేణ నష్టం వహ్నౌ యథా తృణమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౦ ॥

పవిత్రః పరమో వహ్నిః పవిత్రం చామలం జలం ।

పవిత్రం భారతం వర్షం తీర్థం యత్ తులసీ-దలమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౧ ॥

పునాతి లీలయైతాని శుద్ధః కృష్ణ-పరాయణః ।

ఉపస్పర్శ చ భక్తస్యాప్య ఏతే వాఞ్ఛన్తి సాదరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౨ ॥

భక్తస్య పాద-రజసా సద్యః పూతా వసున్ధరా ।

నహి పూత-స్త్రి-భువనే శ్రీ-కృష్ణ-సేవకాత్ పరః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨3 ॥

శాలిగ్రామ-శిలా-చక్రే కరోతి కృష్ణ-పూజనమ్ ।

తత్-పాదోదక-నైవేద్యం నిత్యం భుఙ్క్తే చ యః పుమాన్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౪ ॥

స వైష్ణవో మహా-పూతస్ తన్-మన్త్రోపాసకః శుచిః |

పునాతి పుంసాం శతకం జన్మ-మాత్రాత్ సబాన్ధవమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౫ ||

వత్స శ్లోకస్యైక-పాదం వ్యాఖ్యాతం చ యథాగమమ్ |

వ్యాఖ్యాతం కరోమ్య్ అన్య-పాదం యథాజ్ఞానం మిశామయ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౬ ||

నారాధితో యది హరిర్ యేన పుంసాధమేన చ |

కిం తస్య తపసా వ్యర్థం నిష్ఫలం తత్-పరిశ్రమః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౭ ||

వ్రతాన్య్ ఏవ హి దానాని తపాంస్య్ అనశనాని చ |

వేదోపయుక్తా యజ్ఞాశ్ చ కర్మాణి చ శుభాని చ |

న నిష్ఫనాత్య్ అభక్తం చ సురాకుమ్భమ్ ఇవాపగా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౮ ||

అభక్త-స్పర్శ-మాత్రేణ తీర్థాని కమ్పితాని చ |

అభక్త-భార-దుఃఖేన కమ్పితా సా వసున్ధరా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౯ ||

శ్లోకార్ధం కథితం వత్స కించిద్ ఏవ యథాగమమ్ |

తస్యార్ధస్యాపి వ్యాఖ్యానం కరోమీతి నిశామయ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౩౦ ||

వేద-సారం కృష్ణ-మతం మమాపి నహి కల్పనా ।

అన్తర్ బహిర్ యది హైర్ యేషాం పుంసాం మహాత్మనాం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.3౧ ॥

స్వప్నే జాగరణే శశ్వత్ తపస్ తేషాం చ నిష్ఫలమ్ ।

స ఏవ విష్ణు-తుల్యో హి తద్-అంశో భారతే మునే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.3౨ ॥

తస్య రక్షా-నిబన్ధేన తద్-అభ్యాసే సుదర్శనమ్ ।

ధ్యాన-మాత్రేణ నిష్-పాపః పునాతి భువన-త్రయమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.33 ॥

దత్వా చక్రం చ రక్షార్థం న నిశ్చిన్తో జనార్దనః ।

స్వయం తన్ నికటం యాతి ద్రష్టుం రక్షణాయ చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.3౪ ॥

తత్-పరో హి ప్రియో నాస్తి కృష్ణస్య పరమాత్మనః ।

నహి భక్తాత్ పరశ్ చాత్మా ప్రాణాశ్ చావయవాదయః ।

న లక్ష్మీ రాధికా వాణీ స్వయంభుః శమ్భుర్ ఏవ చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.3౫ ॥

భక్త-ప్రాణో హి కృష్ణశ్ చ కృష్ణ-ప్రాణా హి వైష్ణవాః ।

ధ్యాయన్తే వైష్ణవాః కృష్ణం కృష్ణశ్ చ వైష్ణవాంస్ తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౩౬ ||

వ్యాఖ్యాతమ్ చ త్రి-పాదం చ హే మునీన్ద్ర యథాగమమ్ |

శేష-పాదస్య వ్యాఖ్యానం కరోమీతి నిశామయ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౩౭ ||

నాన్తర్ బహిర్ యది హరిర్ యేషాం పుంసాం చ నారద |

తేషామ్ అపి తపో వ్యర్థమ్ అన్తర్-మలిన-చేతసాం || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౩౮ ||

కిం తజ్-జ్ఞానేన తపసా వ్రతేన నియమేన చ |

తీర్థ-స్నానేన పుణ్యేనాపి అభక్త-మూఢ-చేతసాం || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౩౯ ||

కృష్ణ-భక్తి-విహీనేభ్యో ద్విజేభ్యః శ్వపచో మహాన్ |

శూకరో మ్లేచ్ఛ-నివహః స్వ-ధర్మాచరేణ చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪౦ ||

స్వ-ధర్మ-హీనా విప్రాశ్ చాప్య్ అభక్ష్య-భక్షణేన చ |

నిత్యం నిత్యం విధర్మేణ పతితాః శ్వపచాధమాః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪౧ ||

బ్రహ్మణానాం స్వ-ధర్మశ్ చ సన్తతం కృష్ణ-సేవనమ్ |

నిత్యం తే భుఞ్జతే సన్తస్ తన్-నైవేద్యం పాదోదకమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪౨ ||

న దత్వా హరయే యస్ తు యది భుఙ్క్తే ద్విజాధమః।

అన్నం విష్ఠా-సమం మూత్ర-సమం తోయం విదుర్ బుధాః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪౩ ॥

భుఙ్క్తే స్వ-భక్ష్యం కోలశ్ చ మ్లేచ్ఛశ్ చ శ్వపచాధమః।

విప్రో నిత్యమ్ అభక్ష్యం చ భుఙ్క్తే చ పతితస్ తతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪౪ ॥

శ్లోకమ్ ఏకం చ వ్యాఖ్యాతం యథా-జ్ఞానం చ నారద।

సన్నిబోధ పరస్యార్థం వ్యాఖ్యానం చ యథోచితం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪౫ ॥

తపసో విరమ బ్రహ్మన్ వ్యర్థం భక్త-తపో ధ్రువమ్।

శఙ్కరశ్ చ గురుం కృత్వా హరి-భక్తిం లభాచిరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪౬ ॥

సుపక్వా హరి-భక్తిశ్ చ తరణీ భవ-తారణే।

గురుర్ ఏవ పరం బ్రహ్మ కర్ణ-ధార-స్వరూపకః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪౭ ॥

ఇత్య్ ఏవమ్ ఉక్త్వా త్వాం దేవీ ప్రజగామ సరస్వతీ।

వ్యాఖ్యాతస్ తద్-అభిప్రాయః కిం భూయః కథయామి తే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪౮ ॥

బ్రహ్మణశ్ చ వచః శ్రుత్వా జహాస యోగినాం గురుః ।

సనత్-కుమారో భగవాన్ ఉవాచ పితరం శుక ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౪౯ ॥

సనత్-కుమార ఉవాచ

పూర్వ-శ్లోకస్య వ్యాఖ్యానం న బుద్ధం శిశునా మయా ।

పుత్రం శిష్యమ్ అబోధం చ యుక్తం బోధయితుమ్ పునః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫౦ ॥

ఆరాధితో హరిర్ యేన తస్య వ్యర్థం తపో యది ।

నారాధితో హైర్ యేన తస్య వ్యర్తం తపో యది ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫౧ ॥

తస్యారహితౌ తౌ ద్వౌ తపసశ్ చ స్థలం కుతః ।

తపః కుర్వన్తి యే తాత త్వం మాం బోధయ బాలకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫౨ ॥

పుత్రస్య వచనం శ్రుత్వా సన్దిగ్ధో జగతాం గురుః ।

దధ్యౌ కృష్ణ-పదామ్భోజం పరం కల్ప-తరుం శుక || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫౩ ||

క్షణం సంచిత్య పాదాబ్జం ప్రాప రాద్ధాన్తమ్ ఈప్సితమ్ |

వ్యాఖ్యాం కర్తుం సమారేభే విధాతా జగతామ్ అపి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫౪ ||

అథ నైవేద్య-ప్రశంసా

బ్రహ్మోవాచ

ధన్యో ఽహం భవతః పుత్రాత్ జ్ఞానినాం చ గురోర్ గురోః |

విష్ణు-భక్తాచ్ చ ధర్మిష్ఠాత్ సత్-పుత్రాచ్ చ పితా సుఖీ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫౫ ||

ధన్యో ఽసి పణ్డితో ఽసి త్వం హరి-భక్తో ఽసి పుత్రక |

మమాపి సఫలం జన్మ జీవనం చ త్వయా బుధ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫౬ ||

నిబోధ పూర్వ-శ్లోకార్థం పునర్ వ్యాఖ్యాం కరోమి చ |

తథాపి చేన్ న సన్తోషో భవాన్ వ్యాఖ్యాం కరిష్యతి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫౭ ||

ఆశబ్దః సమ్యగ్-అర్థే చ రాధితః ప్రాప్త-వాచకః |

సంప్రాప్తశ్ చ హరిర్ యేన వ్యర్థస్ తస్య తపః-శ్రమః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫౮ ||

యేన సమ్యక్-ప్రకారేణ సంప్రాప్తో హరిర్ ఈశ్వరః |

స్వప్నే జ్ఞానే చ జ్ఞాతస్ తేషాం వ్యర్థస్ తపః-శ్రమః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౫౯ ||

శ్రీ-కృష్ణ-విముఖం మూఢం ద్విజమ్ ఏవ నరాధమమ్ |

తీర్థం దానం తాపః పుణ్యం వ్రతం నైవ పునాతి తమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬౦ ||

యశ్ చ మూఢతమో లోకే యశ్ చ భక్తిం పరాం గతః |

తావ్ ఉభౌ సుఖ-సేధేతే తపః కుర్వన్తి మధ్యమాః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬౧ ||

దేవాన్ అన్యాంశ్ చ భజతే హరిం జానాతి తత్-పరః |

తపః కరోతి తం ప్రాప్తుమ్ ఆకాఙ్క్షన్ మధ్యమో జనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬౨ ||

ప్రాక్తనాద్ అనురాగీ చ గృహీ సంసార-సంవృతః |

తపః కరోతి శ్రీ-కృష్ణ-పాద-పద్మార్థమ్ ఈప్సితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬౩ ||

పరం శ్రీ-కృష్ణ-భజనం ధ్యానం తన్-నామ-కీర్తనమ్ ।

తత్-పాదోదక-నైవేద్య-భక్షణం సర్వ-వాఞ్ఛితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬౪ ॥

అతీవ మూఢో విప్రశ్ చ ప్రాక్తనాద్ గురు-దోషతః ।

తామసో హి న జానాతి శ్రీ-కృష్ణం త్రి-గుణాత్ పరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬౫ ॥

అజ్ఞానాద్ అథ వా జ్ఞానాత్ సత్-సఙ్గాద్ ఏవ ప్రాక్తనాత్ ।

భుఙ్క్తే నైవేద్యం ఈశస్య కృష్ణస్య పరమాత్మనః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬౬ ॥

స చ ముక్తో భవేత్ పుత్ర ముచ్యతే సర్వ-పాతకాత్ ।

స యాతి దివ్య-యానేన గోలోకం లోకమ్ ఉత్తమమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬౭ ॥

శృణు వత్స ప్రవక్ష్యామి పూర్వాఖ్యానం పురాతనమ్ ।

అతీవ సుశ్రవం చారు మధురం ముక్తిదం పరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬౮ ॥

కాన్యకుబ్జః సుక్షుబ్ధశ్ చ బ్రాహ్మణో గ్రామ-యాజకః ।

దేవలో వృష-వాహశ్ చ మహా-మూఢశ్ చ పాతకీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౬౯ ॥

స్వప్నే జ్ఞానే న జానాతి పుణ్యం వా కృష్ణ-పూజనమ్ ।

కృష్ణ-భక్త-సహాలాప-దర్శన-స్పర్శనం శుభం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౦ ॥

బభూవ ప్రాక్తనాత్ తస్య క్షణ-మాత్రం సుదుర్లభమ్ ।

తేన పుణ్యేన నైవేద్యం లేభే కృష్ణస్య బ్రాహ్మణః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౧ ॥

పితుః పుణ్యేన పుత్రశ్ చ మార్గే పతితమ్ అల్పకమ్ ।

స్వయం భుక్తావశేషం చ పతితం వైష్ణవాజ్ జనాత్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౨ ॥

సుస్నిగ్ధాక్షత-జీర్ణం చ రజసా మిశ్రితం పరమ్ ।

గచ్ఛతస్ తత్ర విప్రస్య పతితం భక్ష్య-వస్తు చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౩ ॥

నైవేద్యోపరి కృష్ణస్య త్వరాయుక్తస్య పుత్రక ।

తద్-వస్తు భుక్తం విప్రేణ కృష్ణ-నైవేద్య-మిశ్రితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౪ ॥

సపుత్రేణ క్షుధార్తేన తౌ యయతుర్ గృహమ్ ।

విప్రోచ్ఛిష్టం చ బుభుజే తస్య పత్నీ పతి-వ్రతా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౨౫ ॥

పరమ్పరానుసంబన్ధాత్ పవిత్రా సా బభూవ హ ।

జీవన్-ముక్తో బ్రాహ్మణశ్ చ బభూవ స సపుత్రకః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౭౬ ||

కాలేన తేన పుణ్యేన వ్యాఘ్ర-భుక్తశ్ చ కాననే |

సార్ధం చ వ్యాఘ్ర-పుత్రాభ్యాం గోలోకం ప్రయయౌ ద్విజ |

పతి-వ్రతా సహ-మృతా భర్త్రా సార్ధం జగామ సా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౨.౭౭ ||

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే బ్రహ్మ-సనత్-కుమార-సంవాదే నైవేద్య-ప్రశంసనం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే తృతీయోఽధ్యాయః

సనత్-కుమార ఉవాచ

అహో తాత కిమ్ ఆశ్చర్యం కృష్ణస్య పరమాత్మనః |

పరం నైవేద్య-మాహాత్మ్యం విస్తరాద్ వద సామ్ప్రతమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౧ ||

అథ శ్రీ-కృష్ణ-మహిమ-వర్ణనమ్

బ్రహ్మోవాచ

ఏకదా బ్రాహ్మణో హృష్టః ప్రఫుల్ల-వదనేక్షణః |

పుత్రేణ సార్ధం ప్రయయౌ బాన్ధవస్య గృహం ముదా || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౨ ||

నిమన్త్రితో వివాహేన మహా-సంభార-సంభృతః |

భుక్త్వా పీత్వా చ తద్-గృహే స్వ-గృహం ప్రయయౌ ముదా || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.3 ||

సపుత్రో బ్రాహ్మణో మార్గే క్షుత్-పిపాసార్దితః సుతః |

దదర్శ చన్ద్ర-భాగాం తాం నదీమ్ అతి-మనోహరామ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౪ ||

ఉవాచ పుత్రః పితరం స్నాత్వా భోక్ష్యామి చేతి భోః |

క్షుత్-పిపాసా బలవతీ వర్ధతే తాత వర్త్మని || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౫ ||

పుత్రస్య వచనం శ్రుత్వా తమ్ ఉవాచ ద్విజః స్వయమ్ |

భయంకరం వనమ్ ఇదం సమీపే సరితః సుతః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౬ ||

సుశీఘ్రం గచ్ఛ గ్రామాన్తం పురో రమ్య-సరోవరమ్ |

తత్ర స్నాత్వా చ భోక్ష్యావో గచ్ఛ వత్స యథాసుఖమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౭ ||

తాతస్య వచనం శ్రుత్వా జహాస చ చుకోప హ |

పితరం వక్తుమ్ ఆరేభే రక్త-పఙ్కజ-లోచనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౮ ||

శిశుర్ ఉవాచ

బాలో ఽహం దశ-వర్షీయస్ త్వం చ వృద్ధశ్ చ జ్ఞానదః |

పితా దదాతి పుత్రాయ జ్ఞానం సర్వత్ర భూ-తలే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౯ ||

అహో దురత్యయః కాలో వృద్ధో వదతి బాలవత్ |

కథం ప్రాక్తనమ్ ఉల్లఙ్ఘ్య బ్రూహి తాత దురత్యయమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౧౦ ||

ప్రాక్తనాత్ సుఖ-దుఃఖం చ రోగం శోకం భయం పితః |

సుమృత్యుర్ అపమృత్యుర్ వా చిరాయుర్ అల్ప-జీవనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౧౧ ||

యత్ర కాలే చ యన్-మృత్యుర్ భవనం శుభ-కర్మ చ |

న్యూనాధికం క్షణం నాస్తి నిషేకః కేన వార్యతే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౧౨ ||

యస్య హస్తే చ యన్-మృత్యుర్ విధాత్రా లిఖితః పురా |

న చ తం ఖణ్డితుం శక్తః స్వయం విష్ణుశ్ చ శఙ్కరః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౧౩ ||

తాత వ్యర్థమ్ అధీతం తే దుర్బుద్ధేర్ జన్మ నిష్ఫలమ్ |

సుబుద్ధేః సఫలం జన్మ తత్-క్షణమ్ జీవనం సుఖమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౧౪ ||

యేన శుక్లీ-కృతా హంసాః శుకాశ్ చ హరితీ-కృతాః |

మయూరాశ్ చిత్రితా యేన స మే రక్షాం కరిష్యతి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౧౫ ||

యేన కృష్ణేన విశ్వాని చాసంఖ్యాని కృతాని చ |

చరాచరం చ యో రక్షేత్ స మే రక్షాం కరిష్యతి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౧౬ ||

ఘోరారణ్యే సుఖం శేతే యో హి కృష్ణేన రక్షితః।

నిర్బన్ధో ఽపి యస్య మరణం తస్య మన్దిరే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౧౭॥

యః శేతే నాగ-శయ్యాసు ప్రాక్తనాన్ మఙ్గలాహితః।

యో నాగ-భక్షితో భోగాత్ స భృతో గరుడాన్తికే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౧౮॥

న సముద్రే చ మ్రియతే నాగ్ని-రాశౌ విషానలే।

న శస్త్రేణ న చాస్త్రేణాయుర్-మర్మాణి రక్షతి॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౧౯॥

నాప్రాప్త-కాలో మ్రియతే విద్ధః శర-శతైర్ అపి।

తృణాగ్రేణాపి సంస్పృష్టః ప్రాప్త-కాలో న జీవతి॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౨౦॥

కశ్చిద్ గర్భే చ మ్రియతే కశ్చిద్ భూమిష్ఠ-మాత్రతః।

కశ్చిద్ యౌవన-కాలే చ కశ్చిద్ ఏవ హి వార్ద్ధకే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౨౧॥

కశ్చిద్ చిరాయు రోగీ చాప్య్ అరోగీ చాపి కశ్చన।

కశ్చిద్ ధనీ దరిద్రశ్ చ కశ్చిద్ ఏవ హి కర్మణా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౨౨॥

కశ్చిత్ కల్పాన్త-జీవీ చ చిర-జీవీ చ కశ్చన।

ప్రాక్తనాద్ అమరః కశ్చిన్ నిషేకో బలవత్తరః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౨౩ ||

కశ్చిద్ యాతి చ రాజేన్ద్రో దివ్య-యానేన కర్మణా |

కశ్చిత్ కీట-పతఙ్గేషు కశ్చిత్ పశ్వాది-యోనిషు || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౨౪ ||

కశ్చిద్ ఏవ హి సన్న్యాసీ కశ్చిచ్ చ నర-ఘాతకః |

కశ్చిద్ గజేన్ద్ర-గామీ చ పశు-యాయీ చ కశ్చన || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౨౫ ||

కశ్చిద్ సూక్ష్మాంశుకా-ధారీ కశ్చిజ్ జీర్ణ-పటీ జనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౨౬ ||

కశ్చిన్ నగ్నో ऽప్య్ అనాహారీ సుధా-భోజీ చ చ కశ్చన |

కశ్చిచ్ చ సున్దరః శ్రీమాన్ గలత్-కుష్ఠీ చ కశ్చన || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౨౭ ||

కశ్చిత్ కుబ్జశ్ చాఙ్గ-హీనో బధిరః కాణ ఏవ చ |

కశ్చిద్ దీర్ఘో మధ్యమశ్ చ కశ్చిత్ ఖఞ్జశ్ చ వామనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౨౮ ||

కశ్చిత్ కృష్ణశ్ చ గౌరశ్ చ శ్యామలశ్ చ స్వ-కర్మణా |

కశ్చిద్ భక్త్యా చ ప్రాప్నోతి కృష్ణ-దాస్యం సుదుర్లభమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౨౯ ||

బ్రహ్మణః పరమం స్థానం జన్మ-మృత్యు-జరా-హరమ్ ।

కశ్చిత్ ప్రాప్నోతి పరమం బ్రహ్మ-లోకం నిరామయమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,3.3౦ ॥

కశ్చిత్ స్వర్గమ్ ఇన్ద్ర-పదం శివ-లోకం స్వకర్మణా ।

కశ్చిత్ వర్గమ్ ఇన్ద్ర-లోకం యమ-లోకం చ కశ్చన ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,3.3౧ ॥

కశ్చిచ్ చ నరకే ఘోరే ప్రాప్నోతి క్లేశమ్ ఉల్వణమ్ ।

తాదితో యమ-దూతేన క్షుధితస్ తృషితః సదా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,3.3౨ ॥

భుఙ్క్తే విణ్-మూత్ర-కీటం తన్-మలం శ్లేష్మం గరం వసామ్ ।

క్షుర-ధారే తప్త-తైలే వహ్నౌ శితే జలే స్థలే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,3.33 ॥

ప్రాప్నోతి దారుణం దుఃఖమ్ ఆకల్పం పాతకీ పితః ।

తథా భోగావశేషే చ లబ్ధా జన్మ స్వ-కర్మణా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,3.3౪ ॥

వ్యాధి-యుక్తః ప్రముచ్యేత తయా చేద్ ఈశ్వరేచ్ఛయా ।

యద్-భయాద్ వాతి వాతో ఽయం సూర్యస్ తపతి యద్-భయాత్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,3.3౫ ॥

వర్షతీన్ద్రో దహత్య్ అగ్నిర్ మృత్యుశ్ చరతి జన్తుషు ।

యస్యాజ్ఞయా సృష్టి-విధౌ మూర్తో ఽనన్తం దధాతి చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.3౬ ||

స చ సర్వం చ బ్రహ్మాణ్డం లీలయా చేశ్వరేచ్ఛయా |

యస్యాజ్ఞయా మహా-భీతా సర్వాధారా వసున్ధరా || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.3౭ ||

ధరా సా సర్వస్యాద్యా రత్నవాంశ్ చ హిమాలయః |

స్వయం విధాతా భగవాన్ ధ్యాయతే యమ్ అహర్-నిశమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.3౮ ||

యం ధ్యాయతే చ భజతే స్వయం మృత్యుఞ్జయః శివః |

సహస్ర-వక్త్రో ఽయం స్తౌతి ధ్యాయతే భజతే సదా || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.3౯ ||

స్వయం సరస్వతీ స్తౌతి యమ్ ఈశ్వరమ్ అభీప్సితమ్ |

సేవతే పాద-పద్మం చ స్వయం పద్మాలయా పితః || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౪౦ ||

మాయా భీతా చ యం స్తౌతి దుర్గా దుర్గతి-నాశినీ |

స్తువన్తి వేదాః సతతం సావిత్రీ వేద-మాతృకా || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౪౧ ||

సిద్ధేన్ద్రాశ్ చ మునీన్ద్రాశ్ చ యోగీన్ద్రాః సనకాదయః |

రాజేన్ద్రాశ్ చాసురేన్ద్రాశ్ చ సురేన్ద్రా మనవస్ తథా ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౪౨ ॥

ధ్యాయన్తే చ భజన్తే చ భక్తాః సన్తో హి సన్తతమ్ ।

కేచిద్ విదన్తి యం బ్రహ్మం భగవన్తం సనాతనమ్ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౪౩ ॥

కేచిత్ ప్రధానం సర్వాద్యం కేచిచ్ చ జ్యోతిర్ ఈశ్వరమ్ ।

కేచిచ్ చ సర్వ-రూపం చ సర్వ-కారణ-కారణమ్ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౪౪ ॥

కేచిత్ స్వేచ్ఛాభయం రూపం భక్తానుగ్రహ-విగ్రహమ్ ।

కేచిత్ సురుచిరం శ్యామ-సున్దరం మనోహరమ్ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౪౫ ॥

సానన్దం పరమానన్దం గోవిన్దం నన్ద-నన్దనమ్ ।

భజ తాత పరం బ్రహ్మ స్మర శశ్వత్ సురేశ్వరమ్ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౪౬ ॥

ఇత్య్ ఏవమ్ ఉక్త్వా పితరం చన్ద్ర-భాగా-నదీ-జలే ।

స్నాత్వా పపౌ జలం స్వచ్ఛం బుభుజే మిష్ట-మోదకమ్ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౪౭ ॥

పితా తద్-వచనం శ్రుత్వా సానన్దాశ్రు ముమోచ సః ।

చుచుమ్బ గణ్డం పుత్రస్య సమాశ్లేషణ-పూర్వకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౪౮ ॥

పితా స్నాత్వా సమారేభే సన్ధ్యాం కర్తుం చ పూజనమ్ ।

సుస్నాతం పితరం దృష్ట్వా పుత్రః స ప్రయయౌ వనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౪౯ ॥

పత్రం భోజన-పాత్రార్థమ్ అర్పితుం చఞ్చలః శిశుః ।

చకార చయనం తూర్ణం ప్రశస్తం పత్ర-పఞ్చకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౫౦ ॥

సున్దరం కుసుమం వన్యం పూజనార్థం పితుస్ తథా ।

దదర్శ పురతో బాలః సుపక్వం వదరీ-ఫలమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౫౧ ॥

చకార చయనం తాని ఫలాని శోభనాని చ ।

ధాత్రీ-ఫలం సుపక్వం చ పక్వమ్ ఆమ్రాతకం తథా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౫౨ ॥

సుపక్వం చ కదమ్బం చ చకార చయనం పునః ।

సుపక్వం సున్దరం రమ్యం దాడిమం శ్రీ-ఫలం తథా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౫౩ ॥

రమ్యం జమ్బు-ఫలం చైవ ఖర్జూరం సుమనోహరమ్ ।

కరఞ్జకం చ జామ్బీరం సున్దరం చికురం తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౫౪ ||

తత్ సర్వం చయనం కృత్వా దదర్శ పురతః సరః |

సునిర్మలం జలం స్వచ్ఛం శ్వేత-పద్మం మనోహరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౫౫ ||

రుచిరం రక్త-కహ్లారం ప్రస్ఫుటం చ జలాన్తికే |

విహాయ తాని సర్వాణి సరః-శిరసి సుస్థలే || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౫౬ ||

పపౌ సరః-స్వచ్ఛ-తోయం జహార పద్మమ్ ఉల్బణమ్ |

కించిత్ సురక్త-కహ్లారం పక్వం పద్మ-ఫలం తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౫౭ ||

సర్వమ్ ఆహరణం కృత్వా పితరం గన్తుమ్ ఉద్యతః |

ప్రఫుల్ల-వదనః శ్రీమాన్ సస్మితో ద్విజ-బాలకః || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౫౮ ||

ప్రఫుల్ల-చమ్పక-తరుం దదర్శ పురతః శిశుః |

మల్లికా-మాలతీ-కున్దయూథికా-మాధవీ-లతాః || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౫౯ ||

చకార చయనం స్వీతః పుష్పాణి సున్దరాణి చ |

పుష్పేణ ఫల-పత్రేణ తస్య భారో బభూవ హ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౬౦ ||

బాలో వోఢుమ్ అశక్యన్తశ్ చ యయౌ గమన-మన్థరః |

న ఫలం బుభుజే సో ఽపి ధర్మాధర్మ-భయేన చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౬౧ ||

పురో దదర్శ స శిశుర్ ఘోరం వ్యాఘ్రాలయం భియా |

తాత తాతేతి శబ్దం చ చకార హ పునః పునః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౬౨ ||

న దదర్శ చ తాతం చ శార్దులం చ దదర్శ సః |

భియా సస్మార గోవిన్ద-పాదారవైన్దమ్ ఈప్సితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౬౩ ||

హరిం నర-హరిం రామం కృష్ణం విష్ణుం చ మాధ్వమ్ |

దామోదరం హృషీకేశం ముకున్దం మధు-సూదనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౬౪ ||

ఏతాని దశ నామాని జపన్ విప్ర-శిశుర్ భియా |

ప్రయయౌ పురతః శీఘ్రం పునర్ ఏవ సరోవరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౬౫ ||

సరసో నిర్మలే తీరే పుష్పాణి చ ఫలాని చ |

దదౌ భక్త్యా భగవతే కృష్ణాయ పరమాత్మనే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౬౬ ||

శ్రీ-కృష్ణ-పూజాం కుర్వన్తం ధ్యానమానాం పదామ్బుజమ్ ।

నికటం న యయౌ వ్యాఘ్రో దృష్ట్వా బాలం చ దూరతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౬౭ ॥

వ్యాఘ్రం దదర్శ బాలశ్ చ ప్రకటాస్యం భయానకమ్ ।

వికృతాకార-దశనం వికటాక్షం మహోదరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౬౮ ॥

దృష్ట్వా చ దురతో వ్యాఘ్రమ్ ఉవాస సరసస్ తటే ।

దధ్యౌ కృష్ణ-పదామ్భోజం జన్మ-మృత్యు-జరా-హరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౬౯ ॥

మూలాధారం స్వాధిష్ఠానం మణిపూరమ్ అనాహతమ్ ।

విశుద్ధం చ తథాజ్ఞాఖ్యం షట్-చక్రం చ విభావ్య చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౭౦ ॥

కుణ్డలిన్యా స్వ-శక్త్యా చ సహితం పరమేశ్వరమ్ ।

సహస్ర-దల-పద్మ-స్థం హృదయే స్వాత్మనః ప్రభుమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౭౧ ॥

దదర్శ ద్విభుజం కృష్ణం పీత-కౌశేయ-వాససమ్ ।

సస్మితం సున్దరం శుద్ధం నవీన-జలద-ప్రభమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౭౨ ॥

కోటి-కన్దర్ప-సౌన్దర్య-లీలా-ధామ-మనోహరమ్ ।

కోటి-పార్వణ-పూర్ణేన్దు-ప్రభా-జుష్టం చ సున్దరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౭3 ||

సుఖ-దృశ్యం సురూపం చ భక్తానుగ్రహ-కారకమ్ |

చన్దనోక్షిత-సర్వాఙ్గం రత్న-భూషణ-భూషితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౭౪ ||

ప్రఫుల్ల-పద్మ-నయనం రాధా-వక్షః-స్థల-స్థితమ్ |

మాలతీ-మాల్య-సమ్బద్ధ-చూడా-చారు-సుశోభనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౭౫ ||

ధృత-రత్నం రత్న-పద్మం దక్షిణేన కరేణ చ |

వామేన మణి-నిర్మాణ-దీప్త-దర్పణమ్ ఉజ్జ్వలమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౭౬ ||

రత్న-కుణ్డాల-యుగ్మేన గణ్డ-స్థల-విరాజితమ్ |

కౌస్తుభేన మణీన్ద్రేణ చారు-వక్షః-స్థలోజ్జ్వలమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౭౭|

ముక్తారాజి-వినిన్దైక-దన్త-రాజి-విరాజితమ్ |

ఆజాను-మాలతీ-మాలా-వన-మాలా-విభూషితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,3.౭౮ ||

వేదానన-సరస్వత్యా స్తుతం బ్రహ్మేశ-వన్దితమ్ |

పద్మాపద్మాలయా-మాయా-సంసేవిత-పదామ్బుజమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౭౯ ||

పరి-పూర్ణతమమ్ బ్రహ్మ పరమాత్మానమ్ ఈశ్వరమ్ |

నిర్లిప్తం సాక్షి-భూతం చ భగవన్తం సనాతనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౮౦ ||

సర్వేశం సర్వ-రూపం చ సర్వ-కారణ-కారణమ్ |

పురుషం పరమాత్మైకం పరేశం ప్రకృతేః పరం || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౮౧ ||

ఏవం భూతం విభుం దృష్ట్వా మనసా ప్రణనామ తమ్ |

తుష్టావ పరయా భక్త్యా తమ్ ఈశం సమ్పుటాఞ్జలిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౮౨ ||

శ్రీ-సుభద్ర ఉవాచ

హే నాథ దర్శనం దేహి మాం భక్తం శరణాగతమ్ |

శ్రీద శ్రీశ శ్రీ-నివాస శ్రీ-నిధే శ్రీ-నికేతన || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౮౩ ||

శ్రియా సేవిత-పాదాబ్జ శ్రీ-సముత్పత్తి-కారణ |

వేదానిర్వచనియేశ నిరీహ నిర్గుణాధిప || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౮౪ ||

సర్వాద్య సర్వ-నిలయ సర్వ-బీజ సనాతన |

శాన్త సరస్వతీ-కాన్త నితాన్త సర్వ-కర్మసు || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౮౫ ||

సర్వాధార నిరాధార కామ-పూర పరాత్ పర |

దుష్పారాసార-సంసార-కర్ణ-ధార నమో ఽస్తు తే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౮౬ ||

ఇత్య్ ఏవమ్ ఉక్త్వా స శిశు రురోద చ పునః పునః |

ధ్యాయేన తత్-పదామ్భోజం శరణం చ చకార సః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౮౭ ||

ఇతి విప్రకృతం స్తోత్రం త్రి-సన్ధ్యం యః పఠేన్ నరః |

ముచ్యతే సర్వ-పాపేభ్యో విష్ణు-లోకం స గచ్ఛతి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౩.౮౮ ||

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే బ్రహ్మ-సనత్-కుమార-సంవాదే శ్రీ-కృష్ణ-మహిమోపాలమ్భనం నామ తృతీయోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే చతుర్థోఽధ్యాయః

బ్రహ్మోవాచ

బ్రాహ్మణస్య స్తవం శ్రుత్వా పరితుష్టో జనార్దనః ।

కృపాం చకార భగవాన్ భక్తేశో భక్త-వత్సలః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧ ॥

ఏతస్మిన్న్ అన్తరే తత్ర భగవాన్ నన్ద-నన్దనః ।

నారాయణర్షిః కృపయా చాజగామ సరోవరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨ ॥

దదర్శ బ్రాహ్మణ-వటుం తమ్ ఏవ ముని-పుఙ్గవమ్ ।

తేజసా సుఖ-దృశ్యేన సున్దరం సుమనోహరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.3 ॥

పీత-వస్త్ర-పరీధానం నవీన-జలద-ప్రభమ్ ।

చన్దనోక్షిత-సర్వాఙ్గం వన-మాలా-విభూషితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౪ ॥

ప్రసన్న-వదనం శుద్ధం సస్మితం సర్వ-పూజితమ్ ।

విభ్రాన్తం చ జపన్తం శుద్ధ-స్ఫటిక-మాలయా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫ ||

దృష్ట్వా ననామ సహసా శిరసా విప్ర-పుఙ్గవః |

శుభాశిషం దదౌ తస్మై దత్త్వా శిరసి హస్తకమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬ ||

తమ్ ఉవాచ ముని-శ్రేష్ఠః కృపయా దీన-వత్సలః |

హితం తథ్యం నీతి-సారం పరిణామ-సుఖావహమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭ ||

శ్రీ-నారాయణర్షిర్ ఉవాచ

అయే విప్ర మహా-భాగ సఫలం జీవనం తవ |

యస్మిన్ కులే చ జాతో ఽసి తద్-ధన్యం సుప్రశంసితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౮ ||

భజ త్వం పరమానన్దం సానన్దం నన్ద-నన్దనమ్ |

ధ్రువం యాస్యసి గోలోకం పరమానన్దమ్ ఈప్సితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౯ ||

తత్ కులం పావనం ధన్యం యశస్యం చ నిరాపదమ్ |

యస్మిన్ స్వయం భవాన్ జాతః పుణ్యః కృష్ణ-పరాయణః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧౦ ||

నైవేద్యం పతితం మార్గే జీర్ణం శ్వాపద-భక్షితమ్ |

భుక్త్వా తవైషా బుద్ధిశ్ చ కృష్ణ-భక్తిర్ బభూవ చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧౧ ||

కృష్ణ-నైవేద్య-మాహాత్మ్యం కో వత్స కథితుం క్షమః |

యద్ వక్తుం న హి శక్తాశ్ చ వేదాశ్ చత్వార ఏవ చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧౨ ||

వరం వృణుష్వ భద్రం తే సుభద్ర ద్విజ-పుఙ్గవ |

సర్వం దాతుమ్ అహం శక్తో యత్ తే మనసి వాఞ్ఛితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧౩ ||

నారాయణ-వచః శ్రుత్వా తమ్ ఉవాచ శిషుః స్వయమ్ |

పునః కమ్పిత-సర్వాఙ్గః సాశ్రు-నేత్రః పుటాఞ్జలిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧౪ ||

సుభద్ర ఉవాచ

దేహి మే కృష్ణ-పాదాబ్జే దృఢం భక్తిం సుదుర్లభమ్ |

తద్-దాస్యం తత్-పదే వాసం జరా-మృత్యు-హరం పరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧౫ ||

అన్యం వరం న గృహ్ణామి న మే కించిత్ ప్రయోజనమ్ |

నాహం వరార్థీ కామీ చ రాగీ వేతన-భుగ్ యథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧౬ ||

నారాయణర్షిర్ ఉవాచ

శ్రీ-కృష్ణో యస్య భక్తిశ్ చ తస్యాత్ర కిం సుదుర్లభమ్ |

అణిమాదిక-ద్వ-త్రింశత్-సిద్ధిః కర-తలే పరా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧౭ ||

నిర్వికల్పో దదాత్య్ అస్య నైవ గృహ్ణాతి వైష్ణవః |

అనిమిత్తాం హరేర్ భక్తిం భక్తా వాఞ్ఛన్తి సన్తతమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧౮ ||

గృహాణ మన్త్రం కృష్ణస్య పరం కల్ప-తరుం వరమ్ |

భక్తిదం దాస్యదం శుద్ధం కర్మ-మూల-నికృన్తనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౧౯ ||

లక్ష్మీర్ మాయా-కామ-బీజం జే ఽన్తం కృష్ణ-పదం తథా |

వహ్ని-జాయాన్త-మన్త్రం చ మన్త్ర-రాజం మనోహరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨౦ ||

ఇత్య్ ఏవమ్ ఉక్త్వా తత్-కర్ణే కథయామ్ ఆస దక్షిణే |

వార-త్రయం ముని-శ్రేష్ఠః శుద్ధ-భావేన పుత్రక || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨౧ ||

యేన స్తోత్రేణ తుష్టావ సుభద్రః పరమేశ్వరమ్ |

ఆజ్ఞాం చకార స ఋషిస్ తద్ ఏవ పఠితుం ముదా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨౨ ||

కవచం చ దదౌ తస్మై జగన్-మఙ్గల-మఙ్గలమ్ |

ధ్యానం చ సామ-వేదోక్తం సర్వ-పూజా-విధి-క్రమమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨౩ ||

హరేర్ దాస్యం చ తద్-భక్తిర్ గోలోక-వాసమ్ ఈప్సితమ్ |

జన్మ-ద్వయాన్తరే చైవ కర్మ-భోగ-క్షయే సతి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨౪ ||

సుభద్ర ఉవాచ

సత్యం కురు మహా-భాగ వరం మే యది దాస్యసి |

వరం వృణోమి తత్ పశ్చాత్ యన్ మే మనసి వాఞ్ఛితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨౫ ||

నారాయణర్షిర్ ఉవాచ

ఓం సత్యం వత్స దాస్యామి వరం వృణు యథేప్సితమ్ |

మమాశక్యం నాస్తి కించిత్ దాతాహం సర్వ-సమ్పదామ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨౬ ||

సుభద్ర ఉవాచ

కణ్ఠే తే కిం చ కవచం కస్య వా సర్వ-పూజితమ్ |

అమూల్య-రత్న-గుటికా-యుక్తం చ సుమనోహరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨౭ ||

కవచం దేహి మే దేవ స్వ-సత్య-రక్షణం కురు |

విప్రస్య వచనం శ్రుత్వా శుష్క-కణ్ఠౌష్ఠతాలుకః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨౮ ||

వక్తుం న శక్తస్ తద్ వాక్యం దధ్యౌ కృష్ణ-పదామ్బుజమ్ ।

ప్రదదౌ గుటికాం తస్మై నోవాచ కవచం మునిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౨౯ ॥

తమ్ ఉవాచ మహర్షిశ్ చ వితుష్టశ్ చోన్మనాః సుత ।

వత్స క్రోధో హి దేవస్య వరం తుల్యం చ వాఞ్ఛితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౩౦ ॥

నారాయణర్షిర్ ఉవాచ

త్రింషత్-సహస్ర-వర్షం చ భుఙ్క్ష్వ రాజ్యం సుదుర్లభమ్ ।

లభస్వ దుర్లభాం లక్ష్మీం మాయయా మోహితో భవ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౩౧ ॥

మద్-ఇష్ట-దేవ-కవచం గృహీతం యేన హేతునా ।

సప్త-కల్పాన్త-జీవస్య పరత్ర చ భవిష్యతి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౩౨ ॥

సుచిరేణైవ కాలేన గోలోకం చ ప్రాయస్యసి ।

పరే మృకణ్డు-పుత్రస్ త్వం మార్కణ్డేయో భవిష్యసి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౩౩ ॥

మయా దత్తం చ కవచం త్వాం చ రక్షతి పుత్రక ।

తవ కణ్ఠే స్థితిశ్ చాశ్య ప్రతి జన్మని జన్మని || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౩౪ ||

పునశ్ చ గుటికా-యుక్తం కృత్వా చ కవచం మునిః |

గలే దధార భక్త్యా చ తద్-భక్తో ధర్మ-నన్దనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౩౫ ||

వరం దత్వా చ స మునిర్ యయౌ గేహం స ఉన్మనాః |

విప్రాయ కవచం దత్వా నష్ట-వత్సా గౌర్ యథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౩౬ ||

భ్రాత్రా నరేణ పిత్రా చ ధర్మేణ చ మహాత్మనా |

మాత్రా మూర్త్యా చ పత్న్యా చ శాన్త్యా చ భర్త్సితో మునిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౩౭ ||

విప్రః సమ్ప్రాప్య కవచం మన్త్రం కల్ప-తరుం పరమ్ |

సరోవరాత్ సముత్థాయ ప్రజ్వలన్ బ్రహ్మ-తేజసా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౩౮ ||

క్షణం తస్థౌ సరస్-తీరే వట-మూలే మనోహరే |

జజాప పరమం మన్త్రం సమ్పూజ్య జగద్-ఈశ్వరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౩౯ ||

అథ తత్-తాత-విప్రో హి సమన్విష్య సుతం చిరమ్ ।

గత్వా చ స్వ-గృహం దుఃఖీ శోకార్తః స రురోద చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౪౦ ॥

సముద్యతా తనుం త్యక్తుం తన్-మాతా పుత్ర-వార్తయా ।

న తత్యాజ తనుం విప్రో దృష్ట్వా సుస్వప్నమ్ ఉత్తమమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౪౧ ॥

విప్రో విప్రా గృహం త్యక్త్వా పుత్రాన్వేషణ-పూర్వకమ్ ।

ప్రయయౌ కాననం ఘోరం సర్వైశ్ చ బాన్ధవైః సహః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౪౨ ॥

సర్వం వనం సమన్విష్య ప్రయయుస్ తే సరోవరమ్ ।

దదృశుస్ తే శిశుం గృహ్యం సూర్యాభం వట-మూలకే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౪౩ ॥

చుచుమ్బ గణ్డం పుత్రస్య విప్రో విప్రా చ సారదమ్ ।

ఆశ్లేష క్రమేణైవ మాతా తాతః పునః పునః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౪౪ ॥

పుత్రశ్ చ సర్వ-వృత్తాన్తం కథయామ్ ఆస సాదరమ్ ।

శ్రుత్వా పుత్రస్య విప్రశ్ చ విప్రా బాన్ధవస్ తథా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪. ౪౫ ॥

యయుః సర్వే స్వ-దేశం చ పరమాహ్లాద-మానసాః ।

చన్ద్ర-భాగాం సముత్తీర్య వివేశ నగరం పరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౪౬ ||

నగర-స్థో నృపేన్ద్రశ్ చ దృష్ట్వా తేజస్వినం శిశుమ్ |

దదౌ తస్మై స్వ-కన్యాం చ రత్నాలఙ్కార-భూషితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౪౭ ||

యువతీం సున్దరీం శ్యామాం తప్త-కఞ్చన-సంనిభామ్ |

పతి-వ్రతాం మహా-భాగాం సున్దరీం కమలాకలాం || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౪౮ ||

గజేన్ద్రాణాం సహస్రం చ ప్రదదౌ యౌతుకం ముదా |

అశ్వానాం దశ-లక్షం చ రత్నానాం చ సహస్రకమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౪౯ ||

దాసీనాం నిష్క-కణ్ఠీనాం సౌన్దరీణాం సహస్రకమ్ |

వస్త్ర-రత్న-సహస్రం చ బహు-మూల్యం సుదుర్లభమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫౦ ||

దాసానాం చ సహస్రం చ పదాతీనాం త్రి-లక్షకమ్ |

దశ-లక్షం సువర్ణం చ రత్న-మాలాం సుదుర్లభామ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫౧ ||

దత్త్వా తస్మై చ కన్యాం చ రురోద చ సభార్యకః |

రాజా చ కన్యయా సార్ధం ప్రయయౌ విప్ర-మన్దిరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫౨ ||

గత్వా చాపి కియద్ దూరం దదర్శ నగరం నృపః |

అతీవ సున్దరం రమ్యం విజిత్య చామరావతీమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫౩ ||

శుద్ధ-స్ఫటిక-సంకాశం రత్న-సార-వినిర్మితమ్ |

త్రి-కోటి-చట్టాలికా-గేహం నవ-కోటి-సుమన్దిరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫౪ ||

సప్త-ప్రాకార-యుక్తం చ పరిఖా-త్రయ-సమ్యుక్తమ్ |

దుర్లఙ్ఘ్యమ్ అతి-దుర్గమ్యం రిపూణామ్ అపి పుత్రక || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫౫ ||

శిశోశ్ చ స్వాశ్రమం రమ్యం సద్-రత్న-సార-నిర్మితమ్ |

స్ఫురత్ వజ్ర-కపాటం చ రత్నేన్ద్ర-కలశాన్వితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫౬ ||

సద్-రత్న-దర్పణాఇర్ దీపం రత్న-కుమ్భైర్ విరాజితమ్ |

ప్రాఙ్గణం రత్న-సారాఢ్యం రత్న-సోపాన-శోభితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫౭ ||

మనోహరం రాజ-మార్గం సిన్దూరాది-పరిష్కృతమ్ |

ప్రాకారం మణి-భూషాఢ్యమ్ ఉచ్చైర్ ఆకాశ-స్పర్శి చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫౮ ||

జగామ విస్మయం రాజా దృష్ట్వా నగరమ్ ఉత్తమమ్।

పిత్రా మాత్రా సహ శిశుర్ విస్మయం చ యయౌ ముదా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౫౯॥

గజేన్ద్రాణాం త్రి-లక్షం చ శ్వానాం శత-లక్షకమ్।

చతుర్-గుణం పదాతీనామ్ ఆయయుస్ తే ఽప్య్ అనువ్రజమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬౦॥

వారణేన్ద్రం పురస్ కృత్య వేశ్యాం చ నర్తకం తథా।

ద్విజాంశ్ చ పూర్ణ-కుమ్భాంశ్ చ పతి-పుత్రవతీం సతీం॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬౧॥

మహా-పాత్రః శిశుం దృష్ట్వా గజేన్ద్రోపరి-సంస్థితమ్।

మూర్ధ్నా ననామ వేగేనాప్య్ అవరుహ్య గజాద్ అపి॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬౨॥

శిశుం ప్రవేశయాం ఆస రత్న-నిర్మాణ-మన్దిరమ్।

రత్న-సింహాసనం తస్మై ప్రదదౌ సాదరం ముదా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬3॥

కన్యా-దాత్రే చ పిత్రే చ మాత్రే చ సాదరం ముదా।

రత్న-సింఃఆసనం రమ్యం ప్రదదౌ పాత్ర ఏవ చ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬౪॥

శిశుమ్ సిషేవ పాత్రశ్ చ స్వయం చ శ్వేత-చామరైః ।

దధార రత్న-ఛత్రం చ హీరాహార-పరిష్కృతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬౫ ॥

ఉవాస స స-భార్యాం చ సుధర్మ్యాం మహేన్ద్రవత్ ।

శ్వసురశ్ చ యయౌ గేహం శిశునా చ పురస్కృతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬౬ ॥

త్రింశత్-సహస్ర-వర్షం చ రాజా రాజ్యం చకార సః ।

కాలాన్తరే తత్-పితా చ వనే వ్యాఘ్రేణ భక్షితః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬౭ ॥

పతి-వ్రతా మహా-భాగా మాతా సహ-మృతా సుత ।

రత్న-యానేన రమ్యేణ స-స్త్రీకః కృష్ణ-మన్దిరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬౮ ॥

ప్రయయౌ సాదరం విప్రః కృష్ణ-నైవేద్య-భక్షణాత్ ।

తద్-అస్థి భుక్త్వా వ్యాఘ్రశ్ చ పూతః సద్యశ్ చ సాంప్రతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౬౯ ॥

తాభ్యాం సార్ధం చ ప్రయయౌ గోలోకం సుమనోహరమ్ ।

శిశుర్ దేహం పరిత్యజ్య హిమాద్రౌ స్వర్-ణదీ-తటే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭౦ ॥

దత్వా పుత్రాయ రాజ్యం చ స్వర్గాద్ అపి సుదుర్లభమ్ ।

మృకణ్డు-పత్నీ-గర్భే చ లేభే జన్మ స్వ-కర్మణా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭౧ ||

మార్కణ్డేయో ముని-శ్రేష్ఠో బభూవ పర-జన్మని |

సప్త-కల్పాన్త-జీవీ చ నారాయణ-వరేణ సః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭౨ ||

బభూవ సాంప్రతం విప్రః కృష్ణ-నైవేద్య-భక్షణాత్ |

శ్వ-భక్షితం చ నైవేద్యం భుక్త్వా చేద్ ఈదృశీ గతిః |

అకామతశ్ చాప్య్ అజ్ఞాతో జీర్ణ-మార్గ-స్థితం సుత || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭3 ||

యో భక్షేత్ కామతో జ్ఞాతో నిత్యం నైవేద్యమ్ ఈప్సితమ్ |

న జానన్తి గతిస్ తస్య వేదాశ్ చత్వార ఏవ చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭౪ ||

ఇతి తే కథితం బ్రహ్మన్న్ ఇతిహాసం పురాతనమ్ |

ఆశ్చర్యం మధురం రమ్యం కిం భూయః శ్రోతుమ్ ఇచ్ఛసి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭౫ ||

శ్రీ-నారద ఉవాచ

శ్రుతం నైవేద్య-మాహాత్మ్యమ్ అతీవ సుమనోహరమ్ ।

ఈశ్వరస్యాపి హే తాత కృష్ణస్య పరమాత్మనః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭౬ ॥

అధునా శ్రోతుమ్ ఇచ్ఛామి స్వాత్మ-సన్దేహ-భఞ్జనమ్ ।

నారాయణర్షేర్ కణ్ఠే చ కవచం తస్య తద్ వద ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭౭ ॥

అథ కవచ-ప్రశ్నః

సనత్-కుమార ఉవాచ

మమాప్య్ అస్తీతి సన్దేహో వచనే ప్రపితామహ ।

కస్య తత్ కవచం బ్రహ్మన్న్ ఇదం వక్తుం త్వమ్ అర్హసి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭౮ ॥

స పితా స గురుః స్వచ్ఛః కరోతి భ్రమ-భఞ్జనమ్ ।

శీఘ్రం బ్రూహి మహా-భాగ నారదం మాం సుత-ప్రియ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౭౯ ॥

పుత్రయోశ్ చ వచః శ్రుత్వా శుష్క-కణ్ఠౌష్ఠతాలుకః ।

ఉవాచ వచనం బ్రహ్మా స్మరన్ కృష్ణ-పదామ్బుజమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౮౦ ॥

బ్రహ్మోవాచ

నారాయణేన మునినా జగన్-మఙ్గల-మఙ్గలమ్ ।

విప్రాయ కవచం దత్తమ్ ధ్యానం చ పర్మాత్మనః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౮౧ ॥

తద్ బ్రవీమి మహా-భాగ త్వామ్ ఏవ నారదం ప్రతి ।

కణ్ఠ-స్థం కవచం వక్తుం నైవ శక్నోమి సాంప్రతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౮౨ ॥

మత్-కణ్ఠే కవచం యస్య గోపనీయం సుదుర్లభమ్ ।

నారాయణర్షి-కణ్ఠే చ తద్ ఏవ పరమాద్భుతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౮౩ ॥

తద్ ఏవ ధర్మ-కణ్ఠే చ నరస్య చ మహాత్మనః ।

అగస్త్యస్య చ కణ్ఠే చ లోమశస్య మహా-మునేః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౮౪ ||

తులస్యాశ్ చాపి సంజ్ఞాయాః సావిత్ర్యాశ్ చాపి పుత్రక |

అన్యేషాం చ భాగ్యవతాం భారతే చ సుదుర్లభే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౮౫ ||

నారద ఉవాచ

పశ్చాత్ శ్రోష్యామి కవచం జగన్-మఙ్గల-మఙ్గలమ్ |

ధ్యానం పూజాం విధానం చ కృష్ణస్య పరమాత్మనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౮౬ ||

ఆదౌ కథయ భద్రం తే పరం పరమ-భద్రకమ్ |

సుభద్ర-ప్రాప్తం కవచం మాహాత్మ్యం యస్య దుర్లభమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౮౭ ||

బ్రహ్మోవాచ

సుభద్ర-ప్రాప్తం కవచం పశ్చాత్ శ్రోష్యసి పుత్రక |

శఙ్కరస్య ముఖాద్ విప్ర స్వ-గురోర్ జ్ఞానినస్ తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౪.౮౮ ||

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే బ్రహ్మ-నారద-సంవాదే

ప్రథమైక-రాత్రే కవచ-ప్రశ్నో నామ చతుర్థోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే పఞ్చమోఽధ్యాయః

శ్రీ-సనత్-కుమార ఉవాచ

తవేచ్ఛా యత్ర కవచే ధ్యానే తద్ వద సామ్ప్రతమ్ ।

యచ్ ఛృణోమి శుభం తచ్ చ కేన శ్రేయసి తృప్యతే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧ ॥

బ్రహ్మోవాచ

ధ్యానం సామ-వేదోక్తం దత్తమ్ నారాయణేన వై ।

కవచం చ సుభద్రాయ ధర్మిష్ఠాయ మహాత్మనే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨ ॥

నవీన-జలద-శ్యామం పీత-కౌశేయ-వాససమ్ ।

చన్దనోక్షిత-సర్వాఙ్గం సస్మితం శ్యామసున్దరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.3 ॥

మాలతీ-మాల్య-భూషాఢ్యం రత్న-భూషణ-భూషితమ్ ।

మునీన్ద్రేశ-సుసిద్ధేశ-బ్రహ్మేశ-శేష-వన్దితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౪ ॥

సర్వ-స్వరూపం సర్వేశం సర్వ-బీజం సనాతనమ్ ।

సర్వాద్యం సర్వ-జ్ఞం పురుషం ప్రకృతేః పరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౫ ॥

నిర్గుణం చ నిరీహం చ నిర్లిప్తమ్ ఈస్వరం భజే ।

ధ్యాత్వా మూలేన తస్మై చ దద్యాత్ పాద్యాదికం ముదా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౬ ॥

తతః స్తోత్రం చ కవచం భక్త్యా చ ప్రపఠేన్ నరః ।

జప్త్వా చ మన్త్రం భక్త్యా దణ్డవత్ ప్రణమేద్ భువి ।

ఇతి తే కథితం వత్స కిం భూయః శ్రోతుమ్ ఇచ్ఛసి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౭ ॥

శ్రీ-సనత్కుమార ఉవాచ

బ్రూహి మే కవచం బ్రహ్మన్ జగన్-మఙ్గల-మఙ్గలమ్ ।

పూజ్యం పుణ్య-స్వరూపం చ కృష్ణస్య పరమాత్మనః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౮ ॥

అథ జగన్-మఙ్గల-మఙ్గల-కవచమ్

బ్రహ్మోవాచ

శృణు వక్ష్యామి విప్రేన్ద్ర కవచం పరమాద్భుతం ।

శ్రీ-కృష్ణేనైవ కథితం మహ్యం చ కృపయా పరా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౯ ॥

మయా దత్తం చ ధర్మాయ తేన నారాయణర్షయే ।

ఋషిణా తేన తద్ దత్తం సుభద్రాయ మహాత్మనే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧౦ ||

అతి-గుహ్యతమం శుద్ధం పరం స్నేహాద్ వదామ్య్ అహమ్ |

యద్ ధృత్వా పఠనాత్ సిద్ధాః సిద్ధాని ప్రాప్నువన్తి చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧౧ ||

ఏవమ్ ఇన్ద్రాదయః సర్వే సర్వైశ్వర్యమ్ ఆప్నుయుః |

ఋషిశ్ ఛన్దశ్ చ సావిత్రీ దేవో నారాయణః స్వయమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧౨ ||

ధర్మార్థ-కామ-మోక్షేషు వినియోగః ప్రకీర్తితః |

రాధేశో మే శిరః పాతు కణ్ఠం రధేశ్వరః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧౩ ||

గోపీశశ్ చక్షుషీ పాతు తాలు చ భగవాన్ స్వయమ్ |

గణ్డ-యుగ్మం చ గోవిన్దః కర్ణ-యుగ్మం చ కేశవః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧౪ ||

గలం గదాధరః పాతు స్కన్ధం కృష్ణః స్వయం ప్రభుః |

వక్ష-స్థలం వాసుదేవశ్ చోదరం చాపి సో ఽచ్యుతః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧౫ ||

నభిం పాతు పద్మ-నాభః కఙ్కాలం కంస-సూదనః |

పురుషోత్తమః పాతు పృష్ఠం నిత్యానన్దో నితమ్బకమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧౬ ||

పుణ్డరీకః పాద-యుగ్మం హస్త-యుగ్మం హరిః స్వయమ్ |

నాసాం చ నఖరం పాతు నరసింహః స్వయం ప్రభుః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧౭ ||

సర్వేశ్వరశ్ చ సర్వాఙ్గం సన్తతం మధు-సూదనః |

ప్రాచ్యాం పాతు చ రామశ్ చ వహ్నౌ చ వంశీ-ధరః స్వయమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧౮ ||

పాతు దామోదరో దక్షే నైరృతే చ నరోత్తమః |

పశ్చిమే పుణ్డరీకాక్షో వాయవ్యాం వామనః స్వయమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౧౯ ||

అనన్తశ్ చోత్తరే పాతు ఐశాన్యామ్ ఈశ్వరః స్వయమ్ |

జలే స్థలే చాన్తరీక్షే స్వప్నే జాగరణే తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨౦ ||

పాతు వృన్దావనేశశ్ చ మాం భక్తం శరణాగతమ్ |

ఇతి తే కథితం వత్స కవచం పరమాద్భుతమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨౧ ||

సుఖదం మోక్షదం సారం సర్వ-సిద్ధి-ప్రదం సతామ్ |

ఇదం కవచమ్ ఇష్టం చ పూజా-కాలే చ యః పఠేత్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨౨ ||

హరి-దాస్యమ్ అవాప్నోతి గోలోకే వాసమ్ ఉత్తమమ్ |

ఇహైవ హరి-భక్తిం చ జీవన్-ముక్తో భవేన్ నరః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨౩ ||

నారద ఉవాచ

నారాయణర్షిణా దత్తం కవచం యత్ సుదుర్లభమ్ |

సుభద్రాయ బ్రాహ్మణాయ తన్ మే వక్తుమ్ ఇహార్హసి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨౪ ||

బ్రహ్మోవాచ

మద్-ఇష్ట-దేవ్యాః కవచం కథం తత్ కథయామి తే |

మత్-కణ్ఠే పశ్య కవచం సద్-రత్న-గుటికాన్వితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨౫ ||

నారాయణర్షిణా దత్తం కవచం గుటికాన్వితమ్ |

తథాపీదం న కథితం నిషిద్ధం హరిణా స్మృతమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨౬ ||

తస్యర్షేశ్ చేష్ట-దేవ్యాశ్ చ నోక్తం తేనేదమ్ ఈప్సితమ్ |

మహ్యం న దత్తా గుటికా బాన్ధవైర్ భర్త్సితేన చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨౭ ||

ఆత్మనః కవచం మన్త్రం స్వయం దాతుం న చార్హతి |

ప్రాణా నష్టాశ్ చ దానేన చేతి వేద-విదో విదుః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨౮ ||

శఙ్కరం గచ్ఛ భగవన్ జన్మాన్తర-గురుం తవ |

స ఏవ తుభ్యం కవచం దాస్యస్య్ ఏవ న సంశయః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.౨౯ ||

త్వత్-ప్రాక్తనేన విప్రేన్ద్ర సత్-వరేణ శుభేన చ |

ధ్రువం ప్రాప్స్యసి త్వం వత్స కవచం తత్ సుదుర్లభమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.3౦ ||

కుమార గచ్ఛ వైకుణ్ఠం స్వ-గురుం పశ్య సత్-వరమ్ |

నారాయణశ్ చ కవచం తుభ్యం దాస్యసి నిశ్చితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.3౧ ||

సనత్-కుమారో భగవాన్ గత్వా వైకుణ్ఠమ్ ఈప్సితమ్ |

సంప్రాప్య కవచం వత్స కవచం తత్ సుదుర్లభమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.3౨ ||

ఆజ్ఞయా బ్రహ్మణశ్ చాపి నారదో గన్తుమ్ ఉద్యతః।

బ్రహ్మ యయౌ బ్రహ్మ-లోకం జన్మ-మృత్యు-జరాపహమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౫.33 ॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే పఞ్చమోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే షష్ఠోఽధ్యాయః

శ్రీ-శుక ఉవాచ

సనత్-కుమారో వైకుణ్ఠం బ్రహ్మ-లోకం చ బ్రహ్మణి ?wహత్?।

గతే బ్రహ్మన్ కిం చకార భగవాన్ నారదో మునిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧ ॥

వ్యాసో ఉవాచ

మునిస్ తయోశ్ చ గతయోః స రురోద సరిత్-తటే ।

ఇతస్ తతశ్ చ బభ్రామ మద్-వియోగ-శుచాస్పద ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨ ॥

స్వ-మానసే సమాలోక్య ముని-శ్రేష్ఠః స ఉన్మనాః ।

ధ్యాయమానో హరి-పదం శివం ద్రష్టుం సముత్సుకః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩ ॥

ప్రణమ్య పితరం భక్త్యా కుమారం భ్రాతరం తథా ।

జగామ తపస-స్థానాత్ కైలాసాభిముఖే మునిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪ ॥

స్నాత్వా చ కృత-మాలాయాం సంపూజ్య పరమేశ్వరమ్ ।

భుక్త్వా ఫలం జలం పీత్వా ప్రయయౌ గన్ధ-మాదనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫ ॥

దదర్శ బ్రాహ్మణం తత్ర వట-మూలే మనోహరే ।

కటమస్తమ్ ధ్యాయమానం శ్రీ-కృష్ణ-చరణామ్బుజమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬ ॥

దీర్ఘం నగ్నం గౌరాఙ్గం దీర్ఘ-లోమభిర్ ఆవృతమ్ |

నిమీలితాక్షం సానన్దం సానన్దాశ్రు-సమన్వితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౭ ||

పాద్మే పద్మేశ-శేషాది-సుర-పూజిత-వన్దితే |

శ్రీ-పాద-పద్మే శోభాఢ్యే శశ్వత్-సంన్యస్త-మానసమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౮ ||

బాహ్య-జ్ఞాన-పరిత్యక్తం యోగ-జ్ఞాన-విశారదమ్ |

శివస్య శిష్యం సద్-భక్తం యోగీన్ద్రాణాం గురోర్ గురోః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౯ ||

హృత్-పద్మే పద్మ-నాభం చ పరమాత్మానమ్ ఈశ్వరమ్ |

ప్రదీప-కలికాకారం బ్రహ్మ-జ్యోతిః-సనాతనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧౦ ||

సాక్షి-స్వరూపం పరమం భగవన్తమ్ అధోక్షజమ్ |

పశ్యన్తం సస్మితం కృష్ణం పులకాఙ్కిత-విగ్రహమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧౧ ||

సద్-భావోద్రిక్త-చిత్తం చ సద్-భావం పురుషోత్తమే |

దృష్ట్వా మహర్షి-ప్రవరం దేవర్షి-విస్మయమ్ యయౌ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧౨ ||

ఇతస్ తతశ్ చ బభ్రామ దదర్శ స్వాశ్రమం మునేః |

అతీవ సురహః-స్థానం రమ్యం రమ్యం నవం నవమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧౩ ||

సుస్నిగ్ధం సున్దరం శుద్ధం పరం స్వచ్చం సరోవరమ్ |

శ్వేత-రక్తోత్పల-దలైః కమలైః కమనీయకమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧౪ ||

గుఞ్జదిన్దిన్ద-వరైర్ ?wహత్? మకరన్దోదరైస్ తథా |

వ్యాకులైః సంకులైః శశ్వద్-రాజితైశ్ చ విరాజితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧౫ ||

వన్యైర్ వృక్షైర్ బహు-విధైః ఫల-శాఖా-సుశోభితైః |

కరఞ్జకైశ్ చ కరజైర్ బిమ్బైః శాఖోటికైస్ తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧౬ ||

తిన్తిడీభిః కపిత్థైశ్ చ వట-శింశపా-చన్దనైః |

మన్దారైః సిన్ధు-వారైశ్ చ తాడి-పత్రైః సుశోభనైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧౭ ||

గువాకైర్ నారికేతైశ్ చ ఖర్జురైః పనసైస్ తథా |

తాలైః శాలైః పియాలైశ్ చ హిన్తాలైర్ వకులైర్ అపి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧౮ ||

ఆమ్రైర్ ఆమ్రాతకైశ్ చైవ జమ్బీరైర్ దాడిమైస్ తథా |

శ్రీ-ఫలైర్ వదరీభిశ్ చ జమ్బుభిర్ నాగరఙ్గకైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౧౯ ||

సుపక్వ-ఫల-శోభాడ్యైః సుస్నిగ్ధైః సుమనోహరైః |

తరుణైస్ తరు-రాజైస్ చ నానా-జాతిభిర్ ఈప్సితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨౦ ||

మల్లికా-మాలతీ-కున్ద-కేతకీ-కుసుమైః శుభైః |

మాధవీనాం లతా-జాలైశ్ చర్చితం చారు-చమ్పకైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨౧ ||

కదమ్బానాం కదమ్బైశ్ చ స్వచ్ఛైః శ్వేతైశ్ చ పుష్పితైః |

నాగేశ్వరాణాం వృన్దైశ్ చ దీప్తం మన్దారకైర్ వరైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨౨ ||

హంస-కారణ్డ-వకులైః పుంస్-కోకిల-కులైస్ తథా |

సన్తతం కూజితం శుద్ధం సువ్యక్తం సుమనోహరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨౩ ||

శార్దూలైః శరభైః సింహైర్ గణ్డకైర్ మహిషైః పరమ్ |

మనోహరైః కృష్ణ-సారైశ్ చమరభిర్ భావ-భూషితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨౪ ||

మహా-ముని-ప్రభావేన హింసా-దోష-వివర్జితమ్ |

దస్యు-చౌర-హింస్ర-జన్తు-భయ-శోక-వివర్జితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨౫ ||

సుపుణ్యదం తీర్థ-వరం భారతే సుప్రశంసితమ్ ।

సిద్ధ-స్థలం సిద్ధిదం తం మన్త్ర-సిద్ధి-కరం పరం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨౬ ॥

దృష్ట్వాశ్రమం ముని-శ్రేష్ఠో జగామ ముని-సంసది ।

ఆసనే చ సమాసీనం ధ్యాన-హీనం దదర్శ తమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨౭ ॥

సముత్తస్థౌ స వేగేన దృష్ట్వా దేవర్షి-పుఙ్గవమ్ ।

దత్త్వామలం ఫలం మూలం సంభాషాం స చకార హ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨౮ ॥

ప్రశ్నం చకార స ముని-వీణా-పాణిం నారదమ్ ।

సస్మితః సస్మితం శుద్ధం శుద్ధ-వంశ-సముద్భవమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౨౯ ॥

సద్-భాగ్యోపస్థితం దీప్తం జ్వలన్తం బ్రహ్మ-తేజసా ।

అతిథిం బ్రాహ్మణ-వరం బ్రహ్మ-పుత్రం చ పూజితం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౦ ॥

మునిర్ ఉవాచ

కిం నామ భవతో విప్ర క్వ యాసీతి క్వ చాగతః |

క్వ తే పితా స కో వాపి క్వ వాసః కుత్ర సంభవః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.3౧ ||

మాం వా మమాశ్రమం వాపి పూతం కర్తుమ్ ఇహాగతః |

మూర్తిమద్-బ్రహ్మ-తేజో హి మమ భాగ్యాద్ ఉపస్థితః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.3౨ ||

అథ వైష్ణవ-దర్శన-ఫలమ్

న హ్య్ అమ్మయాని తీర్థాని న దేవా మృచ్ఛిలామయాః |

తే పునన్త్య్ ఉరుకాలేన వైష్ణవో దర్శనేన చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.33 ||

సద్యః పూతాని తీర్థాని సద్యః పూతా స-సాగరా |

స-శైల-కానన-ద్వీపా పాద-స్పర్శాద్ వసున్ధరా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.3౪ ||

ధన్యో ఽహం కృత-కృత్యో ఽహం సఫలం మమ జీవనమ్ |

సహసోపస్థితో గేహే బ్రాహ్మణో వైష్ణవో ఽతిథిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.3౫ ||

పూజితో వైష్ణవో యేన విశ్వం చ తేన పూజితమ్ ।

ఆశ్రమం వస్తు-సహితం సర్వం తుభ్యం నివేదితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౬ ॥

ఫలాని చ సుపక్వాని భుఙ్క్ష్వ భోగాని సామ్ప్రతమ్ ।

సువాసితమ్ పిబ స్వాదు శీతలం నిర్మలం జలమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౭ ॥

దుగ్ధం చ సురభీ-దత్తం రమ్యం మధురితం మధు ।

పరిపక్వం ఫల-రసం పిబ స్వాదు ముహుర్ ముహుః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౮ ॥

సుఖ-బీజ్యే సుతల్పే చ శయనం కురు సున్దరే ।

సుశీత-వాత-సౌగన్ధ్య-పూతేన సురభీ-కృతే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౯ ॥

అథాతిథి-పూజన-ఫలమ్

అతిథిర్ యస్య పుష్టో హి తస్య పుష్టో హరిః స్వయమ్ ।

హరౌ తుష్టే గురుస్ తుష్టో గురౌ తుష్టే జగత్-త్రయమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪౦ ||

అధిష్ఠాతాతిథిర్ గేహే సన్తతం సర్వ-దేవతాః |

తీర్థాన్య్ ఏతాని సర్వాణి పుణ్యాని చ వ్రతాని చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪౧ ||

తపాంసి యజ్ఞాః సత్యం చ శీలం ధర్మః సుకర్మ చ |

అపూజితైర్ అతిథిభిర్ సార్ధం సర్వే ప్రయాన్తి తే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪౨ ||

అథాతిథి-విముఖే దోషాః

అతిథిర్ యస్య భగ్నాశో గృహాత్ ప్రతినివర్తతే |

పితరస్ తస్య దేవాశ్ చ పుణ్యం ధర్మ-వ్రతాశనాః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪౩ ||

యమః ప్రతిష్ఠా లక్ష్మీశ్ చాభీష్ట-దేవో గురుస్ తథా |

నిరాశాః ప్రతిగచ్ఛన్తి త్యక్త్వా పాపం చ పూరుషమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪౪ ||

స్త్రీ-ఘ్నైశ్ చైవ కృత-ఘ్నైశ్ చ బ్రహ్మ-ఘ్నైర్ గురు-తల్ప-గైః |

విశ్వాస-ఘాతిభిర్ దుష్టైర్ మిత్ర-ద్రోహిభిర్ ఏవ చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪౫ ||

సత్య-ఘ్నైశ్ చ కృత-ఘ్నైశ్ చ పాపిభిః స్థాపిభిస్ తథా।

దానాపహారిభిశ్ చైవ కన్యా-విక్రయిభిస్ తథా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪౬॥

సీమాపహారిభిశ్ చైవ మిథ్యా-సాక్షి-ప్రదాతృభిః।

బ్రహ్మ-స్వహారిభిశ్ చైవ తథా స్థాప్యస్వహారిభిః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪౭॥

వృష-వాహైర్ దేవలైశ్ చ తథైవ గ్రామ-యాజిభిః।

శూద్రాన్న-భోజిభిశ్ చైవ శూద్ర-శ్రాద్ధాహ-భోజిభిః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪౮॥

శ్రీ-కృష్ణ-విముఖైర్ విప్రైర్ హింస్రైర్ నర-విఘాతిభిః।

గురావ్ అభక్తై రోగార్తైః శశ్వన్-మిథ్యా-ప్రవాదిభిః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౪౯॥

విప్ర-స్త్రీ-గామిభిః శూద్రైర్ మాతృ-గామిభిర్ ఏవ చ।

అశ్వత్థ-ఘాతిభిశ్ చైవ పత్నీభిః పతి-ఘాతిభిః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫౦॥

పితృ-మాతృ-ఘాతిభిశ్ చ శరణాగత-ఘాతిభిః।

బ్రాహ్మణ-క్షత్ర-విట్-శూద్రైః శిలా-స్వర్ణాపహారిభిః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫౧॥

తుల్యో భవతి విప్రేన్ద్రాతిథిర్ ఏవ త్వ్ అనర్చితః |

ఇత్య్ ఏవమ్ ఉక్త్వా మునిః పూజయామ్ ఆస నారదమ్ |

మిష్టం చ భోజయామ్ ఆస శాయయామ్ ఆస భక్తితః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫౨ ||

శ్రీ-నారద ఉవాచ

నారదో ఽహం ముని-శ్రేష్ఠ బ్రాహ్మణో బ్రహ్మణః సుతః |

తపః-స్థలాద్ ఆగతో ఽహం యామి కైలాసమ్ ఈప్సితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫3 ||

ఆత్మానం పావనం కర్తుం త్వాం చ ద్రష్టుమ్ ఇహాగతః |

పునన్తి ప్రాణినః సర్వే విష్ణు-భక్త-ప్రదర్శనాత్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫౪ ||

కో భవాన్ ధ్యాన-పూతశ్ చ నగ్నశ్ చ కట-మస్తకః |

కిం ధ్యాయసే మహా-భాగ శ్రేష్ఠ-దేవశ్ చ కో గురుహ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫౫ ||

మునిర్ ఉవాచ

జీవ-ముక్తో భవాన్ ఏవ పునాసి భువన-త్రయమ్ ।

యస్య తత్ర కులే జన్మ తస్య తత్-తద్-వచోమనః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫౬ ॥

పుత్రే యశసి తోయే చ కవిత్వేన చ విద్యయా ।

ప్రతిశ్ఠాయాం చ జ్ఞాయేత సర్వేషాం మానసం నృణామ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫౭ ॥

విధాతా జగతాం బ్రహ్మ బ్రహ్మైకతాన-మానసః ।

తత్-పుత్రో ఽసి మహాఖ్యాతో దేవర్షి-ప్రవరో మహాన్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫౮ ॥

లోమశో ఽ హం మహా-భాగ జగత్-పావన-పావన ।

నగ్నో ఽల్పాయుర్ వివేకీ చ వాససా కిం ప్రయోజనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౫౯ ॥

వృక్ష-మూలే నివాసే మే ఛత్రేణ కిం గృహేణ చ ।

రౌద్ర-వృష్టి-వారణార్థం సాంప్రతం కట-మస్తకః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬౦ ॥

జల-బుద్బుద-విద్యుద్వత్-త్రైలోక్యం కృత్రిమం ద్విజ ।

బ్రహ్మాది-తృణ-పర్యన్తం సర్వం మిథ్యాఇవ స్వప్నవత్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬౧ ||

కిం కలత్రేణ పుత్రేణ ధనేన సంపదా శ్రియా |

కిం విత్తేన చ రూపేణ జీవనాల్పాయుషా మునే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬౨ ||

ఇన్ద్రస్య పతనేనైవ లోమకోత్పాటనం మమ |

మనోశ్ చ పతనం తత్ర మాయయా కిం ప్రయోజనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬౩ ||

సర్వ-లోమకోత్పాటనేన కేశౌఘోత్పాటనేన చ |

అల్పాయుషో మమ మునే మరణం నిశ్చితం భవేత్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬౪ ||

ధ్యాయే శ్రీ-పాద-పద్మం తత్-పాద్మ-పద్మేశ-వన్దితమ్ |

పరస్య ప్రకృతేస్ తస్య కృష్ణస్య పరమాత్మనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬౫ ||

తస్య మే ఽభీష్ట-దేవస్య సర్వేషాం కారణస్య చ |

గురుర్ మే జగతాం నాథో యోగీన్ద్రాణాం గురుః శివః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬౬ ||

మత్-కణ్ఠే కవచం యస్య మద్-గురుః కథయిష్యతి |

గురోర్ నిషేధో యత్రాస్తే తద్ వక్తుం కః క్షమో భువి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬౭ ||

గురోశ్ చ వచనం యో హి పాలనం న కరోతి చ।

గురూక్తమ్ ఉక్త్వా పాపీ స బ్రహ్మ-హత్యాం లభేద్ ధ్రువమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬౮॥

స్వ-గురుం శివ-రూపం చ తద్-భిన్నం మన్యతే హి యః।

బ్రహ్మ-హత్యాం లభేత్ సో ఽపి విఘ్నస్ తస్య పదే పదే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౬౯॥

అకర్తవ్యం తు కర్తవ్యం పాలనీయం గురోర్ వచః।

అపాలనే సర్వ-విఘ్నం లభతే నాత్ర సంశయః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౭౦॥

ఆశిషా పాద-రజసా చోచ్ఛిష్టాలిఙ్గేన చ।

ముచ్యతే సర్వ-పాపేభ్యో జీవన్-ముక్తో భవేన్ నరః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౭౧॥

స్వ-గురుం శఙ్కరం పశ్య గచ్ఛ కైలాసమ్ ఈప్సితమ్।

ముచ్యతే విఘ్న-పాపేభ్యో గురోశ్ చరణ-దర్శనాత్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౭౨॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే

లోమశ-నారద-సంవాదే షష్ఠోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే సప్తమోఽధ్యాయః

సంభాష్య లోమశం తస్మాజ్ జగామ నారదో మునిః।

పుష్ప-భద్రా-నదీ-తీరమ్ అతీవ సుమనోహరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧ ॥

యత్రాస్తే శృఙ్గ-కూటశ్ చ శుద్ధ-స్పటిక-సన్నిభిః।

నానా-వృక్ష-సమాయుక్తైస్ త్రిభిర్ అన్యైః సరోవరైః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౨ ॥

హంసకారణ్డవాకీర్ణైర్ భ్రమరైర్ ధ్వని-సున్దరైః।

పుంస్-కోకిల-నినాదైశ్ చ సన్తతం సుమనోహరైః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.3 ॥

శైత్య-సౌగన్ధ్య-మాన్ద్యైశ్ చ వాయుభిః సురభీ-కృతైః।

సమాధి-యుక్తో యత్రాస్తే మార్కణ్డేయో మహా-మునిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪ ||

స మునిర్ నారదం దృష్ట్వా భక్త్యా చ ప్రణనామ చ |

పప్రచ్ఛ కుశలం శాన్తం శాన్తః సత్త్వ-గుణాశ్రయః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫ ||

మార్కణ్డేయో ఉవాచ

అద్య మే సఫలం జన్మ జీవనం చాతిసార్థకమ్ |

మమాశ్రమే పుణ్య-రాశిర్ బ్రహ్మ-పుత్రశ్ చ నారదః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬ ||

అహో దేవర్షి-ప్రవరో దీప్తమాన్ బ్రహ్మ-తేజసా |

క్వ యాసి కుత ఆయాసి కిం తే మనసి వర్తతే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭ ||

మానసం ప్రాణినామ్ ఏవ సర్వ-కర్మైక-కారణమ్ |

మనోనురూపం వాక్యం చ వాక్యేన ప్రస్ఫుటం మనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮ ||

మునేశ్ చ వచనం శ్రుత్వా వీణా-పాణి స్వమ్ ఈప్సితమ్ |

ఉవాచ సస్మితం శాన్తం వచః సత్యం సుధోపమమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౯ ||

నారద ఉవాచ

హే బన్ధో యామి కైలాసం జ్ఞానార్థం జ్ఞానినాం వరమ్ |

ద్రష్టుం మహా-దేవం చ ప్రణామం కర్తుమ్ ఈశ్వరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧౦ ||

పూజాం గృహీత్వా చేత్య్ ఉక్త్వా ప్రయయౌ నారదో మునిః |

మార్కణ్డేయశ్ చ శోకార్తః సద్విచ్ఛేదః సుదారుణః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧౧ ||

హిమాలయం చ దుర్లఙ్ఘ్యం విలఙ్ఘ్యం చైవ లీలయా |

స్వర్గ-మన్దాకినీ-తీరం కైలాసం ప్రయయౌ మునిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧౨ ||

దదర్శ వట-వృక్షం చ యోజనాయతమ్ ఉచ్ఛ్రితమ్ |

శోభితం శతకైః స్కన్ధైః రక్త-పక్వ-ఫలాన్వితైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧౩ ||

సుస్నిగ్ధైః సున్దరైః రమ్యై రమ్య-పక్షీన్ద్ర-సంకులైః।

సిద్ధేన్ద్రైశ్ చ మునీన్ద్రైశ్ యోగీన్ద్రైః పరిశోభితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧౪ ॥

ప్రణతాంస్ తాంశ్ చ సంభాష్య పార్వతీ-కాననం యయౌ।

సున్దరం వర్తులాకారం చతుర్-యోజనమ్ ఈప్సితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧౫ ॥

శోభితం సున్దరై రమ్యైః సప్తభిశ్ చ సరోవరైః।

శశ్వన్-మధుకరాసక్త-పద్మ-రాజి-విరాజితైః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧౬ ॥

నీల-రక్తోత్పల-దల-పటలైః పరిశోభితైః।

పుష్పోద్యానైశ్ చ శతకైః పుష్పితైః సుమనోహరైః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧౭ ॥

మల్లికా-మాలతీ-కున్ద-యూథికా-మాధవీ-లతా।

కేతకీ-చమ్పకాశోక-మన్దారక-విరాజికా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧౮ ॥

నాగ-పున్నాగ-కుటజపాటలాఝిణ్టిఝఞ్జికా।

విష్ణు-క్రాన్తా చ తులసీ శోఫలీ సప్తలా తథా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౧౯ ॥

ఏతేషాం చ సమూహైశ్ చ పుష్ప-వల్లీ-విరాజితైః।

ఆమ్రైర్ ఆమ్రాతకైస్ తాలనారికేలైః పియాలకైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౨౦ ||

ఖర్జూరైశ్ చ గువాకైశ్ చ పలాసైర్ జమ్బుభిస్ తథా ।

దాడిమ్బైశ్ చాపి జమ్బీరైర్ నిమ్బైశ్ చైవ వటైస్ తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౨౧ ||

కరఞ్జైర్ వదరీభిశ్ చ పరితః శ్రీ-ఫలోజ్జ్వలైః ।

కదమ్బానాం కదమ్బైశ్ చ తిన్తిణ్డీనాం కదమ్బకైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౨౨ ||

అశ్వత్థైః సరలైః శాలైః శాల్మలీనాం సమూహకైః ।

వట-శాఖోటకైః కున్దైః శంగుభిః సప్త-పర్ణకైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౨౩ ||

పిచ్ఛిలైః పర్ణ-శాలైశ్ చ గమ్భారిభిశ్ చ వల్గుకైః ।

హిఙ్గులైర్ అఞ్జనైర్ వల్కైర్ భూర్జ-పత్రైః సపత్రకైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౨౪ ||

అన్యైశ్ చ దుర్లభైర్ వన్యైః పుష్ప-పత్రైర్ విరాజితమ్ ।

కల్ప-వృక్షైః పారిజాతైశ్ చారు-చన్దన-పల్లవైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౨౫ ||

సుస్నిగ్ధ-స్థల-పద్మైశ్ చ చిత్రితైర్ భూమి-చమ్పకైః ।

అన్యైశ్ చ దుర్లభైర్ వన్యైః పుష్ప-పత్రైర్ విభూషితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౨౬ ||

సింహేన్ద్రైః శరభేన్ద్రైశ్ చ గజేన్ద్రైర్ గణ్డకేన్ద్రైః |

శార్దూలేన్ద్రైశ్ చ మహిషైర్ అశ్వైశ్ చ వన్య-శూకరైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౨౭ ||

శల్లకైర్ బల్లకైర్ మర్కైః కూటైశ్ చ శశకైః శకైః |

కృష్ణ-సారైశ్ చ హరిణైశ్ చమరీ-చామరోజ్జ్వలమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.|౨౮ ||

పుంస్-కోకోల-కులానాం చ గానైశ్ చ విరాజితమ్ |

మత్తానాం పల్లవ-స్థానాం మాధవేషు మనోహరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౨౯ ||

శుకానాం రాజ-హంసానాం మయూరాణాం చ పుత్రకైః |

క్షేమ-కరీ-ఖఞ్జనానాం రాజిభిశ్ చ మనోహరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౩౦ ||

హరిత్-పీత-రక్త-కృష్ణ-సుపక్వ-ఫల-పత్రకైః |

సుస్నిగ్ధాక్షత-పత్రైశ్ చ నూతనైర్ అభిభూషితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౩౧ ||

హింసా-భయాది-రహితం సర్వేషాం పశు-పక్షిణాం |

పరస్పరం చ సుప్రీతం హింస్రాణాం క్షుద్ర-జన్తుభిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౩౨ ||

తత్ర క్రీడా-స్థలం రమ్యం పార్వతీ-పరమేశయోః।

మునీన్ద్రైర్ ఇన్ద్ర-నీలైశ్ చ పద్మ-రాగైః పరిష్కృతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౩౩ ॥

క్రోశాయతం పరిమితం వర్తులం చన్ద్ర-విమ్బవత్।

అమ్లాన-రమ్భా-స్తమ్భానాం లక్ష-లక్షైశ్ చ వేష్టితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౩౪ ॥

చిత్రితం సూక్ష్మ-సూత్రాక్తైర్ నూతనైర్ అభిభూషితమ్।

నూతనాక్షత-పత్రైశ్ చ లలితైః పరిశోభితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౩౫ ॥

రక్త-పీతాసితైః స్నిగ్ధైర్ అమ్లానైః సుమనోహరైః।

పరితః పరితః శశ్వన్ మాలాజాలైర్ విభూషితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౩౬ ॥

శయ్యా-భూతం సుతల్పైశ్ చ స్నిగ్ధ-చమ్పక-చన్దనైః।

పుష్ప-చన్దన-యుక్తేన వాయునా సురభీ-కృతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౩౭ ॥

కస్తూరీ-కుఙ్కమాసక్త-సుగన్ధి-చన్దనైః సితైః।

మార్జితం చిత్రితం చిత్రైః పరితో రఙ్గ-వస్తుభిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౩౮ ॥

దృష్ట్వా తద్ అద్భుతం శీఘ్రం ప్రయయౌ స్వర్-ణదీం మునిః |

శుద్ధ-స్ఫటిక-సంకాసాం సర్వ-పాప-వినాశినీమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౩౯ ||

భవాబ్ధి ఘోర-తరణే తరణీం నిత్యనూతనామ్ |

కృష్ణ-పాద-ప్రసూతాం చ జగత్-పూజ్యాం పతి-వ్రతాం || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪౦ ||

స్నాత్వా కృష్ణం చ సంపూజ్య పరమాత్మానమ్ ఈశ్వరమ్ |

ప్రకృతేః పరిమిష్టం చ నిర్లిప్తం నిర్గుణం పరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪౧ ||

సాక్షిణం కర్మణామ్ ఏవ బ్రహ్మ జ్యోతిః సనాతనమ్ |

ప్రయయౌ పురతో రమ్యం రాజ-మార్గం దదర్శ సః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪౨ ||

మణిభిః స్ఫటికాకారైర్ అమలైర్ బహు-మూల్యకైః |

పరిష్కృతం చ సర్వత్ర నిర్మితం విశ్వ-కర్మణా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪౩ ||

సతాం పుణ్యవతాం దృష్టమ్ అదృష్టం కృత-పాపినామ్ |

ధనుః శతం పరిమితం చిత్ర-రాజి-విరాజితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪౪ ||

దధ్యం సర్వాశ్రమాన్తం చ ప్రఖ్యాత్ కోటి-గుణోత్తరమ్ |

రథం దదర్శ పురతో మనోయాయి మనోహరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪౫ ॥

అమూల్య-రత్న-నిర్మాణ-విమాణ-సార-సున్దరమ్ ।

ధనుర్ లక్షం పరిమితం పరితో వర్తులాకృతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪౬ ॥

ఊర్ధ్వ-స్థితమ్ ఊర్ధ్వ-గం చ సహస్ర-చక్ర-సంయుతమ్ ।

ధనుర్ లక్షో ఽపి సూతం చ వహ్ని-శుద్ధాంశుకాన్వితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪౭ ॥

హీరాసార-వినిర్మాణం సుచారు-కలశోజ్జ్వలమ్ ।

రత్న-ప్రదీప-దీప్తాఢ్యం రత్న-దర్పణ-భూషితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪౮ ॥

ముక్తాశుక్తి-నిబద్ధైశ్ చ శోభితం శ్వేత-చామరైః ।

మాణిక్య-సార-హారేణ మణి-రాజైర్ విరాజితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౪౯ ॥

పారిజాట-ప్రసూతానాం మాయాజాలైః పరిష్కృతమ్ ।

గ్రీష్మ-మధ్యాహ్న-మార్తణ్డం సహస్ర-సదృశోజ్జ్వలమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫౦ ॥

ఈశ్వరేచ్ఛా-వినిర్మాణం కామ-పురం చ కామినామ్ ।

సర్వ-భోగ-సమావిష్టం కల్ప-వృక్ష-పరం వరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫౧ ||

ససక్త-చిత్రిత్రై రమ్యై రతి-మన్దిర-సున్దరైః |

గోలోకాద్ ఆగతం పూర్వం క్రీడార్థం శఙ్కరస్య చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫౨ ||

వివాహే పరినిష్పన్నే పార్వతీ-పరమేశయోః |

రథం దృష్ట్వా చ ప్రయయౌ కియద్ దూరం మహా-మునిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫౩ ||

అతీవ రమ్యం రుచిరం దదర్శ శఙ్కరాశ్రమమ్ |

రత్నేన్ద్ర-సార-నిర్మాణం శివిరైః శత-కోటిభిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫౪ ||

మిత్రైస్ తస్మాత్ శత-గుణైస్ తత్ర సున్దర-మన్దిరైః |

యుక్తం రత్న-కపాటైశ్ చ రత్న-ధాతు-విచిత్రిత్రైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫౫ ||

పరమ-స్తమ్భ-సోపానైర్ వజ్ర-మిశ్రైర్ విభూషితమ్ |

దదర్శ శివిరం శమ్భోః పరిఖాభిస్ త్రిభిర్ యుతమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫౬ ||

దుర్లఘ్యాభిరా-మిత్రాణాం సుగమ్యాభిః సతామ్ అహో |

ప్రకారైశ్ చ త్రిభిర్ యుక్తం ధనుర్ లక్షోచ్ఛ్రితం సుత || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫౭ ||

సమ్మితం సప్తభిర్ ద్వారైర్ నానా-రక్షక-రక్షితైః ।

ధనుః-శత-సహస్రం చ చతురస్రం చ సమ్మితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫౮ ॥

అమూల్య-రత్న-నిర్మాణం చతుః-శాలా-శతైర్ యుతమ్ ।

అతీవ రమ్యం పురతో పుర-ద్వారం దదర్శ సః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౫౯ ॥

పురతో రత్న-భిత్తౌ చ కృత్రిమం చ సుశోభితమ్ ।

పుణ్యం వృన్దావనం రమ్యం తన్-మధ్యే రాస-మణ్డలమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬౦ ॥

సర్వత్ర రాధా-కృష్ణం చ ప్రత్యేకం రతి-మన్దిరే ।

రమ్యం కుఞ్జ-కుటీరాణాం సహస్రం సుమనోహరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬౧ ॥

సుగన్ధి పుష్ప-శయ్యానాం సహస్రం చన్దనోక్షితమ్ ।

ద్వార-పాలం చ తత్రైవ మణి-భద్రం భయంకరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬౨ ॥

త్రి-శూల-పట్టిశ-ధరం వ్యాఘ్ర-చర్మామ్బరం పరమ్ ।

తం సంభాష్య విలోక్యైవం ద్వితీయ-ద్వారమ్ ఈప్సితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬౩ ॥

జగామ చ ముని-శ్రేష్ఠో దదర్శ చిత్రమ్ ఉత్తమమ్ ।

కదమ్బానాం సమూహం చ తన్-మూలం చ మనోహరమ్ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬౪ ॥

రత్న-భిత్తి-సమాయుక్తం కాలిన్దీ-కూలమ్ ఉత్తమమ్ ।

స్నాతం గోపీ-సమూహం చ నగ్న-సర్వాఙ్గమ్ అద్భుతమ్ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬౫ ॥

కదమ్బాగ్రే చ శ్రీ-కృష్ణం వస్త్ర-పుఞ్జ-కరం పరమ్ ।

తత్రైవ శూల-హస్తం చ మహా-కాలం దదర్శ చ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬౬ ॥

కృపాలుం ద్వార-పాలం తం సంభాష్య నారదో మునిః ।

ప్రయయౌ శీఘ్ర-గామీ స తృతీయ-ద్వారమ్ ఉత్తమమ్ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬౭ ॥

దదర్శ తత్ర పురతః కృత్రిమం వట-మూలకమ్ ।

గోపానాం చ సమూహం చ పీతమ్బర-ధరం పరమ్ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬౮ ॥

బాల-క్రీడాం చ కుర్వన్తం తన్-మధ్యే కృష్ణమ్ ఉత్తమమ్ ।

బ్రాహ్మణీభిః ప్రదత్తమ్ చ భుక్తవన్తం సుపాయసమ్ ॥ ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౬౯ ॥

కుర్వన్తం చ సమాధానం మునేః వామ-కరేణ చ ।

గృహీత్వా తద్-అనుజ్ఞాం చ చతుర్థం ద్వారమ్ ఈప్సితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭౦ ||

ప్రయయౌ బ్రహ్మ-పుత్రశ్ చ దదర్శ చిత్రమ్ ఉత్తమమ్ |

గోవర్ధనం పర్వతం చ తత్ర కృష్ణ-కర-స్థితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭౧ ||

గోకులం గోకుల-స్థానాం గోపీనాం చైవ రక్షణమ్ |

వ్యాకులం గోకులం భీతం శక్ర-వృష్టి-భయేన చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭౨ ||

అభయం దత్తవన్తం చ కృష్ణం దక్ష-కరేణ చ |

నన్దినం ద్వార-పాలం చ శూల-హస్తం చ సస్మితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭౩ ||

విలోక్య ప్రయయౌ విప్రః పఞ్చమం ద్వాఋఅమ్ ఉత్తమమ్ |

నానా-కృతిమ-చిత్రాఢ్యం వీర-భద్రాన్వితం పరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭౪ ||

తత్రైవ నీప-మూలం చ యమునాకులమ్ ఏవ చ |

కాలీయ-దమనం తత్ర కృతిమం చ దదర్శ ఃఅ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭౫ ||

తద్ దృష్ట్వా సస్మితస్ తుష్టః షష్ట-ద్వాఋఅం జగామ సః |

ద్వారే నియుక్తం బాలం చ శూల-హస్తం చతుర్-భుజమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭౬ ||

రత్న-సింహాసన-స్థం చ సస్మితం స్వ-గణాధిపమ్ |

దదర్శ చిత్రం తత్రైవ మధురా-గమనం హరేః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭౭ ||

గోపికానాం విలాపం చ యశోదా-నన్దయోస్ తథా |

వ్యాకులం గోకులం చాపి రథ-స్థం శరణం హరిమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭౮ ||

అక్రూరం చ తథా నన్దం నిరానన్దం శుచాకులమ్ |

తద్ దృష్ట్వా సప్తమ-ద్వారం ద్వార-పాలం దదర్శ సః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౭౯ ||

చిత్రం కౌతుక-యుక్తం చ మధురాయాః ప్రవేశనమ్ |

సబలం గోప-సహితం శ్రీ-కృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮౦ ||

మధురా-నాగరీభిశ్ చ బాలకైర్ వానిరర్గలైః |

వీక్షన్తం సాదరం సర్వైర్ నగర-స్థైర్ మనోహరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮౧ ||

ధనుర్ భఙ్గం తథా శంభోః కంసాది-నిధనాదికమ్ |

సభార్యం వసుదేవం చ నిగడాన్ ముక్తమ్ ఈప్సితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮౨ ||

ద్వారే నియుక్తం దేవేశం గణేశం గణ-సంయుతమ్ ।

ధ్యాన-స్థం చ విభాన్తం చ శుద్ధ-స్ఫటిక-మాలయా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮౩ ॥

జపన్తం పరమం శుద్ధం బ్రహ్మ-జ్యోతిః సనాతనమ్ ।

నిర్లిప్తం నిర్గుణం కృష్ణం పరమం ప్రకృతేః పరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮౪ ॥

దృష్ట్వా తం చ సుర-శ్రేష్ఠం ముని-శ్రేష్ఠో ఽపి నారదః ।

సామ-వేదోక్త-స్తోత్రేణ పుష్టావ పరమేశ్వరమ్ ।

సాశ్రు-నేత్రః పులకితో భక్తి-నమ్రాత్మకంధరః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮౫ ॥

అథ గణపతి-స్తోత్రమ్

భో గణేశ సుర-శ్రేష్ఠ లమ్బోదర పరాత్ పర ।

హేరమ్బ మఙ్గలారమ్భ గజ-వక్త్ర త్రి-లోచన ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮౬ ॥

ముక్తిద శుభద శ్రీద శ్రీధర-స్మరణే రత ।

పరమానన్ద పరమ పార్వతీ-నన్దన స్వయమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮౭ ॥

సర్వత్ర పూజ్య సర్వేశ జగత్-పూజ్య మహా-మతే ।

జగద్-గురో జగన్-నాథ జగద్-ఈశ నమో ఽస్తు తే ॥జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮౮ ॥

యత్-పూజా సర్వ-పరతో యః స్తుతః సర్వ-యోగిభిః ।

యః పూజితః సురేన్ద్రైశ్ చ మునీన్ద్రైస్ తం నమామ్య్ అహమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౮౯ ॥

పరమారాధనేనైవ కృష్ణస్య పరమాత్మనః ।

పుణ్యకేన వ్రతేనైవ యం ప్రాప పార్వతీ సతీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౯౦ ॥

తం నమామి సుర-శ్రేష్ఠం సర్వ-శ్రేష్ఠం గరిష్ఠకమ్ ।

జ్ఞాని-శ్రేష్ఠం వరిష్ఠం చ తం నమామి గణేశ్వరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౯౧ ॥

ఇత్య్ ఏవమ్ ఉక్త్వా దేవర్షిస్ తత్రైవాన్తర్ దధే విభుః ।

నారదః ప్రయయౌ శీఘ్రమ్ ఈశ్వరాభ్యన్తరం ముదా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౯౨ ॥

ఇదం లమ్బోదర-స్తోత్రం నారదేన కృతం పురా।

పూజా-కాలే పఠేన్ నిత్యం జయస్ తస్య పదే పదే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౯౩ ॥

సంకల్పితం పఠేద్ యో హి వర్షమ్ ఏకం సుసంయతః।

విశిష్ట-పుత్రం లభతే పరం కృష్ణ-పరాయణమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౯౪ ॥

యశస్వినం చ విద్వాంసం ధనినం చిర-జీవినమ్।

విఘ్న-నాశో భవేత్ తస్య మహైశ్వర్యం యశో ఽమలమ్।

ఇహైవ చ సుఖం భక్త్యాన్తే యాతి హరేః పదమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౭.౯౫ ॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే

గణపతి-స్తోత్రం నామ సప్తమోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే అష్టమోऽధ్యాయః

శ్రీ-వ్యాస ఉవాచ

అథ చాభ్యన్తరం గత్వా నారదో హృష్ట-మానసః ।

దదర్శ స్వాశ్రమం రమ్యమ్ అతీవ సుమనోహరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧ ॥

పయః ఫేన-నిభ-శయ్యా-సహితం రత్న-మన్దిరమ్ ।

సాక్షాద్ గోరోచనాభైశ్ చ మణి-స్తమ్భైర్ విభూషితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨ ॥

మణీన్ద్ర-సారసోపానైః కపాటైశ్ చ పరిష్కృతమ్ ।

ముక్తామాణిక్య-హీరాణాం మాలా-రాజి-విరాజితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.3 ॥

శుద్ధ-స్ఫటిక-సంకాశం ప్రాఙ్గణం మణి-సంస్కృతమ్ ।

సున్దరం మన్దిర-చయం సద్-రత్న-కలశోజ్జ్వలమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౪ ॥

రత్న-పత్ర-పటాకీర్ణం వహ్ని-శుద్ధాంశుకాన్వితమ్ ।

సుధానాం చ మధూనామ్ చ పూర్ణ-కుమ్భకం శతం శతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౫ ॥

దాస-దాసీ-సమూహైశ్ చ రత్నాలఙ్కార-భూషితైః ।

పార్వతీ-ప్రియ-సఙ్ఘైశ్ చ స్వ-కర్మాకుల-సఙ్కులమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౬ ॥

తద్ దృష్ట్వా చ ముని-శ్రేష్ఠస్ తత్ పరాభ్యన్తరం యయౌ ।

రత్న-సింహాసన-స్థం చ శఙ్కరం చ దదర్శ సః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౭ ॥

వ్యాఘ్ర-చర్మామ్బర-ధరం సస్మితం చన్ద్ర-శేఖరమ్ ।

ప్రసన్న-వదనం స్వచ్ఛం శాన్తం శ్రీమన్తమ్ ఈశ్వరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౮ ॥

విభూతి-భూషితాఙ్గం చ పరం గఙ్గా-జటా-ధరమ్ ।

భక్త-ప్రియం చ భక్తేశం జ్వలన్తం బ్రహ్మ-తేజసా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౯ ॥

త్రి-నేత్రం పఞ్చ-వక్త్రం చ కోటి-చన్ద్ర-సమ-ప్రభమ్ ।

జపన్తం పరమాత్మానం బ్రహ్మ జ్యోతిః సనాతనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧౦ ॥

నిర్లిప్తం చ నిరీహం చ దాతారం సర్వ-సమ్పదామ్ ।

స్వేచ్ఛా-మయం సర్వ-బీజం శ్రీ-కృష్ణం ప్రకృతేః పరం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧౧ ॥

సిద్ధేన్ద్రైశ్ చ మునీన్ద్రైశ్ చ దేవేన్ద్రైః పరిసేవితమ్ ।

పార్శ్వద-ప్రవర-శ్రేష్ఠ-సేవితం శ్వేత-చామరైః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧౨ ॥

దుర్గా-సేవిత-పాదాబ్జం భద్ర-కాలీ-పరిష్టుతమ్ ।

పురతో హి వసన్తం తం స్కన్దం గణ-పతీమ్ తథా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧౩ ॥

గలే బద్ధ్వా చ వసనం భక్తి-నమ్రాత్మకంధరః ।

యోగీన్ద్రం స్వ-గురుం శంభుం శిరసా ప్రణనామ సః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧౪ ॥

తుష్టావ పరయా భక్త్యా దేవర్షిర్ జగతాం పతిమ్ ।

స్వ-గురుం చ పశు-పతిం వేదోక్తేన స్తవేన చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧౫ ॥

శ్రీ-నారద ఉవాచ

నమస్ తుభ్యం జగన్-నాథ మమ నాథ మమ ప్రభో ।

భవ-రూప-తరోర్ బీజ ఫల-రూప ఫల-ప్రద || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧౬ ||

అబీజజ ప్రజ ప్రాజ సర్వ-బీజ నమో ఽస్తు తే |

సద్-భావ పరమాభావ విభావ భావనాశ్రయ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧౭ ||

భవేశ భవ-బన్ధేశ భావాబ్ధినావినాయక |

సర్వాధార నిరాధార సాధార ధరణీ-ధర || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧౮ ||

వేద-విద్యాధారాధార గజాధర నమో ఽస్తు తే |

జయేశ విజయాధార జయ-బీజ జయాత్మక || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౧౯ ||

జగద్-ఆదే జయానన్ద సర్వానన్ద నమో ఽస్తు తే|

ఇత్య్ ఏవమ్ ఉక్త్వా దేవర్షిః శమ్భోశ్ చ పురతః స్థితః |

ప్రసన్న-వదనః శ్రీమాన్ భగవాంస్ తమ్ ఉవాచ సః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨౦ ||

శ్రీ-మహా-దేవ ఉవాచ

వరం వృణు మహా-భాగ యత్ తే మనసి వర్తతే।

దాస్యామి త్వాం ధ్రువం పుత్ర దాతాహం సర్వ-సంపదామ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨౧॥

సుఖం ముక్తిం హరేర్ భక్తిం నిశ్చలామ్ అవినాశినీమ్।

హరేః పాదం తద్-దాస్యం సాలోక్యాది-చతుష్టయమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨౨॥

ఇన్ద్రత్వమ్ అమరత్వం వా యమత్వమ్ అనిలేశ్వరమ్।

ప్రజా-పతిత్వం బ్రహ్మత్వం సిద్ధత్వం సిద్ధ-సాధనమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨౩॥

సిద్ధైశ్వర్యం సిద్ధి-బీజం వేద-విద్యాధిపం పరమ్।

అణిమాదిక-సిద్ధిం చ మనో-యాయిత్వమ్ ఈప్సితమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨౪॥

హరేః పదం చ గమనం స-శరీరేణ లీలయా।

ఏతేషు వాఞ్ఛితార్థేషు కిం వా తే వాఞ్ఛితం సుత॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨౫॥

తన్ మే బ్రూహి ముని-శ్రేష్ఠ సర్వం దాతుమ్ అహం క్షమః।

శఙ్కరస్య వచః శ్రుత్వా తమ్ ఉవాచ మహా-మునిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨౬ ||

శ్రీ-నారద ఉవాచ

దేహి మే హరి-భక్తిం చ తన్-నామ-సేవనే రుచిః |

అతి-తృష్ణా గుణాఖ్యానే నిత్యమ్ అస్తు మమేశ్వర || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨౭ ||

నారదస్య వచః శ్రుత్వా జహాస శఙ్కరః స్వయమ్ |

పార్వతీ భద్ర-కాలీ చ కార్త్తికేయో గణేశ్వరః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨౮ ||

సర్వం దదౌ మహా-దేవో నారదాయ చ ధీమతే |

సర్వ-ప్రదస్ తు సర్వేశః సర్వ-కారణ-కారణః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౨౯ ||

నారదేన కృతం స్తోత్రం నిత్యం యః ప్రపఠేత్ శుచిః |

హరి-భక్తిర్ భవేత్ తస్య తన్-నామ్ని గుణతో రుచిః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౩౦ ||

దశ-వార-జపేనైవ స్తోత్ర-సిద్ధిర్ భవేన్ నృణామ్ |

సర్వ-సిద్ధిర్ భవేత్ తస్య సిద్ధ-స్తోత్రో భవేద్ యది || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౩౧ ||

ఇహ ప్రాప్నోతి లక్ష్మీం చ నిశ్చలాం లక్ష-పౌరుషీమ్ |

పరి-పూర్ణమ్ అహైశ్వర్యమ్ అన్తే యాతి హరేః పదమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౩౨ ||

పుత్రం విశిష్టం లభతే హరి-భక్తం జితేన్ద్రియమ్ |

సుసాధ్యాం సువినీతాం సువ్రతాం చ పతి-వ్రతామ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౩౩ ||

ప్రజాం భూమిం యశః కీర్తిం విద్యాం స-కవితాం లభేత్ |

ప్రసూయతే మహా-బన్ధ్యా వర్షమ్ ఏకం శృణోతి చేత్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౩౪ ||

గలత్-కుష్ఠీ మహా-రోగీ సద్యో రోగాత్ ప్రముచ్యతే |

ధనీ మహా-దరిద్రశ్ చ కృపణః సత్యవాన్ భవేత్ |

విప్రద్-గ్రస్తో రాజ-బద్ధో ముచ్యతే నాత్ర సంశయః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౮.౩౫ ||

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే అష్టమోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే నవమోఽధ్యాయః

శ్రీ-వ్యాస ఉవాచ

వరం దత్వా మహా-దేవో భక్త్యా తం బ్రాహ్మణాతిథిమ్ ।

పూజాం చకార వేదోక్తాం స్వయం వేద-విదాం వరః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧ ॥

భుక్త్వా పీత్వా ముని-శ్రేష్ఠో మహా-దేవస్య మన్దిరే ।

తిష్ఠన్న్ ఉపాసానాం చక్రే పార్వతీ-పరమేశయోః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨ ॥

ఏకదా చిర-కాలాన్తే తమ్ ఉవాచ మహా-మునిమ్ ।

మహా-దేవః సభా-మధ్యే కృపయా చ కృపా-నిధిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.3 ॥

శ్రీ-మహా-దేవ ఉవాచ

కిం వా తే వాఞ్ఛితం వత్స బ్రూహి మాం యది రోచతే।

వరో దత్తః కిమ్ అపరం యత్ తే మనసి వర్తతే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౪॥

మహా-దేవ-వచః శ్రుత్వా తమ్ ఉవాచ మహా-మునిః।

కైలాసే చ సభా-మధ్యే యత్ తన్-మనసి వాఞ్ఛితమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౫॥

శ్రీ-నారద ఉవాచ

జ్ఞానమ్ ఆధ్యాత్మికం నామ వేద-సారం మనోహరమ్।

హరి-భక్తి-ప్రదం జ్ఞానం ముక్తిదం జ్ఞానమ్ ఈప్సితమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౬॥

యోగ-యుక్తం చ యజ్ జ్ఞానం జ్ఞానం యత్ సిద్ధిదం తథా।

సంసార-విషయ-జ్ఞానమ్ ఏవ పఞ్చ-విధం స్మృతమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౭॥

ఆశ్రమాణాం సమాచారం తేషాం ధర్మ-పరిష్కృతమ్ ।

విధవానాం చ భిక్షూణాం యతీనాం బ్రహ్మ-చారిణాం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౮ ॥

పూజా-విధానం కృష్ణస్య తత్-స్తోత్రం కవచం మనుమ్ ।

పురశ్చర్యా-విధానం చ సర్వాభీప్సితమ్ అభీప్సితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౯ ॥

జీవ-కర్మ-విపాకం చ కర్మ-మూల-నికృన్తనమ్ ।

సంసార-వాసనాం కాం వా లక్షణం ప్రకృతీశయోః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧౦ ॥

తయోః పరం వా కిం వస్తు తస్యావతార-వర్ణమమ్ ।

కో వా తద్-అంశః కః పూర్ణః పరిపూర్ణతమశ్ చ కః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧౧ ॥

నారాయణర్షి-కవచం సుభద్ర-ప్రవరాయ చ ।

యద్ దత్తం కిం తద్ దేవేశ తద్ ఆరాధ్యం ప్రయత్నతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧౨ ॥

మయా జ్ఞానమ్ అనాపృష్ఠం యద్ యద్ అస్తి సురోత్తమ ।

తన్ మే కథయ తత్త్వేన మామ్ ఏవానుగ్రహం కురు ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧౩ ॥

గురోశ్ చ జ్ఞానోద్గిరణాజ్ జ్ఞానం స్యాన్ మన్త్ర-తన్త్రయోః।

తత్ తన్త్రం స చ మన్త్రః స్యాద్ యతో భక్తిర్ అధోక్షజే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧౪॥

జ్ఞానం స్యాద్ విదుషాం కించిద్ వేద-వ్యాఖ్యాన-చిన్తయా।

స్వయం భవాన్ వేద-కర్తా జ్ఞానాధిష్ఠాతృ-దేవతా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧౫॥

నారదస్య వచః శ్రుత్వా సస్మితః పార్వతీ-పతిః।

నిరీక్ష్య పార్వతీ-వక్త్రం గజ-వక్త్రమ్ ఉవాచ సః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧౬॥

అథ నారదోపదేశ-గ్రహణమ్

శ్రీ-మహా-దేవ ఉవాచ

అహో అనన్త-దాసానాం మాహాత్మ్యం పరమాద్భుతమ్।

కుర్వన్త్య్ అహైతుకీం భక్తిం యే చ శశ్వద్ ధరేః పదే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧౭॥

పద్మ-నాభ-పాద-పద్మం పద్మా-పద్మేశ్వరార్చితమ్ ।

దివానిశం యే ధ్యాయన్తే శేషాది-సుర-వన్దితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧౮ ॥

ఆలాపం గాత్ర-సంస్పర్శం పాద-రేణుమ్ అభీప్సితమ్ ।

వాఞ్ఛన్త్య్ ఏవ హి తీర్థాని వసుధా చాత్మ-శుద్ధయే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౧౯ ॥

కృష్ణ-మన్త్రోపాసకానాం శుద్ధం పాదోదకం సుత ।

పునాతి సర్వ-తీర్థాని వసుధామ్ అపి పార్వతి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨౦ ॥

కృష్ణ-మన్త్రో ద్విజ-ముఖాద్ యస్య కర్ణం ప్రయాతి చ ।

తం వైష్ణవం జగత్-పూతం ప్రవదన్తి పురా-విదః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨౧ ॥

మన్త్ర-గ్రహణ-మాత్రేణ నరో నారాయనాత్మకః ।

పునాతి లీలా-మాత్రేణ పురుషాణాం శతం శతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨౨ ॥

యజ్ జన్మ-మాత్రాత్ పూతం చ తత్ పితౄణాం శతం శతమ్ ।

ప్రయాతి సద్యో గోలోకం కర్మ-భోగాత్ ప్రముచ్యతే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨౩ ॥

మాతా-మహాదికాన్ సప్త జన్మ-మాత్రాత్ సముద్ధరేత్ ।

యత్ కన్యాం ప్రతిగృహ్ణాతి తస్య సప్తావలీలయా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨౪ ॥

మాతరం తత్-ప్రసూం భార్యాం పుత్రాచ్ చ సప్త-పూరుషమ్ ।

భ్రాతరం భగినీం కన్యాం కృష్ణ-భక్తః సముద్ధరేత్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨౪ ॥

స స్నాతః సర్వ-తీర్థేషు సర్వ-యజ్ఞేషు దీక్షితః ।

ఫలం స లేభే పూజానాం వ్రతీ సర్వ-వ్రతేషు చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨౬ ॥

విష్ణు-మన్త్రం యో లభేత్ వైష్ణవాచ్ చ ద్విజోత్తమాత్ ।

కోటి-జన్మార్జితాత్ పాపాన్ ముచ్యతే నాత్ర సంశయః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨౭ ॥

కృష్ణ-మన్త్రోపాసకానాం సద్యో దర్శన-మాత్రతః ।

శత-జన్మార్జితాత్ పాపాన్ ముచ్యతే నాత్ర సంశయః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨౮ ॥

వైష్ణవాద్ దర్శనేనైవ స్పర్శనేన చ పార్వతి ।

సద్యః పూతం జలం వహ్నిర్ జగత్ పూతః సమీరణః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౨౯ ॥

దర్శనం వైష్ణవానాం చ దేవా వాఞ్ఛన్తి నిత్యశః ।

న వైష్ణవాత్ పరః పూతో విశ్వేషు నిఖిలేషు చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౦ ॥

ఇత్య్ ఉక్త్వా సఙ్కరః శీఘ్రం నారదేన సహాత్మజః ।

యయౌ మన్దాకినీ-తీరం నీరం క్షీరోపమం పరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౧ ॥

తత్ర స్నాతో మహా-దేవీ నారదశ్ చ మహా-మునిః ।

సమాచాన్తః శుచిస్ తత్ర ధృత్వా ధౌతే చ వాసపీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౨ ॥

కృష్ణ-మన్త్రం దదౌ తస్మై నారదాయ మహేశ్వరః ।

పరం కప్ల-తరు-వరం సర్వ-సిద్ధి-ప్రదం శుక ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౩ ॥

లక్ష్మీర్ మాయా-కామ-బీజం జేన్తం కృష్ణ-పదం తతః ।

జగత్-పూత-ప్రియాన్తం చ మన్త్ర-రాజం ప్రకీర్తితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౪ ॥

మన్త్రం గృహీత్వా స మునిః శివం కృత్వా ప్రదక్షిణమ్ ।

సప్త వారాన్ నమస్ కృత్య స్వాత్మానం దక్షిణాం దదౌ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౬.౩౫ ॥

తత్-పాద-పద్మే విక్రీతమాజన్మ మస్తకం పరమ్ ।

మునినా భక్తి-యుక్తేన స్వర్గ-మన్దాకినీ-తటే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౩౬ ॥

ఏతస్మిన్న్ అన్తరే వత్స పుష్ప-వృష్టిర్ బభూవ హ ।

నారదోపరి తత్రైవ సుశ్రావ దున్దుభిర్ మునిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౩౭ ॥

ననర్త బ్రహ్మణః పుత్రో బ్రహ్మ-లోకే నిరామయే ।

బ్రహ్మా జగామ తత్రైవ సుప్రసన్నశ్ చ సస్మితః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౩౮ ॥

పుత్రం శుభాశిషం కృత్వా తుష్టావ చన్ద్ర-శేఖరమ్ ।

శమ్భుశ్ చ పూజయామ్ ఆస బ్రాహ్మణమ్ అతిథిం తథా ।

శమ్భుం శుభాశిషం కృత్వా బ్రహ్మ-లోకం యయౌ విధిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౯.౩౯ ॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే

నారదోపదేశ-గ్రహణం నామ నవమోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే దశమోఽధ్యాయః

శ్రీ-శుక ఉవాచ

నారదో హి మహా-జ్ఞానీ దేవర్షిర్ బ్రహ్మణః సుతః।

సర్వ-వేద-విదాం శ్రేష్ఠో గరిష్ఠశ్ చ వరిష్ఠకః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧॥

కథం స నోపదిష్టశ్ చ జ్ఞాన-హీనో మహా-మునిః।

తన్ మాం బోధయ విభో సన్దేహ-భఞ్జనం కురు॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨॥

శ్రీ-వ్యాస ఉవాచ

నారదో బ్రహ్మణః పుత్రః పురా-కల్పే బభూవ సః।

సర్వ-జ్ఞానం దదౌ తస్మై విధాతా జగతామ్ అపి॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.3॥

వేదాంశ్ చ పాఠయామ్ ఆస వేదాఙ్గాన్య్ అపి సువ్రత ।

సిద్ధ-విద్యాం శిల్ప-విద్యాం యోగ-శాస్త్రం పురాణకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪ ॥

భగవాన్ ఏకదా పుత్రం కథయామ్ ఆస సంసది ।

సృష్టిం కురు మహా-భాగ కృత్వా దార-పరిగ్రహమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫ ॥

బ్రహ్మణశ్ చ వచః శ్రుత్వా కోప-రక్తాస్య-లోచనః ।

ఉవాచ పితరం కోపాత్ పరం కృష్ణ-పరాయనః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬ ॥

శ్రీ-నారద ఉవాచ

సర్వేషామ్ అపి వన్ద్యానాం పితా చైవ మహా-గురుః ।

జ్ఞాన-దాతుః పరో వన్ద్యో న భూతో న భవిష్యతి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭ ॥

స్తన-దాత్రీ గర్భ-ధాత్రీ స్నేహ-కర్త్రీ సదామ్బికా ।

జన్మ-దాతాన్న-దాతా స్యాత్ స్నేహ-కర్తా పితా సదా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮ ॥

న క్షమౌ తౌ చ పితరౌ పుత్రస్య కర్మ ఖణ్డితుమ్ ।

కరోతి సద్-గురుః శిష్య-కర్మ-మూల-నికృన్తనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౯ ॥

గురుశ్ చ జ్ఞానోద్గిరణాత్ జ్ఞానం స్యాన్ మన్త్ర-తన్త్రయోః ।

తత్ తన్త్రం స చ మన్త్రశ్ చ కృష్ణ-భక్తిర్ యతో భవేత్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧౦ ॥

శ్రీ-కృష్ణ-విముఖో భూత్వా విషయే యస్య మానసమ్ ।

విషమ్ అత్యమృతం త్యక్త్వా స చ మూఢో నరాధమః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧౧ ॥

స గురుః స పితా వన్ద్యః సా మాతా స పతిః సుతః ।

యో దదాతి హరౌ భక్తిం కర్మ-మూల-నికృన్తనీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧౨ ॥

శ్రీ-కృష్ణ-భజనం తాత సర్వ-మఙ్గల-మఙ్గలమ్ ।

కర్మోపభోగ-రోగఆణామ్ ఔషధం తన్-నికృన్తనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧౩ ॥

అహో జగద్-విధాతుశ్ చ ధర్మ-శాస్తుర్ ఇయం మతిః ।

స్వయం మాయా-మోహితశ్ చ పరం భ్రష్టం కరోతి చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧౪ ॥

విష్ణుస్ త్వాం మోహితామ్ కృత్వా యుయోజ స్రష్టుమ్ ఈశ్వరః ।

న దదౌ స్వాత్మ-భక్తిం తాం స్వ-దాస్యం చాతి-దుర్లభమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧౫ ||

మాతా దదాతి పుత్రాయ మోదకం క్షున్-నివారకమ్ |

స చ బాలో న జానాతి కథంభూతం చ మోదకమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧౬ ||

బాలకం వఞ్చనం కృత్వా మిష్టం ద్రవ్యం ప్రదాయ సః |

పితా ప్రయాతి కార్యార్థం విష్ణునా మోహితస్ తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧౭ ||

సంసార-కూప-పతితో విష్ణునా ప్రేరితో భవాన్ |

న యుక్తం పతనం తత్ర తద్ ఉద్ధారమ్ అభీప్సితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧౮ ||

జ్ఞానీ గురుశ్ చ బలవాన్ భవాబ్దేః శిష్యమ్ ఉద్ధరేత్ |

గురుః స్వయమ్ అసిద్ధశ్ చ దుర్బలః కథమ్ ఉద్ధరేత్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౧౯ ||

గురోర్ అత్య్-అవలిప్తస్య కార్యాకార్యమ్ అజానతః |

ఉత్పథ-ప్రతిపన్నస్య పరిత్యాగో విధీయతే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨౦ ||

స గురుః పరమో వైరీ యో దదాతి హ్య్ అసన్-మతిమ్ |

తం నమస్-కృత్య సత్-శిష్యః ప్రయాతి జ్ఞానదం గురుమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨౧ ||

సంసార-విషయోన్మత్తో గురు-రార్తః స్వ-కర్మణి |

దుర్బలో దుర్వహం భారం దదాతి జనకాయ చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨౨ ||

నారదస్య వచః శ్రుత్వా క్రుద్ధః పుత్రమ్ ఉవాచ సః |

కమ్పితస్ తమసా ధాతా కోప-రక్తాస్య-లోచనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨3 ||

బ్రహ్మోవాచ

జ్ఞానం తే భవతు భ్రష్టం స్త్రీ-జితో భవ పామర |

సర్వ-జాతిషు గన్ధర్వః కామీ సో ఽపి భవాన్ భవ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨౪ ||

పఞ్చాశత్-కామినీనాం చ స్వయం భర్తా భవాచిరాత్ |

తాసాం వశశ్ చ సతతం స్త్రీణాం క్రీడా మృగో యథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨౫ ||

శృఙ్గార-శూరో భవ రే శశ్వత్-సుస్థిర-యౌవనః |

తాసాం నిత్యం యౌవనానాం సున్దరీణాం ప్రియో భవ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨౬ ||

కామ-బాధ్యో భవ చిరం దివ్య-వర్ష-సహస్రకమ్ |

నిర్జనే నిర్జనే రమ్యే వనే క్రీడాం కరిష్యసి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨౭ ||

తతో వర్ష-సహస్రాన్తే మయా శప్తః స్వ-కర్మణా |

విప్ర-దాస్యాం తు శూద్రాయాం జనిష్యసి న సంశయః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨౮ ||

తతో వైష్ణవ-సంసర్గాత్ విష్ణోర్ ఉచ్ఛిష్ట-భోజనాత్ |

విష్ణు-మన్త్ర-ప్రసాదేన విష్ణు-మాయా-విమోహితః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౨౯ ||

తాతస్య వచనం శ్రుత్వా చుకోప నారదో మునిః |

శశాప పితరం శీఘ్రం దారుణం చ యథోచితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౩౦ ||

అపూజ్యో భవ దుష్టం త్వం త్వన్-మన్త్రోపాసకః కుతః |

అగమ్యాగమనేచ్చా తే భవిష్యతి న సంశయః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౩౧ ||

నారదస్య తు శాపేన సో ఽపూజ్యో జగతాం విధిః |

దృష్ట్వా స్వ-కన్యా-రూపం చ పశ్చాద్ ధావితవాన్ పురా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౩౨ ||

పునః స్వ-దేహం తత్యాజ భర్త్సితః సనకాదిభిః |

లజ్జితః కామ-యుక్తశ్ చ పునర్ బ్రహ్మా బభూవ సః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౩౩ ||

నారదస్ తు నమస్-కృత్య పితరం కమలోద్భవమ్ |

విప్ర-దేహం పరిత్యజ్య గన్ధర్వశ్ చ బభూవ సః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౩౪ ||

నవ-యౌవన-కాలేన బలవాన్ మదనోద్ధతః |

జహార కన్యాః పఞ్చాశత్ బలాచ్ చిత్ర-రథస్య తు || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౩౫ ||

గాన్ధర్వేన వివాహేన తా ఉవాహ చ నిర్జనే |

మూర్చ్ఛాం ప్రాపుశ్ చ తాః కన్యా దృష్ట్వా సున్దరమ్ ఈశ్వరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౩౬ ||

విసస్మరుశ్ చ పితరం మాతరం భ్రాతరం తథా |

రేమిరే తేన సార్ధం చ కాముక్యః కాముకేన చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౩౭ ||

కన్దరేర్ కన్దరే రమ్యే రమ్యే సున్దర-మన్దిరే |

శైలే శైలే సురహసి కాననే కాననే తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౩౮ ||

పుష్పోద్యనే తరు-ద్యానే నద్యాం నద్యాం నదే నదే |

సరఃశ్రేష్ఠే సరఃశ్రేష్ఠే వరే చన్ద్ర-సరోవరే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౩౯ ||

సురేశస్యాపి నికటే సుభద్రస్య తటే తటే |

అగమ్యే చ మహా-ఘోరే గన్ధ-మాదన-గహ్వరే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪౦ ||

పరిజాత-తరుణాం చ పుష్పితానాం మనోహరే |

తద్-అన్తరే సున్దరే చామోదితే పుష్ప-వాయునా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪౧ ||

మలయే నిలయే రమ్యే సుగన్ధే చన్దనాన్వితే |

చన్దనోక్షిత-సర్వాఙ్గశ్ చన్దనాక్తేన కామినా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪౨ ||

రమ్య-చమ్పక-శయ్యాసు చన్దనాక్తాసు సస్మితాః ।

దివానిశం న జానన్తి కామినా సస్మితేన చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪౩ ॥

విస్యన్దకే శూరసేనే నన్దనే పుష్ప-భద్రకే ।

స్వాహా-వనే కామ్యకే చ రమ్యకే పారిభద్రకే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪౪ ॥

సురన్దకే గన్ధకే చ సురద్రష్టే పుణ్డ్రకే ఽపి చ ।

కాలఞ్జరే పఞ్జరే చ కాఞ్చీ-కాఞ్చన-కాననే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪౫ ॥

మధు-మాధవ-మాసే చ మధురే మధు-కాననే ।

వనే కల్ప-తరూణాం చ విశ్వ-కారు-కృత-స్థలే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪౬ ॥

రత్నాకరాణాం నికరే సున్దరే సున్దరాన్తరే ।

సువేలే చ సుపార్శ్వే చ ప్రవాలాంకుర-కాననే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪౭ ॥

మన్దారే మన్దిరే పూరే గాన్ధారే చ యుగన్ధరే ।

వనే కేలి-కదమ్బానాం కేతకీనాం మనోహరే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪౮ ॥

మాధవీ-మాలతీనాం చ యూథికానాం వనే వనే ।

చమ్పకానాం పలాశానాం కున్దానాం విపినే తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౪౯ ||

నాగేశ్వర-లవఙ్గానాం అన్తరే లలితాలయే |

కుముదానాం పఙ్కజానాం పఙ్కిలే కోమల-స్థలే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫౦ ||

స్థల-పద్మ-ప్రకారో చ భూమి-చమ్పక-కాననే |

లాఙ్గలీనాం రసాలానాం పనసానాం సుఖ-ప్రదే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫౧ ||

కదలీ-బదరీణాం చ శ్రీ-ఫలానాం చ శ్రీ-యుతే |

జమ్బీరాణాం చ జమ్బూనాం కరఞ్జానాం తథైవ చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫౨ ||

కృత్వా బిహారం తాభిశ్ చ గన్ధర్వశ్ చోపవర్హణః |

దివ్యం వర్ష-సహస్రం చ స్వాశ్రమం పునర్ ఆయయౌ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫౩ ||

శ్రుత్వా విధాతుర్ ఆహ్వానం పుష్కరం చ యయౌ పునః |

దదర్శ తత్ర బ్రహ్మాణమ్ రత్న-సింహాసన-స్థితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫౪ ||

దేవేన్ద్రైశ్ చాపి సిద్ధేన్ద్రైర్ మునీన్ద్రైః సన్కాదిభిః |

సమావృతం సభాయాం చ రక్షో-గన్ధర్వ-కిన్నరైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫౫ ||

సుశోభితం యథా చన్ద్రం గగనే భగణైః సహ |

ప్రణనామ సభా-మధ్యే తాభిః సార్ధం జగద్-విధిమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫౬ ||

మహేశం చ గణేశం చ ధనేశం శేషమ్ ఈశ్వరమ్ |

ధర్మం ధన్వన్తరిం స్కన్దం సూర్య-సోమ-హుతాశనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫౭ ||

ఉపేన్ద్రేన్ద్రం విశ్వ-కారుం వరుణం పవనం స్మరమ్ |

యమమ్ అష్టౌ వసూన్ రుద్రాన్ జయన్తం నలకూవరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫౮ ||

సర్వాన్ దేవాన్ నమస్-కృత్య ననామ ముని-పుఙ్గవమ్ |

అగస్త్యం చ పులస్త్యం చ పులహం చ ప్రచేతసమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౫౯ ||

సర్వ-శ్రేష్ఠం వసిష్ఠం చ దక్షం చ కర్దమం తథా |

సనకం సనన్దం చ తృతీయం చ సనాతనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬౦ ||

సనత్-కుమారం యోగీశం జ్ఞానినాం చ గురోర్ గురుమ్ |

వోఢుం పఞ్చ-శిఖం సఙ్ఖం భృగుమ్ అఙ్గిరసం తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬౧ ||

ఆసురిం కపిలం కౌత్సం క్రతుం నారాయణం నరమ్ |

మరీచిం కశ్యపం కణ్వం వ్యాసం దుర్వాససం కవిమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬౨ ||

బృహస్పతిం చ చ్యవనం మార్కణ్డేయం చ లోమశమ్ |

వాల్మీకిం పరశు-రామం సంవర్తం చ విభాణ్డకమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬౩ ||

దేవలం చ వామ-దేవమ్ ఋశయశృఙ్గం పరాశారమ్ |

ఏతాన్ సర్వాన్ నమస్-కృత్య తస్థౌ స పురతో విధేః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬౪ ||

తుష్టావ సర్వాన్ దేవాంశ్ చ మునీన్ద్రాంశ్ చ తథైవ చ |

తమ్ ఉవాచ సభా-మధ్యే విధాతా జగతామ్ అపి |

సస్మితః సుప్రసన్నశ్ చ గన్ధర్వమ్ ఉపవర్హణమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬౫ ||

బ్రహ్మోవాచ

శ్రీ-కృష్ణ-రస-సఙ్గీతం వీణా-ధ్వని-సమన్వితమ్ |

కురు వత్సాధునాత్రైవ శృణ్వన్తు మునయః సురాః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬౬ ||

గోపీనాం వస్త్ర-హరణం హరం రాస-మహోత్సవమ్ |

తాభిః సార్ధం జల-క్రీడాం హరేర్ ఉత్కీర్తనం కురు || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬౭ ||

కృష్ణ-సఙ్కీర్తనం తూర్ణం పునాతి శ్రుతి-మాత్రతః |

శ్రోతారం చ ప్రవక్తారం పురుషైః సప్తభిః సహ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬౮ ||

యత్రైవ ప్రభవేద్ వత్స తన్-నామ-గుణానుకీర్తనమ్ |

తత్ర సర్వాణి తీర్థాని పుణ్యాని మఙ్గలాని చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౬౯ ||

తత్-కీర్తన-ధ్వనిం శ్రుత్వా సర్వాణి పాతకాని చ |

దూరాద్ ఏవ పలాయన్తే వైనతేయమ్ ఇవోరగాః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭౦ ||

తద్ దినం సఫలం ధన్యం యశస్యం సర్వ-మఙ్గలమ్ |

శ్రీ-కృష్ణ-కీర్తనం యత్ర తత్రైవ నాయుషో వ్యయః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭౧ ||

సంకీర్తన-ధ్వనిం శ్రుత్వా యే చ నృత్యన్తి వైష్ణవాః |

తేషాం పాద-రజః-స్పర్శాత్ సద్యః పూతా వసున్ధరా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭౨ ||

తత్-కీర్తనం భవేద్ యత్ర కృష్ణస్య పరమాత్మనః।

స్థానం తచ్ చ భవేత్ తీర్థం మృతానాం తత్ర ముక్తిదమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭౩ ॥

నాత్ర పాపాని తిష్ఠన్తి పుణ్యాని సుస్థిరాణి చ।

తపస్వినాం చ వ్రతినాం వ్రతానాం తపసాం స్థలమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭౪ ॥

వర్తతే పాపినాం దేహే పాపాని త్రి-విధాని చ।

మహా-పాపోపపాపాతిపాపాన్య్ ఏవ స్మృతాని చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭౫ ॥

హన్తా యో విప్ర-భిక్షూణాం యతీనాం బ్రహ్మ-చారిణాం।

స్త్రీణాం చ వైష్ణవానాం చ స మహా-పాతకీ స్మృతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭౬ ॥

భ్రూణా-ఘ్నశ్ చాపి గో-ఘ్నశ్ చ శూద్ర-ఘ్నశ్ చ కృత-ఘ్నకః।

విశ్వాస-ఘాతీ విడ్-భోజీ స ఏవ హ్య్ ఉపపాతకీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭౭ ॥

అగమ్యాగమినో యే చ సుర-విప్ర-స్వహారిణః।

అతిపాతకినశ్ చైతే వేద-విద్భిః ప్రకీర్తితాః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭౮ ॥

కృష్ణ-సంకీర్త్న-ధ్యానాత్ తన్-మన్త్ర-గ్రహణాద్ అహో ।

ముచ్యన్తే పాతకైస్ త్రైస్ త్రైః పాపినస్ త్రి-విధాః స్మృతాః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౭౯ ॥

తపో-యజ్ఞ-కృతీ పూతస్ తీర్థ-స్నాత-వ్రతీ తథా ।

భిక్షుర్ యతిర్ బ్రహ్మ-చారీ వాన-ప్రస్థశ్ చ తాపసః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮౦ ॥

పవిత్రః పరమో వహ్నిః సుపవిత్రం జలం యథా ।

ఏతే సర్వే వైష్ణవానాం కలాం నార్హన్తి షోడశీమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮౧ ॥

విష్ణు-పాదోదకోచ్ఛిష్టం భుఞ్జతే యే చ నిత్యశః ।

పశ్యన్తి చ శిలా-చక్రం పూజాం కుర్వన్తి నిత్యశః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮౨ ॥

జీవన్-ముక్తాస్ చ తే ధన్యా హరి-దాసాశ్ చ భారతే ।

పదే పదే ఽశ్వమేధస్య ప్రాప్నువన్తి ఫలం ధ్రువమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮౩ ॥

నహి తేషాం పరాభూతాః పుణ్యవన్తో జగత్-త్రయే ।

తేషాం చ పాద-రజసా తీర్థం పూతం తథా ధరా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮౪ ॥

తేషాం చ దర్శనం స్పర్శం వాఞ్ఛన్తి మునయః సురాః ।

పురుషాణాం సహస్రం చ పూతం తజ్-జన్మ-మాత్రతః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮౫ ||

ఇత్య్ ఉక్త్వా జగతాం ధాతా తత్ర తూష్ణీం బభూవ సః |

ఆశ్చర్యం మేనిరే శ్రుత్వా దేవాశ్ చ మునయస్ తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮౬ ||

ఏతస్మిన్న్ అన్తరే తత్ర విద్యా-ధర్యః సమాగతాః |

గన్ధర్వాశ్ చాపి వివిధా ననృతుః కిన్నరా జగుః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮౭ ||

రమ్భోర్ వశీ ఘృతాచీ చ మేనకా చ తిలోత్తమా |

సుధాముఖీ పూర్వ-చిత్తీ మోహినీ కలికా తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮౮ ||

చమ్పావతీ చన్ద్ర-ముఖీ పద్మా పద్మ-ముఖీతి చ |

ఏతాశ్ చాన్యాశ్ చ బహ్వ్యశ్ చ శ్వశ్వత్ సుస్థిర-యౌవనాః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౮౯ ||

బృహన్-నితమ్బ-శ్రోణీకాస్తనభారైః సమానతాః |

ఈషద్ధాస్యాః ప్రసన్నాస్యాః కామార్తాశ్ చ సమాయయుః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౯౦ ||

వేద-జ్ఞా మూర్తిమన్తశ్ చ వేదాశ్ చాత్వార ఏవ చ।

బ్రాహ్మణా భిక్షవః సిద్ధా యతయో బ్రహ్మ-చారిణః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౯౧॥

సమాయయుస్ తథా మన్ద్రా దైవ-జ్ఞాః స్తుతి-పాఠకాః।

లక్ష్మీ సరస్వతీ దుర్గా సావిత్రీ రోహిణీ రతిః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౯౨॥

తులసీ పృథివీ గఙ్గా స్వాహా చ యమునా తథా।

వారుణీ మనసేన్ద్రాణీ తాః సర్వా దేవ-యోషితః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౯౩॥

ముని-పత్న్యశ్ చ గన్ధర్వ్యో హర్ష-యుక్తాః సమాయయుః।

అహో మహోత్సవం పరమానన్ద-మానసాః।

విచిత్రాం చ బ్రహ్మ-సభాం పుష్కరం తీర్థమ్ ఆయయుః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౦.౯౪॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే

మహోత్సవారమ్భో నామ దశమోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే ఏకాదశోఽధ్యాయః

అథ మహోత్సవ-దర్శనమ్

శ్రీ-వ్యాస ఉవాచ

అథ గన్ధర్వ-రాజస్ తు భగవాన్ ఆజ్ఞయా విధేః ।

సంగీతం చ జగౌ తత్ర కృష్ణ-రాస-మహోత్సవమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧ ॥

సుసమం తాలమానం చ సుతానం మధురం శ్రుతమ్ ।

వీణా-మృదఙ్గ-మురజ-యుక్తం ధ్వని-సమన్వితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨ ॥

రాగిణీ-యుక్త-రాగేణ సమయోక్తేన సున్దరమ్ ।

మాధుర్యం మూర్చ్ఛయుక్తం మనసే హర్ష-కారణమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.3 ॥

విచిత్రం నృత్య-రుచిరం రూప-వేశమ్ ఉత్తమమ్ ।

లోకానురాగ-బీజం చ నాట్యోపయుక్త-హస్తకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౪ ॥

దృష్ట్వా శ్రుత్వా సురాః సర్వే మునయః సర్వ-యోషితః ।

మూర్చ్ఛాం ప్రాపుయుశ్ చ సహసా చేతనాం చ పునః పునః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౫ ॥

గోపీనాం వస్త్ర-హరణం గోపీ-గణ-విలాపనం ।

తాభ్యో వస్త్ర-ప్రదానం చ సంమానం వరదానకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౬ ॥

కాత్యాయనీ-వ్రతం చాపి విప్ర-దారాన్న-భోజనమ్ ।

మహేన్ద్ర-దర్ప-పూజాది భఞ్జనం శైల-పూజనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౭ ॥

పునశ్ చ శుశ్రువుః సర్వే శ్రీ-వృన్దావన-వర్ణనమ్ ।

సంప్రాపుశ్ చ పునర్ మూర్చ్ఛాం పునః ప్రాపుశ్ చ చేతనామ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౮ ॥

తస్మై దదౌ పురో బ్రహ్మా వహ్ని-శుద్ధాంశుకం పరమ్ ।

పరం శుభాశీర్-వచనం యత్ తన్-మానస-వాఞ్ఛితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౯ ॥

అమూల్య-రత్న-నిర్మాణం చారు-కుణ్డాల-యుగ్మకమ్ ।

మణీన్ద్ర-సార-ముకుటం పరం రత్నాఙ్గురీయకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧౦ ॥

సుగన్ధి చన్దనం పుష్పం స్వ-పాద-రేణుమ్ ఈప్సితమ్ ।

అమూల్య-రత్న-తిలకం రత్న-భూషణమ్ ఉజ్జ్వలమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧౧ ॥

ప్రత్యేకం వస్తు రుచిరం తద్-యోషిద్భ్యశ్ చ సందదౌ ।

విశ్వకర్మా చ నిర్మాణ-మణిం భూషణమ్ ఉత్తమమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧౨ ॥

ప్రత్యేకం శఙ్ఖ-సిన్దూరం కస్తూరీ-యుక్త-చన్దనమ్ ।

సకర్పూరం చ తామ్బూలం రత్నేన్ద్ర-సార-దర్పణమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧౩ ॥

మణి-నిర్మాణా-మఞ్జీరం శ్వేత-చామర-శోభనమ్ ।

మనోయాయి రథం దివ్యం ఈస్వరేచ్చా-వినిర్మితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧౪ ॥

ముక్తా-మాణిక్య-హీరేన్ద్రైర్ మణీన్ద్రైశ్ చ పరిష్కృతమ్ ।

సద్-రత్న-మాలా-జాలైశ్ చ శ్వేత-చామర-దర్పణైః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧౫ ॥

సుశోభితం చ పరితో లక్షైః సున్దర-మన్దిరైః ।

మణి-మానిక్య-హీరాఢ్యం సద్-రత్న-కలశోజ్జ్వలమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧౬ ||

సహస్ర-చక్ర-సంసక్తం యోజనాయత-సమ్మితమ్ |

ధనుర్ లక్షోచ్ఛ్రితం చైవ సహస్రాశ్వేన యోజితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧౭|

ఏతద్ ఏవ దదౌ బ్రహ్మా ప్రహృష్టస్ తుష్ట ఏవ చ |

శమ్భుస్ తుష్టో దదౌ హృష్టో హరి-భక్తిం చ నిశ్చలామ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧౮ ||

జ్ఞానమ్ అధ్యాత్మికం చైవ యోగ-జ్ఞానం సుదుర్లభమ్ |

నానా-జన్మ-స్మృతి-జ్ఞానం నైపుణ్యం సర్వ-సిద్ధిషు || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౧౯ ||

హరేశ్ చర్చావిధానం చ స్తవనం పూజనం తథా |

మాణిక్య-హీరాహారం చ రత్న-లక్షం సుదుర్లభమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨౦ ||

నాగ-హారం దదౌ శేషో నాగేన్ద్రమౌలి-మణ్డనమ్ |

నాగ-కన్యా-శతం చైవ వర-భూషణ-భూషితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨౧ ||

నాగేభ్యశ్ చాభ్యం నిత్యం హింస్ర-జన్తుభ్య ఏవ చ |

నృపాలయ-గతి-జ్ఞానం సర్వ-లోక-విలోకనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨౨ ॥

నిర్విఘ్నత్వం దదౌ తస్మై విఘ్న-రాజశ్ చ సంసది ।

సుదుర్లభం పాద-పద్మ-యుగ్మ-రేణుమ్ అభీప్సితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨౩ ॥

అమూల్యం చ నిరుపమం గ్రీష్మ-సూర్య-ప్రభోపమమ్ ।

మణి-రాజం సుదీప్తం చ త్రిషు లోకేషు దుర్లభమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨౪ ॥

సర్వత్ర విజయం చైవ వాఞ్ఛితం నిర్మలం యశః ।

సంగీత-విద్యా-విజ్ఞానం తన్-నైపుణ్యం మనోహరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨౫ ॥

లక్ష-స్వర్ణం ధనేశశ్ చ దాసానాం చ శతం శతమ్ ।

ధర్మః కీర్తిమయీం మాలాం స్కన్దో ధైర్యం దదౌ తథా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨౬ ॥

విషయ-జీర్ణాపహరణం దదౌ ధన్వన్తరిర్ మనుమ్ ।

సూర్యః స్యమన్తక-మణిం స్వర్ణా-భారాష్టకప్రసుమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨౭ ॥

చన్ద్రః శ్వేతాశ్వ-రత్నం చ హ్య అమూల్యమ్ ఉత్తమం దదౌ ।

వహ్ని-శుద్ధాంశుక-యుగం దదౌ వహ్నిశ్ చ సంసది ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨౮ ॥

ఉపేన్ద్రో రత్న-కోటిం చ తద్ ఏవేన్ద్రో దదౌ పురా ।

వీణా-శిల్పం విశ్వకర్మా వరుణశ్ చ మణి-స్రజమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౨౯ ॥

స్మరః శృఙ్గార-నైపుణ్యం వీర్య-స్తమ్భనమ్ ఏవ చ ।

కామ-సన్దీపనం జ్ఞానం కామినీ-ప్రేమ-మూర్చనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౩౦ ॥

కామినీ-వశ-గం శిల్పం రతి-తత్త్వం దదౌ తథా ।

పాప-దాహన-మన్త్రం చ రత్న-ఛత్రం సమీరణః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౩౧ ॥

యమశ్ చ ధర్మ-తత్త్వం చ నరక-త్రాణ-కారణమ్ ।

వసవశ్ చ వసూన్ దివ్యాన్ రుద్రస్ తేభ్యో ऽభయం దదౌ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౩౨ ॥

మధు-పాత్రం సుధా-పాత్రం జయన్తో నలకూవరః ।

శుక్ల-పుష్పం శుక్ల-ధాన్యం పాద-రేణుమ్ అభీప్సితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౩౩ ॥

మనోభిరామం మనుయో దదౌ తస్మై శుభాశిషమ్ ।

లక్ష్మీశ్ చ పరమైశ్వర్యం భారతీ హారమ్ ఉత్తమమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౩౪ ॥

రత్న-మాలాం దదౌ దుర్గా సర్వత్రాభయమ్ ఈప్సితమ్ ।

తత్-పత్నీభ్యశ్ చ రత్నాని సిన్దూరాభరణాని చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౩౫ ॥

క్రీడా-పద్మం రోహినీ చ రతిః సద్-రత్న-దర్పణమ్ ।

తులసీ చాతులం మాల్యం దివ్యం వసు వసున్ధరా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౩౬ ॥

గఙ్గా చ విపులం పుణ్యం స్వాహా సద్-రత్న-పాశకమ్ ।

యమునా జలజం పద్మమ్ అమ్లానం సార్వకాలికమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౩౭ ॥

వారుణీం వారుణీ తుష్టా రత్న-పాత్రం శచీ దదౌ ।

మనసా ప్రదదౌ తస్మై నాగానాం మౌలి-మణ్డనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౩౮ ॥

గన్ధర్వాశ్ చాపి తత్-పత్న్యః స్వ-శిల్పం ప్రదదుస్ తథా ।

పరమానన్ద-యుక్తాశ్ చ ముని-పత్న్యః శుభాశిషమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౧.౩౯ ॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే

మహోత్సవ-దర్శనం నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే ద్వాదశోఽధ్యాయః

శుక ఉవాచ

మహోత్సవే సునిష్పన్నే దానస్యోత్తర-కాలతః।

కిం బభూవ రహస్యం చ తన్ మాం వ్యాఖ్యాతుమ్ అర్హసి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧ ॥

శ్రీ-వ్యాస ఉవాచ

సంప్రాప్య దానం దేవానాం గన్ధర్వాశ్ చోపవర్హణః।

తేషాం చ పురతో భక్త్యా విదయామ్ ఆస వై సదా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౨ ॥

శ్రుత్వా తద్ వచనం బ్రహ్మ తమ్ ఉవాచ చ సంసది।

శమ్భునా చ సమాలోచ్య బ్రహ్మోవాచ విధాతా జగతామ్ అపి॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౩॥

మథురా-గమనం చైవ కృష్ణస్య పరమాత్మనః।

విలాపం గోప-గోపీనాం శ్రావయాస్మాంశ్ చ సామ్ప్రతమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪॥

మహోత్సవం కురు పునః శృణ్వన్తు మునయః సురాః।

గాయన్తు తాశ్ చ సంగీతం నృత్యన్త్వ్ అప్సరాం గణాః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫॥

బ్రహ్మణశ్ చ వచః శ్రుత్వా ననృత్యుశ్ చాప్సరోగణాః।

చక్రుస్ తాః సరసం గీతం విద్యాధర్యశ్ చ సంసది॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬॥

మాయినాం చైవ ప్రవరో గన్ధర్వశ్ చోపవర్హణః।

జగౌ సన్ధాన-భావేన మథురా-గమనం హరేః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౭॥

విలాపం గోకుల-స్థానాం శ్రుత్వా విప్రాః సురాదయః।

మూర్చ్ఛాం ప్రాపుశ్ చ రురుదుర్ దదుర్ దానం పునః పునః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౮॥

గోపీనాం విరహాలాపైర్ మూర్చ్ఛితశ్ చోపవర్ణణః।

విస్వరేణ వితనాత్ తు తాల-భఙ్గో బభూవ హ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౯॥

తత్ తాల-భఙ్గం విజ్ఞాయ దేవాశ్ చ మునయస్ తథా।

చుకుపుః సహసా సర్వే నిర్గతాస్ తన్ ముఖాగ్నయః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧౦॥

తద్ దృష్ట్వా సహసా భీతో గన్ధర్వశ్ చోపవర్ణణః।

సస్మార కృష్ణం స్వభీష్టం పరమాత్మానమ్ ఈశ్వరమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧౧॥

దదృశుః స్మృతి-మాత్రేణ తత్-తేజో నభసి స్థితమ్।

స్తమ్భితా దేవతాః సర్వాశి-చక్ర-పుత్తలికా యథా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧౨॥

స్తమ్భితా వహ్నయః సర్వే మునయశ్ చ విజృమ్భితాః।

హరి-స్మృతిశ్ చాభయదా శుభదా విఘ్న-నాశినీ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧3॥

దదృశుర్ దేవతాః సర్వాః మునయశ్ చాపి యోషితః।

గన్ధర్వాశ్ చ తథైవాన్యే తేజో దృశ్యం సుఖ-ప్రదమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧౪॥

పరం కుఙ్ఝటికాకారం కోటీన్దు-కిరణ-ప్రభమ్।

యోజనాయత-విస్తీర్ణం సుస్నిగ్ధం సుమనోహరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧౪ ||

తత్ తేజో ఽభ్యన్తరే సర్వే దదృశూ రథమ్ ఉత్తమమ్ |

గవ్యూతిమానం విస్తీర్ణం ధనుష్-కోటి-సముచ్ఛ్రితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧౬ ||

శ్వేతాశ్వానాం చ చక్రాణాం సహస్రేణ సమావృతమ్ |

అమూల్య-రత్న-రచితమ్ ఈశ్వరేచ్ఛా-వినిర్మితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧౭ ||

నానా-చిత్ర-విచిత్రాఢ్యం మనోయాయి మనోహరమ్ |

ముక్తామాణిక్య-పరమ-హీరాహారైర్ విరాజితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧౮ ||

రత్న-దర్పణ-లక్షైశ్ చ త్రి-లక్షైః శ్వేత-చామరైః |

వహ్ని-శుద్ధాంశుకానాం చ త్రి-లక్షైః పరిశోభితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౧౯ ||

త్రి-కోటిభిశ్ చ జ్వలితం క్రీడా-సున్దర-మన్దిరైః |

పారిజాత-ప్రసూనానాం మన్దరాణాం మనోహరైః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౨౦ ||

మాలాజాలైస్ త్రి-లక్షైశ్ చ మాలతీనాం చ మణ్డితమ్ |

ఏవంభూతం రథం దృష్ట్వా దదృశుస్ తే తద్-అనన్తరే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౨౧ ||

మధ్య-కోష్ఠాభ్యన్తరే చ కిశోరం శ్యామ-సున్దరమ్ |

వహ్ని-శుద్ధాంశుకేనైవ పీత-వర్ణేన శోభితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౨౨ ||

రత్న-కేయూర-వలయ-రత్న-మఞ్జీర-రఞ్జితమ్ |

రత్న-కుణ్డల-యుగ్మేన గణ్డ-స్థల-సముజ్జ్వలమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.|౨3 ||

ఈషద్ధాస్య-ప్రసన్నాస్యం నిత్యోపాస్యం సురాసురైః |

చన్దనోక్షిత-సర్వాఙ్గం మాలతీ-మాల్య-మణ్డితమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౨౪ ||

మణినా కౌస్తుభేన్ద్రేణ గణ్డ-స్థల-విభూషితమ్ |

పరం ప్రధానం పరమం పరమాత్మానమ్ ఈశ్వరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౨౫ ||

స్తుతం బ్రహ్మేశ-శేషైశ్ చ రాధా-వక్షః స్థల-స్థితమ్ |

వేదానిర్వచనీయం చ స్వేచ్ఛామయమ్ అనీశ్వరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౨౬ ||

నిత్యం నిత్యం నిర్గుణం చ జ్యోతి-రూపం సనాతనమ్ |

ప్రకృతేః పరమ్ ఈశానం భక్తానుగ్రహకాతరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౨౭ ||

కోటి-కన్దర్ప-లావణ్య-లీలా-ధామ-మనోహరమ్ |

మయూర-పుచ్ఛ-చూడం చ వరం వంశీ-ధరం పరం || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౨౮ ||

దృష్ట్వా తమ్ అద్భుతం రూపం తుష్టావ కమలోద్భవః |

గణేశః శేషః శమ్భుశ్ చ తద్-అన్యే మునయః సురాః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౨౯ ||

బ్రహ్మోవాచ

పరం బ్రహ్మ పరం ధామ పరమాత్మానమ్ ఈశ్వరమ్ |

వన్దే వన్ద్యం చ సర్వేషాం సర్వ-కారణ-కారణమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౩౦ ||

సర్వేశ్వరం సర్వ-రూపం సర్వాద్యం సద్భిర్ ఈడితమ్ |

వేదావేద్యం చ విద్వద్భిర్ న దృష్టం స్వప్న-గోచరే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౩౧ ||

శ్రీ-మహాదేవ ఉవాచ

సిద్ధ-స్వరూపం సిద్ధాద్యం సిద్ధ-బీజం సనాతనమ్ ।

ప్రసిద్ధం సిద్ధిదం శాన్తం సిద్ధానాం చ గురోర్ గురుమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.3౨ ॥

వన్దే వన్ద్యం చ మహతాం పరాత్ పరతరం విభుమ్ ।

స్వాత్మా-రామం పూర్ణ-కామం భక్తానుగ్రహకాతరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.33 ॥

భక్తి-ప్రియం చ భక్తేశం స్వ-భక్తి-దాస్యదం పరమ్ ।

స్వ-పద-ప్రదమ్ ఏకం చ దాతారం సర్వ-సమ్పదామ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.3౪ ॥

అనన్త ఉవాచ

వక్త్రాణాం చ సహస్రేణ కిం వా స్తౌమి శ్రుతి-శ్రుతమ్ ।

కోటిభిః కోటిభిర్ వక్త్రైః కో వా స్తోతుం క్షమః ప్రభో ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.3౫ ॥

కిమ్ ఉ స్తోష్యతి శమ్భుశ్ చ పఞ్చ-వక్త్రేణ వాఞ్ఛితమ్ ।

కర్తా చతుర్ణాం వేదానాం కిం స్తోష్యతి చతుర్-ముఖః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.3౬ ॥

షడ్-వక్త్రో గజ-వక్త్రశ్ చ దేవాశ్ చ మునయో ఽపి వా ।

వేదా వా కిం వేద-విదః స్తువన్తి ప్రకృతేః పరమ్ || ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౩౭ ||

వేదానిర్వచనీయం చ వేదా నిర్వక్తుమ్ అక్షమాః |

వేద-విఙ్ఞాత-వాక్యేన విద్వాంసః కిం స్తువన్తి తమ్ || ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౩౮ ||

శ్రీ-గణేశ ఉవాచ

మూర్ఖో వదతి విష్ణాయ బుధో వదతి విష్ణవే |

నమ ఇత్య్ ఏవమ్ అర్థమ్ చ ద్వయోర్ ఏవ సమం ఫలమ్ || ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౩౯ ||

యస్మై దత్తం చ యజ్ ఙ్ఞానం ఙ్ఞాన-దాతా హరిః స్వయమ్ |

ఙ్ఞానేన తేన స స్తౌతి భావ-గ్రాహీ జనార్దనః || ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪౦ ||

ఏక-వక్త్రో ఽనేక-వక్త్రో మూర్ఖో విద్వాన్ స్వ-కర్మణా |

అధనీ చ ధనీ వాపి సపుత్రో వాప్య్ అపుత్రకః || ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪౧ ||

కర్మణా పరమ్ ఈశం చ స్తోతుం కో వాప్య్ అనుత్తమమ్ |

యథా-శక్తి స్తుతిః పూజా వన్దనం స్మరణం హరేః || ఙ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪౨ ||

సంకీర్తనం చ భజనం జపనం బుద్ధ్య-అనుక్రమమ్ |

కుర్వన్తి సన్తో ఽసన్తశ్ చ సన్తతం పరమాత్మనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪౩ ||

కార్తికేయ ఉవాచ

సర్వాన్తరాత్మా భగవాన్ జ్ఞానం చ సర్వ-జీవినాం |

జ్ఞానానురూపం స్తవనం సన్తో నైవ హసన్తి తమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪౪ ||

భవేషు త్రి-విధో లోకో ఽప్య్ ఉత్తమో మధ్యమో ఽధమః |

సర్వే స్వ-కర్మ-వశ-గా ని షేకః కేన వార్యతే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪౫ ||

సర్వేశ్వరం చ సంవీక్ష్య సర్వో వదతి మత్-ప్రభుమ్ |

మద్-ఈశ్వరస్య సమతా సర్వేషు కింకరేషు చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪౬ ||

భజన్తి కేచిత్ శుద్ధాన్తం పరమాత్మానమ్ ఈశ్వరమ్ |

కేచిత్ తద్-అంశాంశం ప్రాప్నువన్తి క్రమేణ తమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪౭ ||

ధర్మ ఉవాచ

అహం సాక్షీ చ సర్వేషాం విధినా నిర్మితః పురా।

విధాతుశ్ చ విధాతా త్వం సర్వేశ్వరం నమో ఽస్తు తే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪౮॥

దేవా ఊచుః

యం స్తోతుమ్ అసమర్థశ్ చ సహస్రాయుః స్వయం విధిః।

జ్ఞానాధిదేవః శమ్భుశ్ చ తం స్తోతుం కిం వయం క్షమాః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౪౯॥

వేదా ఊచుః

కిం జానీమో వయం కే వాప్య్ అనన్తేశస్య యో గుణః।

వయం వేదాశ్ త్వమ్ అస్మాకం కారణస్యాపి కారకః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫౦॥

మునయః ఊచుః

యది వేదా న జానన్తి మాహాత్మ్యం పరమాత్మనః।

న జానీమస్ తవ గుణం వేదానుసారిణో వయమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫౧॥

సరస్వత్య్ ఉవాచ

విద్యాధిదేవతాహం చ వేదా విద్యాధిదేవకాః।

వేదాధిదేవో ధాతా చ తద్-ఈశం స్తౌమి కిం ప్రభో॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫౨॥

పద్మోవాచ

యత్ పాద-పద్మం పద్మేశః శేషాశ్ చాన్యే సురాస్ తథా।

ధ్యాయన్తే మునయో దేవా ధ్యాయే తం ప్రకృతేః పరమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫3॥

సావిత్ర్య్ ఉవాచ

సావిత్రీ వేద-మాతాహం వేదానాం జనకో విధిః।

త్వామ్ ఏవ ధత్తే ధాతరం నమామి త్రి-గుణాత్ పరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫౪ ॥

శ్రీ-పార్వత్య్ ఉవాచ

తవ వక్షసి రాధాహం రాసే వృన్దావనే వనే।

మహా-లక్ష్మీశ్ చ వైకుణ్ఠే పాద-పద్మార్చనే రతా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫౫ ॥

శ్వేత-ద్వీపే సిన్ధు-కన్యా విష్ణోర్ ఉరసి భూ-తలే।

బ్రహ్మ-లోకే చ బ్రహ్మణీ వేద-మాతా చ భారతీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫౬ ॥

తవాజ్ఞయా చ దేవానామ్ అవిర్భూతా చ తేజసి।

నిహత్య దైత్యాన్ దేవారీన్ దత్వా రాజ్యం సురాయ చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫౭ ॥

తత్-పశ్చాద్ దక్ష-కన్యాహమ్ అధునా పార్వతీ హరే।

తవాజ్ఞయా హర-క్రోడే త్వద్-భక్తా ప్రతి-జన్మని ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫౮ ॥

నారాయణ-ప్రియా శశ్వత్ తేన నారాయణీ శ్రుతౌ।

విష్ణోర్ అహం పరా-శక్తిర్ విష్ణు-మాయా చ వైష్ణవీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౫౯ ॥

అనన్త-కోటి బ్రహ్మాణ్డం మయా సమ్మోహితం సదా।

విదుషాం రసనాగ్రే చ ప్రత్యక్షం హి సరస్వతీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬౦ ॥

మహా-విష్ణోశ్ చ మాతాహం విశ్వాని యస్య లోమసు।

రామేశ్వరీ చ సర్వాద్యా సర్వ-శక్తి-స్వరూపిణీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬౧ ॥

తద్-రాసే ధారణాద్ రాధా విద్వద్భిః పరికీర్తితా।

పరమానన్ద-పాదాబ్జం వన్దే సానన్ద-పూర్వకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬౨ ॥

యత్-పాద-పద్మం ధ్యాయన్తే పరమానన్ద-కారణమ్।

పాద-పద్మేశ-శేషాద్యా మునయో మనవః సురాః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬3 ॥

యోగినః సన్తతం సన్తః సిద్ధాశ్ చ వైష్ణవాస్ తథా।

అనుగ్రహం కురు విభో బుద్ధి-శక్తిర్ అహం తవ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬౪ ॥

ఇతి సంవృతం స్తోత్రం యః పఠేత్ సంయతః శుచిః।

ఇహైవ చ సుఖం భుఙ్క్తే యాత్య్ అన్తే శ్రీ-హరేః పదమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬౫ ॥

నివృత్తేషు చ వేదేషు దేవీషు ముని-పుఙ్గవే।

ఉపవర్హణ-గన్ధర్వః స్తుతిం కర్తుం సముద్యతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬౬ ॥

అథ గన్ధర్వ-కృత-స్తోత్రమ్

గన్ధర్వ ఉవాచ

వన్దే నవ-ఘన-శ్యామం పీత-కౌశేయ-వాససమ్।

సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీ-కృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬౭ ॥

రాధేశం రాధికా-ప్రాణ-వల్లభం వల్లవీ-సుతమ్।

రాధా-సేవిత-పాదాబ్జం రాధా-వక్షః-స్థల-స్థితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬౮ ॥

రాధానురాగం రాధికేష్టం రాధాపహృత-మానసమ్ |

రాధాధరం భవాధారం సర్వాధారం నమామి తమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౬౯ ||

రాధా-హృత్-పద్మ-మధ్యే చ వసన్తం సన్తతం శుభమ్ |

రాధా-సహ-చరం శశ్వత్ రాధాజ్ఞా-పరి-పాలకమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౭౦ ||

ధ్యాయన్తే యోగినో యోగాత్ సిద్ధాః సిద్ధేశ్వరాశ్ చ యమ్ |

తం ధ్యాయే సతతం శుద్ధం భగవన్తం సనాతనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౭౧ ||

సేవన్తే సన్తతం సన్తో బ్రహ్మేశ-శేష-సంజ్ఞకాః |

సేవన్తే నిర్గుణం బ్రహ్మ భగవన్తం సనాతనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౭౨ ||

నిర్లిప్తం చ నిరీహం చ పరమాత్మానమ్ ఈశ్వరమ్ |

నిత్యం సత్యం చ పరం భగవన్తం సనాతనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౭౩ ||

యం సృష్టేర్ ఆది-భూతం చ సర్వ-బీజం పరాత్ పరమ్ |

యోగినస్ తం ప్రపద్యన్తే భగవన్తం సనాతనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౭౪ ||

బీజం నానావతారాణాం సర్వ-కారణ-కారణమ్ |

వేదావేద్యం వేద-బీజం వేద-కారణ-కారణమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౭౫ ॥

యోగినస్ తం ప్రపద్యన్తే భగవన్తం సనాతనమ్ ।

ఇత్య్ ఏవమ్ ఉక్త్వా గన్ధర్వః పపాత ధరణీ-తలే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౭౬ ॥

ననామ దణ్డవద్ భూమౌ దేవ-దేవం పరాత్ పరమ్ ।

ఇతి తేన కృతం స్తోత్రం యః పఠేత్ ప్రయతః శుచిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౭౭ ॥

ఇహైవ జీవన్-ముక్తశ్ చ పరే యాతి పరాం గతిమ్ ।

హరి-భక్తిం హరేర్ దాస్యం గోలోకే చ నిరామయః ।

పార్షద-ప్రవరత్వం చ లభతే నాత్ర సంశయః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౨.౭౮ ॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే

గన్ధర్వ-కృత-స్తోత్రం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే త్రయోదశోऽధ్యాయః

శ్రీ-శుక ఉవాచ

స్తోత్రాన్తరే చ కాలే చ కిం రహస్యం బభూవ హ।

తన్ మే కథయ భద్రం తే భగవన్ భగవద్-వచః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧॥

శ్రీ-వ్యాస ఉవాచ

స్తోత్రాన్తరే చ కాలే చ గన్ధర్వశ్ చోపవర్ణణః।

ఉవాచ బ్రహ్మ-సంసది భగవన్తం సనాతనమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨॥

సర్వైర్ దేవైర్ అహం శప్తశ్ చాధునా దేవ-హేతునా।

దేవానామ్ అగ్ని-పుఞ్జశ్ చ ప్రదీప్తశ్ చ సుమేరువత్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౩॥

అధునా చ త్వయి గతే భస్మాసాన్ మాం కరిష్యతి।

అతో రక్ష జగన్నాథ మాం సముద్ధర్తుమ్ అర్హసి॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౪॥

త్వద్-అంశ-శూకరేణైవ ధరోద్ధారః కృతః పురా।

హిరణ్యాఖ్యం మహా-దైత్యం నిహత్య చావలీలయా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౫॥

పాద్మ-పద్మార్చిత-పదే పద్మే తే శరణాగతమ్।

మామ్ అనాథం భయాక్రాన్తం రక్ష రక్ష సురానలాత్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౬॥

గన్ధర్వస్య వచః శ్రుత్వా ప్రహస్య జగద్-ఈశ్వరః।

ఉవాచ శ్లక్ష్ణయా వాచా బ్రహ్మేశో బ్రహ్మ-సంసది॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౭॥

అథ గన్ధర్వ-మోక్షణమ్

శ్రీ-భగవాన్ ఉవాచ

గన్ధర్వ-రాజ-ప్రవర స్థిరో భవ భయం త్యజ।

శుభాశ్రయస్య భక్తస్య భయం కిం తే మయి స్థితే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౮॥

సర్వేభ్యో ఽపి భయం నాస్తి మద్-భక్తానామ్ అకర్మణామ్।

జన్మ-మృత్యు-జరా-వ్యాధి-భయం తేషాం న విద్యతే॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౯॥

మన్-మన్త్రోపాసకశ్ చైవ స్వతన్త్రో నిత్య-విగ్రహః।

పునర్ న విద్యతే జన్మ మన్త్ర-గ్రహణ-మాత్రతః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧౦॥

నాస్తి కాలాద్ భయం తస్య న నిషేకాద్ విధేర్ అపి।

మన్త్ర-గ్రహణ-మాత్రేణ ముచ్యతే సర్వ-కర్మణః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧౧॥

మన్-మన్త్రో హి దేహాత్ పాపం కోటి-జన్మ-కృతం చ యత్।

సుదీప్తో జ్వలద్-అగ్నిశ్ చ తృణ-పుఞ్జం దేహాద్ యథా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧౨॥

మన్-మన్త్ర-గ్రహణాద్ యోగాన్ మన్-నామ-గ్రహణస్య వా।

తేషాం పాపాని వేపన్తే కోటి-జన్మ-కృతాని చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧౩ ॥

యమస్ తన్-నామ-లిఖనం దూరీ-భూతం కరోతి చ।

అన్తే దాస్యం చ లభతే గత్వా గోలోకమ్ ఉత్తమమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧౪ ॥

యావద్ ఆయుర్ భ్రమేత్ తావత్ స్వతన్త్రో మత్త-కుఞ్జరః।

తతః పాపాః ఫలాయన్తే వైనతేయాద్ ఇవోరగాః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧౫ ॥

తేషాం చ పాద-రజసా సద్యః పూతా వసున్ధరా।

పునాతి సర్వ-తీర్థాని దూరతో దర్శనాద్ అపి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧౬ ॥

పూతశ్ చ పవనో వహ్నిర్ జలం చ తులసీ-దలమ్।

పూతాన్య్ ఏవ హి తీర్థాని గఙ్గాదీని చ గాయన ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧౭ ॥

పూతా సుశీలా ధర్మిష్ఠా సువ్రతా స్త్రీ పతి-వ్రతా।

మన్-మన్త్రోపాసకాశ్ చైవ తేభ్యః పూతోత్తమాః సదా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧౮ ॥

మన్త్రోపాసకానాం చ తీర్థ-స్థానం వ్రతం సుత।

శ్రాద్ధం దానం పూజనం చ యథా చర్విత-చర్వణమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౧౯ ||

భక్త్యా తీర్థాని పూతాని స్వతః పూతో హి వైష్ణవః |

తత్ తన్త్రం చ తథా దాన-మలం శ్రాద్ధం చ నిష్ఫలమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨౦ ||

శ్రాద్ధస్య సమ్ప్రదానం చ కర్తుశ్ చ పురుష-త్రయమ్ |

పురుషాణాం శతం ముక్తం కో భుఙ్క్తే శ్రాద్ధ-వస్తు చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨౧ ||

కేచిద్ ఏవం వదన్తీతి పితృ-లోకార్థమ్ ఏవ చ |

తద్-విరుద్ధం చ తే తుష్టా మన్త్ర-గ్రహణ-మాత్రతః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨౨ ||

తేషాం శుభాశుభం కర్మ నైవ భోగాయ కల్పతే |

దేవాన్ న ప్రభవేద్ వత్స సిద్ధ-ధాన్యే యథాఙ్కురః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨౩ ||

సాక్షాత్ కరోతి తేషాం చ కర్మ-మూల-నికృన్తనమ్ |

మన్త్రోపాసకాద్ అన్యే కర్మ-భోగం చ భుఞ్జతే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨౪ ||

మయా స్వయం ప్రదత్తశ్ చ స్వ-మన్త్రః పురుషాయ చ |

పర-ద్వారాద్ గ్రాహయిత్వా భక్తం ముక్తం కరోమ్య్ అహమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨౫ ॥

మయా ప్రదత్త-మన్త్రశ్ చ పురా మృత్యుఞ్జయస్ తథా।

మృత్యుఞ్జయాయ గోలోకే శుద్ధ-సత్త్వ-గుణాయ చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨౬ ॥

పునః సనత్-కుమారాయ ధర్మాయ బ్రహ్మణే తథా।

కపిలాయ చ శేషాయ గణేశాయ చ మహా-మతే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨౭ ॥

నారాయణర్షయే చైవ ధర్మ-పుత్రాయ ధీమతే।

పునర్ మహా-విష్ణవే చ విశ్వాని యస్య లోమసు ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨౮ ॥

కాలాధిష్ఠాతృ-దేవాయ తస్మై సర్వాన్తకాయ చ।

ఉపేన్ద్రాయ చ కామాయ భృగవే ఽఙ్గిరసే తథా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౨౯ ॥

సరస్వత్యై చ పద్మాయై రాధాయై విరజా-తటే।

శవిత్ర్యై విష్ణు-మాయాయై పార్వదేభ్యశ్ చ పుత్రక ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౩౦ ॥

తుభ్యం న దత్తో మన్త్రో ఽత్ర శ్రూయతాం తన్ నిమిత్తకమ్।

జనిష్యసి శూద్ర-యోనౌ బ్రహ్మణో వాక్య-పాలనాత్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౩౧ ॥

ఇత్య్ ఏవం కథితం సర్వం గచ్ఛ వత్స యథా సుఖమ్ ।

ద్వాదశాబ్దాన్తరే శూద్ర-యోనౌ దేవాజ్ జనిష్యసి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౩౨ ॥

పఞ్చ-వర్షాభ్యన్తరే చ మన్-మన్త్రం ప్రాప్య విప్రతః ।

దశాబ్దాన్తే వపుస్ త్యక్త్వా బ్రహ్మ-పుత్రో భవిష్యసి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౩౩ ॥

మన్-మన్త్రం పునర్ ఏవేతి శమ్భు-వక్త్రాల్ లభిష్యసి ।

ఇత్య్ ఏవమ్ ఉక్త్వా సర్వాత్మా తత్రైవాన్తరధీయత ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౩౪ ॥

గన్ధర్వః ప్రయయౌ తస్మాద్ యోషిద్భిః సహ పుత్రక ।

ఇత్య్ ఏవం కథితం సర్వం పూర్వ-వృత్తాన్తమ్ ఏవ చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౩.౩౫ ॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే

గన్ధర్వ-మోక్షణం నామ త్రయోదశోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే చతుర్దశోఽధ్యాయః

శ్రీ-శుక ఉవాచ

ప్రయాతే రాధికా-నాథే గోలోకం చ నిరామయమ్ |

బభూవ కిం రహస్యం చ గతే గన్ధర్వ-పుఙ్గవే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧ ||

శ్రీ-వ్యాస ఉవాచ

సర్వే దేవాశ్ చ మునయః ప్రయాతే పరమాత్మని |

సర్వే బభూవుస్ తే తూష్ణీం వయాంసీవ దినాత్యయే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨ ||

ఉవాచ శమ్భుర్ బ్రహ్మాణం నీతి-సార-విశారదమ్ |

జ్ఞానాధిదేవో భగవాన్ పరిణామ-సుఖం వచః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩ ||

శ్రీ-మహా-దేవ ఉవాచ

రక్షితా యస్య భగవాన్ కల్యాణం తస్య సన్తతమ్ |

స యస్య విఘ్న-కర్తా చ రక్షితుం తం చ కః క్షమః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪ ||

స్మృతి-మాత్రేణ నిర్విఘ్నా యే చ కృష్ణ-పరాయణః |

విఘ్నం కర్తుం కే సమర్థాస్ తేషాం చ మునయః సురాః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫ ||

కోపాగ్నినాం స్థలం కుత్ర స్తమ్భితానాం చ సామ్ప్రతమ్ |

దేవానాం చ మునీనాం చ క్షణేనైవేశ్వరేచ్ఛయా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬ ||

యది తిష్ఠన్తి భూమౌ చ దగ్ధ-శస్యా వసున్ధరా |

జలే యది తతస్ తప్తం నష్టాస్తే జల-జన్తవః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭ ||

స్థాలే దహన్తి లోకాంశ్ చ వృక్షాంశ్ చ ప్రలయాగ్నయః |

విధానం కర్తుమ్ ఉచితమ్ ఏషాం చ జగతాం విధే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮ ||

త్వమ్ ఏవ ధాతా జగతాం పితా చ విష్ణుర్ ఈశ్వరః |

కాలాగ్ని-రుద్రః సంహర్తా నేదానీ ప్రలయ-క్షమః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯ ||

ఏతే విషయిణః సర్వే కృష్ణస్య పరమాత్మనః |

ఆజ్ఞావహాశ్ చ సతతం దిక్-పాలాశ్ చ దిగ్-ఈశ్వరాః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦ ||

తస్యైవాజ్ఞావహో ధర్మః సాక్షీ చ కర్మణాం నృణామ్ |

భ్రమన్తి విషయే శశ్వన్ మోహితా మాయయా హరేః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౧ ||

అహం న పాతా న స్రష్టా న సంహర్తా చ జీవనామ్ |

నిర్లిప్తో ఽ హం తపస్వీ చ హరేర్ ఆరాధనోన్ముఖః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౨ ||

సంహార-విషయం మహ్యం శ్రీ-కృష్ణశ్ చ పురా దదౌ |

దత్వా రుద్రాయ తద్ అహం తపస్యాసు రతో హరేః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧3 ||

తద్-అర్చనేన ధ్యానేన తపసా పూజనేన చ |

స్తవేన కవచనేనైవ నామ-మన్త్ర-జపేన చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౪ ||

మృత్యుఞ్జయో ఽ హం అధునా న చ కాలాద్ భయం మమ |

కాలః సంహరతే సర్వం మాం వినా చ తథేశ్వరమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౫ ||

పురా సర్వాది-సర్గే చ కస్యచిత్ స్రష్టుర్ ఏవ చ |

భాలోద్భవాశ్ చ తే రుద్రాస్ తేష్వ్ ఏకో ఽ హం శఙ్కరః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౬ ||

కల్పాశ్ చ బ్రహ్మణః పాతే లయే ప్రాకృతికే తథా |

సర్వే నష్టా విషయిణో న భక్తాశ్ చ యథేశ్వరః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౭ ||

అసంఖ్య-బ్రహ్మణః పాతః కల్పాశ్ చాసంఖ్య ఏవ చ |

సమతీతః కతి-విధో భవితా యా పునః పునః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౮ ||

శ్రీ-కృష్ణస్య నిమేషేణ బ్రహ్మణః పతనం భవేత్ |

తత్ర ప్రాకృతికాః సర్వే తిరో-భూతాః పునః పునః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౯ ||

న ప్రాకృతో న విషయీ నిత్య-దేహీ చ వైష్ణవః |

హరేర్ వరేణామరో ఽహం శివాధారస్ తతస్ తతః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨౦ ||

జల-ప్లుతం చ విశ్వౌఘం లయే ప్రాకృతికే ధ్రువమ్ ।

ఆబ్రహ్మ-లోక-పర్యన్తం పరం కృష్ణాలయం వినా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨౧ ॥

సర్వా దేవ్యో విలీనాశ్ చ కృష్ణః సత్యం సునిశ్చితమ్ ।

సర్వే పుమాంసో లీనాశ్ చ సత్యే నిత్యే సనాతనే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨౨ ॥

అహం కృష్ణశ్ చ ప్రకృతిః పార్షద-ప్రవరో హరేః ।

నిత్యం నిత్యా విద్యమానా గోలోకే చ నిరామయే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨౩ ॥

ఏక ఈశో న ద్వితీయ ఇతి సర్వాది-సర్గతః ।

నహి నశ్యన్తి తద్-భక్తాః ప్రకృతి-ప్రాకృతే లయే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨౪ ॥

తస్య భక్తోత్తమానాం చ సతతం స్మరణేన చ ।

ఆయుర్-వ్యయో నహి భవేత్ కథం మృత్యుర్ భవిష్యతి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨౫ ॥

న వాసుదేవ-భక్తానామ్ అశుభం విద్యతే క్వచిత్ ।

తేషాం భక్తోత్తమానాం చ సతతం స్మరణేన చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨౬ ॥

జన్మ-మృత్యు-జరా-వ్యాధి-భయం నాప్య్ ఉపజాయతే।

అత్ర కల్పే భవాన్ బ్రహ్మ వ్యవస్థాతా చ కర్మసు॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨౭॥

స్థలం కోపానలానాం చ విధానం యద్ విధే కురు।

శమ్భోశ్ చ వచనం శ్రుత్వా కమ్పితః కమలాసనః।

స్థలం చకార వహ్నీనామ్ ఆజ్ఞయా శఙ్కరస్య చ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨౮॥

బ్రహ్మోవచ

జ్వరస్ త్రి-పాదస్ త్రి-శిరాః షడ్-భుజో నవ-లోచనః।

భస్మ-ప్రహరణో రౌద్రః కాలాన్తకయమోపమః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౨౯॥

భవే భవతు సర్వత్ర భవ-కోపానలో ఽధునా।

ప్రాకృతేషు చ దేహేషు వ్యాపారో ఽస్య మయా కృతః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩౦॥

మమ కోపానలః శమ్భో సంస్కృతాగ్నిర్ ద్విజస్య చ।

భవే భవతు సర్వత్ర వ్యాపారో ఽస్య మయా కృతః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩౧॥

శేషస్య కోప-వహ్నిశ్ చ శేషాస్యే ఽస్త్వ్ అధునా శివ |

యతో విశ్వం చ ప్రలయే దహేద్ గోమయ-పిణ్డవత్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩౨ ||

వహ్నేర్ ముఖ్యానలో విశ్వే వ్యవహారాగ్నిర్ ఈశ్వరః |

భ్వత్వ్ ఏవ హి సర్వత్ర సర్వేషామ్ ఉపకారకః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩౩ ||

ధర్మాస్య-కోప-వహ్నిశ్ చ కృష్ణాగ్నిశ్ చ భవత్వ్ అయమ్ |

అధర్మం కుర్వతాం సర్వం దాహనం చ కరిష్యతి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩౪ ||

సూర్య-కోపానలశ్ చాయం దావాగ్నిశ్ చ వనేషు చ |

స్థితిర్ అస్య తరోః స్కన్దే తద్-భక్ష్యాః పశు-పక్షిణః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩౫ ||

చన్ద్ర-కోపానలో విశ్వే కామినాం విరహానలః |

దమ్పత్యోర్ విరహే శశ్వద్ భక్ష్యతి స్మ ద్వయోస్ తనుమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩౬ ||

ఇన్ద్ర-కోపానలః సద్యో వజ్రాగ్నిశ్ చ బభూవ హ |

ఉపేన్ద్రస్యానలశ్ చైవ విద్యుద్ ఏవ భ్వత్వ్ అయమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩౭ ||

రుద్రాణామ్ ఆస్య-వహ్నిశ్ చ మహొల్కాగ్నిర్ భవత్వ్ అయమ్ ।

గణేశాగ్నిః పృథివ్యాం తు యథాస్థానే తు తిష్ఠతి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩౮ ॥

యత్ర తిష్ఠేత్ తద్ ఉషరమ్ ఏవమ్ ఏవం విదుర్ బుధాః ।

స్కన్ద-కోపానలశ్ చైవ రణాస్త్రాగ్నిర్ బభూవ హ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౩౯ ॥

కామేతరాణాం దేవానాం మునీనాం చ ముఖానలః ।

జగ్రాహౌర్వ-మునిస్ తత్ర తేజసి బ్రహ్మణః సుతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪౦ ॥

స్వ-దక్షిణోరౌ స మునిః సంస్థాప్య వేద-మన్త్రతః ।

బ్రహ్మణం చ నమస్-కృత్య శఙ్కరం తపసే యయౌ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪౧ ॥

కాలేన తస్మాన్ నిఃసృత్య సముద్రే వాడవానలః ।

స బభూవ పురా పుత్ర పరమౌర్వానలః స్వయమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪౨ ॥

కామాగ్నిమ్ ఉల్వణం దృష్ట్వా విచిన్త్య మనసా విధిః ।

సమాలోచ్య సురైః సార్ధం మునీన్ద్రైః సహ సంసది ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪౩ ॥

అజుహావ స్త్రియః సర్వాః సువ్రతాశ్ చ పతి-వ్రతాః ।

ఆయయుర్ యోషితః సర్వాస్ తా ఊచుః కమలోద్భవమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪౪ ||

స్త్రియ ఊచుః

కిమ్ అస్మాన్ బ్రూహి భగవన్ శాధి నః కరవామ కిమ్ |

ఆలోచ్య మనసా సర్వం దేహి భారం వయం స్త్రియః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪౫ ||

బ్రహ్మోవాచ

గృహీత్వా మదనాగ్నిం చ మైథునే సుఖ-దాయకమ్ |

విశ్వే చ యోషితః సర్వాః శశ్వత్-కామా భవన్తు చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪౬ ||

బ్రహ్మణశ్ చ వచః శ్రుత్వా కోప-రక్తాస్య-లోచనః |

తమ్ ఊచుః యోషితః సర్వా భయం త్యక్త్వా చ సంసది || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪౭ ||

స్త్రియ ఊచుః

ధిక్ త్వాం జగద్-విధిం వ్యర్థం చకార పరమేశ్వరః ।

అపూజ్యో మోహినీ-శాపాత్ పుత్ర-శాపేన సామ్ప్రతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪౮ ॥

గృహీత్వా మదనాగ్నిం చ పురుషాశ్ చ తథా స్త్రియః ।

నిత్యం దహన్తి సతతం వాస్తవం దుఃసహం పరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౪౯ ॥

తద్-ఏక-భాగః పురుషే త్రి-భాగశ్ చాపి యోషితి ।

తేన దుగ్ధాః స్త్రియః సర్వాశ్ చాస్మాకమ్ అపరేణ కిమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫౦ ॥

సమర్పణం చేత్ పురుషే యద్ యస్మాసు స్మరానలః ।

భస్మీ-భూతం కరిష్యామో రక్షితా కో భవేత్ తవ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫౧ ॥

పతి-వ్రతా-వచః శ్రుత్వా తమ్ ఉవాచ శివః స్వయమ్ ।

హితం సత్యం నితి-సారం పరిణామ-సుఖావహమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫౨ ॥

అథ కులటోత్పత్తిః

శ్రీ-మహా-దేవ ఉవాచ

త్యజ ద్వన్ద్వం మహా-భాగ సువ్రతాభిః సహాధునా।

పతి-వ్రతానాం తేజశ్ చ సర్వేభ్యశ్ చ పరం భవేత్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫౩ ॥

నిర్మాణం కురు దేవేన్ద్ర కృత్యాం స్త్రీ-జాతిమ్ ఈశ్వర।

తస్యై దేహి దుఃఖ-బీజం కామ-కోపానలం పరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫౪ ॥

శఙ్కరస్య వచః శ్రుత్వా సత్వరం జగతాం విధిః।

ససృజే తత్-క్షణం మూర్తిం స్త్రీ-రూపాం సుమనోహరాం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫౫ ॥

అహో రూపమ్ అహో వేశమ్ అహో అస్యా నవం వయః।

అహో చక్షుః కటాక్షం చ మునీనాం మోహయన్ మనః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫౬ ॥

అహో కఠినం చారు స్తన-యుగ్మం సువర్తులమ్ ।

విచిత్రం కఠినం స్థూలం శ్రోణి-యుగ్మం చ సున్దరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫౭ ॥

నితమ్బ-యుగ్మం వలితం చక్రాకారం సుకోమలమ్ ।

శ్వేత-చమ్పక-వర్ణాభం సర్వావయమ్ ఈప్సితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫౮ ॥

శరత్-పార్వణ-కోటీన్దు-వినిన్దాస్యం సుశోభనమ్ ।

ఈషద్ధాస్య-ప్రసన్నాస్యం వస్త్రేణాచ్ఛాదితం ముదా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౫౯ ॥

వపుః సుకోమలమ్ చాలం నాతి-దీర్ఘం న వఖరమ్ ।

వహ్ని-శుద్ధాంశుకం రత్న-భూషణైర్ భూషితం సదా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬౦ ॥

దాడిమ్బ-కుముదాకారం సాన్ద్రం సిన్దూర-సున్దరమ్ ।

కస్తూరీ-విన్దునా సార్ధం స్నిగ్ధ-చన్దన-విన్దుభిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬౧ ॥

పక్వ-బిమ్బ-ఫలాకారమ్ అధ-రౌష్ఠ-పుటం పరమ్ ।

దన్త-పంక్తి-యుగం చైవ దాడిమ్బ-బీజ-సన్నిభమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬౨ ॥

సుచారు కవరీ-భారం మాలతీ-మాల్య-మణ్డితమ్ ।

తస్యై దదౌ చ కామాగ్నిం దృష్ట్వా తాం కమలోద్భవః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬౩ ॥

దృష్ట్వా సా చన్ద్ర-రూపం చ కామోన్మత్తా విచేతనా ।

కృత్వా కటాక్షం స్మేరాశ్యా మాం భజస్వేత్య్ ఉవాచ సా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬౪ ॥

సస్మితః ప్రయయౌ చన్ద్రో లజ్జయా చ సభా-తలాత్ ।

కామం దృష్ట్వా చ చకమే కామార్తా సా గత-త్రపా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬౫ ॥

దుద్రావ కామస్ తస్మాచ్ చ తత్-పశ్చాత్ సా దధావ చ ।

జహసుర్ దేవతాః సర్వా మునయశ్ చాపి సంసది ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬౬ ॥

లజ్జితా యోషితహ్ సర్వాస్ తాం వారయితుమ్ అక్షమాః ।

సర్వే చక్రుః పరీహాసం స్త్రీ-వర్గం శఙ్కరాదయః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬౭ ॥

కామం న లబ్ధ్వా సా చ స్త్రీ నివృత్యాగత్య సంసది ।

తమ్ అశ్వినీ-కుమారం చాప్య్ ఉవాచ సుర-సన్నిధౌ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬౮ ॥

కృత్యా-కామిన్య ఉవాచ

మాం భజస్వ రవేః పుత్ర ప్రియాం రసవతీం ముదా।

శృఙ్గారే సుఖదాం శాన్తాం పరాం కామాతురాం వరాం॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౬౯॥

త్వయా శార్ధం భ్రమిష్యామి సున్దరే గహనే వనే।

రహసి రహసి క్రీడాం కరిష్యామి దివానిశమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭౦॥

మధు-పానం చ దాస్యామి వాసితం చామలం జలమ్।

సకర్పూరం చ తామ్బూలం భోగ-వస్తు మనోహరమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭౧॥

శయ్యాం మనోరమాం కృత్వా సపుష్ప-చన్దనార్చితామ్।

భగవన్తం కరిష్యామి పుష్ప-చన్దన-చర్చితమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭౨॥

కుమార ఉవాచ

వచనం వద వామే మామ్ ఆత్మనో హృదయఙ్గమ।

విహాయ కపటం కాన్తే కపటం ధర్మ-నాశనమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭౩॥

స్త్రీ-ధర్మం స్త్రీ-మనస్-కామం స్త్రీ-స్వభావం చ కీదృశమ్ ।

తద్-ఆచారం కతి-విధం తన్ మాం వ్యాఖ్యాతుమ్ అర్హసి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭౪ ॥

అశ్వినీజ-వచః శ్రుత్వా కామార్తా తమ్ ఉవాచ సా ।

కామార్తానాం క్వ లజ్జా చ క్వ భయం మానమ్ ఏవ చ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭౫ ॥

అథ కులటా-స్వభావ-కథనమ్

కామిన్య్ ఉవాచ

స్థానం నాస్తి క్షణం నాస్తి నాస్తి దూతీ తద్ ఉత్తమా ।

తేనైవ యువతీనాం చ సతీత్వమ్ ఉపజాయతే ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭౬ ॥

సువేశం కాముకం దృష్ట్వా కామినీ మదనాతురా ।

తద్ రాత్రం చ పులకితం యోనౌ కణ్డూయనం పరం || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭౭ ||

విచేతనా భవేత్ సా చ కామ-జ్వర-ప్రపీడితా |

సర్వం త్యజతి తద్-ధేతోః పుత్రం కాన్తం గృహం ధనమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭౮ ||

లబ్ధ్వా యువానం పురుషం దేశ-త్యాగం కరోతి సా |

తద్-ఉత్తమం పునర్ లబ్ధ్వా తం త్యజేత్ సా క్షణేన చ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౭౯ ||

విషం దాతుం సమర్థా సా స్వామినం గుణినాం వరమ్ |

మ్లేచ్ఛం యువానం సమ్ప్రాప్య సర్వస్వం దాతుమ్ ఉత్సుకా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮౦ ||

త్యజేత్ కుల-భయం లజ్జాం ధర్మం బన్ధుం యశః శ్రియమ్ |

సమ్ప్రాప్య రతి-శూరం చ యువానం సురతోన్ముఖమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮౧ ||

సుదృశ్యం సున్దర-ముఖం శశ్వన్-మధురితం వచః |

హృదయం క్షుర-ధారాభం కో వా జానాతి తన్-మనః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮౨ ||

విద్యుచ్ఛటా జలే రేఖా చాస్థిరా చ యథామ్బరే |

తథాస్థిరా చ కులటా-ప్రీతిః స్వప్నం చ తద్-వచః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮౩ ||

కులటానాం న సత్యం చ న చ ధర్మో భయం దయా।

న లౌకికం న లజ్జా స్యాజ్ జార-జిన్తా నిరన్తరమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮౪ ॥

స్వప్నే జాగరణే చైవ భోజనే శయనే సదా।

నిరన్తరం కామ-చిన్తా జారే స్నేహో న చాన్యతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮౫ ॥

కులటా నర-ఘాతిభ్యో నిర్దయా దుష్ట-మానసాః।

జారార్థే చ సుతం హన్తి బాన్ధవస్య చ కా కథా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮౬ ॥

న హి వేదా విదన్త్య్ ఏవం కులతా-హృదయఙ్గమమ్।

కథం దేవాస్ చ మునయః సన్తో జానన్తి నిశ్చయమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮౭ ॥

రతి-శూరం ప్రియం దృష్ట్వా క్షీరం ఘృతమ్ ఇవాచరేత్।

గతే వయసి జీర్ణం తం విషం దృష్ట్వా త్యజేత్ క్షణాత్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮౮ ॥

న విశ్వసేయుస్ తాం దుష్టో తస్మాత్ సన్తో హి సన్తతం।

న రిపుః పురుషాణాం చ దుష్ట-స్త్రీభ్యః పరో భువి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౮౯ ॥

విషం మన్త్రాద్ ఉపశమం జలాద్ వహ్నిశ్ చ నిశ్చితం।

అగ్నేశ్ చ కణ్ఠకోచ్ఛన్నం దుర్జనః స్తవనాద్ వశః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯౦॥

లుబ్ధో ధనేన రాజా చ సేవయా సతతం వశః।

మిశ్రం స్వచ్ఛ-స్వభావేన భయేన చ రిపుర్ వశః॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯౧॥

ఆదరేణ వశో విప్రో యౌవతీ ప్రేమ-భారతః।

బన్ధుర్ వశః సమతయా గురుః ప్రణతిభిః సదా॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯౨॥

మూర్ఖో వశః కథాయాం చ విద్వాన్ విద్యా-విచారతః।

న హి దుష్టా చ కులటా పుంసశ్ చ వశగా భవేత్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯౩॥

స్వ-కార్యే తత్-పరా శశ్వత్ ప్రీతిః కార్యానురోధతః।

న సర్వస్య వశీ-భూతా వినా శృఙ్గారమ్ ఉల్వణమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯౪॥

న ప్రీత్యా న ధనేనైవ న స్తవాన్ న సేవయా।

న ప్రాణ-దానతో వేశ్యా వశీ-భూతా భవేత్ క్షణమ్॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯౫॥

ఆహారో ద్వి-గుణస్ తాసాం బుద్ధిస్ తాసాం చతుర్-గుణా।

షడ్-గుణా మన్త్రిణా తాసాం కామశ్ చాష్ట-గునః స్మృతః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯౬ ||

శశ్వత్-కామా చ కులటా న చ తృప్తిశ్ చ క్రీడయా |

హవిషా కృష్ణ-వర్త్మేవ భూయ ఏవాభివర్ధతే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯౭ ||

దివానిశం చ శృఙ్గారం కురుతే తత్-పుమాన్ యది |

న తృప్తిః కులటానాం చ పుమాంసం గ్రస్తుమ్ ఇచ్ఛతి || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯౮ ||

నాగ్నిస్ తృప్యతి కాష్ఠానాం నాపగానాం మహోదధిః |

నాన్తకః సర్వ-భూతానాం నాసాం తృప్యతి సమ్పదామ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౯౯ ||

న శ్రేయసాం మనస్ తృప్తం వాడవాగ్నిర్ న పాథసామ్ |

వసున్ధరా న రజసాం న పుంసాం కులటా తథా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦౦ ||

ఇత్య్ ఏవం కథితం కించిత్ సర్వం వక్తుం చ నోచితమ్ |

లజ్జా బీజం యోషితాం చ నిబోధ భాస్కరాత్మజ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦౧ ||

శ్రుత్వా చ కృత్యా-స్త్రీ-వాక్యం జహసుర్ మునయః సురాః ।

చుకుపుర్ యోషితః సర్వాః పద్మాద్యా లజ్జితాః సుత ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦౨ ॥

లజ్జా-నతాననా లక్ష్మీర్ నిర్యయౌ దేవ-మణ్డలాత్ ।

తత్ పశ్చాత్ పార్వతీ సార్ధం సరస్వత్యా నతాననా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦౩ ॥

సావిత్రీ రోహినీ స్వాహా వారుణీ చ రతిః శచీ ।

సర్వా బభూవుర్ ఏకత్ర ప్రచక్రుర్ మన్త్రణాం చ తాః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦౪ ॥

కృత్యా-స్త్రియః సమాహూయ తా ఊచుశ్ చ క్రమేణ చ ।

రోధయామ్ ఆసుర్ ఇష్టాం తాం సుగోప్యాం అపి యోషితః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦౫ ॥

తస్యా ముఖే దదౌ హస్తం సుశీలా కమలాలయా ।

సలజ్జితా భవ సుతే శాన్తా చేతి శుభాశిషమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦౬ ॥

సరస్వతీ దదౌ తస్యై చాభిమానం చ ధైర్యతామ్ ।

మౌఖర్యం వావదూకత్వం మన్త్రణామ్ ఆత్మ-రక్షణమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦౭ ॥

సావిత్రీ చ దదౌ తస్యై సౌశీల్యం చాతిదుర్లభమ్ ।

ఆత్మ-సంగోపనం చైవ గామ్భీర్యం కులతో భయమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦౮ ||

పార్వత్య్ ఉవాచ

ధిక్ త్వాం స్వ-భావ-కులటాం లజ్జితా భవ సున్దరి |

స్వ-మానం గౌరవం రక్ష హ్యా అస్మాకం చ స్మరాతుర || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౦౯ ||

జని లభ పృథివ్యాం చ కాయ-వ్యూహం విధాయ చ |

పుంసామ్ అష్ట-గుణం కామం లభస్వ చ పృథక్ ప్రృథక్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౧౦ ||

లజ్జాం చతుర్-గుణాం చాపి ద్విగుణాం ధైర్యతాం తథా |

అభోగేచ్ఛధమే గచ్ఛ దూరం గచ్ఛ మమాన్తికాత్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౧౧ ||

పుంసాం చ ద్వి-గుణః కామో వాస్తవీణాం చ యోషితామ్ |

లజ్జా చాష్ట-గుణా చాపి ధైర్యతా చ చతుర్-గుణా || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౧౨ ||

కుల-ధర్మః కుల-భయం సౌశీల్యం మానమ్ ఊర్జితమ్ |

శశ్వత్ తిష్ఠతు పుంస్య్ ఏవ స్త్రీషు చ మమాజ్ఞయా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౧౩ ॥

యస్మాత్ సదసి సర్వేభ్యో లజ్జా-హీనః సురాధమః ।

స్త్రీ-స్వ-భావం చ పప్రచ్ఛ యజ్ఞ-భాక్ న భవేత్ తతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౧౪ ॥

అద్య-ప్రభృతి విశ్వేషు నాగ్రాహ్యం పాప-సంయుతమ్ ।

చికిత్సకానాం విదుషాం న భక్ష్య మమాజ్ఞయా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౧౫ ॥

ఇత్య్ ఏవమ్ ఉక్త్వా ప్రయయుర్ దేవ్యశ్ చ సర్వ-యోషితః ।

దేవాశ్ చ మునయశ్ చాపి యే చాన్యే చ సమాగతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౧౬ ॥

దేవాశ్ చ మునయశ్ చాపి యే చాన్యే సర్వతః సుత ।

పతి-వ్రతాణాం స్త్రీణాం చ లజ్జా బీజ-స్వరూపిణీ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౪.౧౧౭ ॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞాణామృత-సారే ప్రథమైక-రాత్రే

కులటోత్పత్తిర్ నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః

ప్రథమైక-రాత్రే పఞ్చదశోఽధ్యాయః

గతే నియమితే కాలే గన్ధర్వశ్ చోపవర్హణః |

స్వ-యోగేన జహౌ దేహం భారతే ప్రాక్తనాద్ అహో || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧ ||

స జజ్ఞే శుద్ర-యోనౌ చ పితుః శాపేన చ దైవతః |

విష్ణు-ప్రసాదం భుక్త్వా చ బభూవ బ్రహ్మణః సుతః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨ ||

విముక్తస్ తాత-శాపేన సమ్ప్రాప్య జ్ఞానమ్ ఉత్తమమ్ |

ప్రతి-జన్మ-స్మృతిస్ తస్య కృష్ణ-మన్త్ర-ప్రసాదతః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.3 ||

పితుః సకాశాద్ ఆగత్య సమ్ప్రాప చన్ద్ర-శేఖరాత్ |

శ్రీ-కృష్ణ-మన్త్రమ్ అతులం స్వర్గ-మన్దాకినీ-తటే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౪ ||

స్వర్గ-మన్దాకినీ-తీరాద్ గురుణా శఙ్కరేణ చ |

సహితః ప్రయయౌ తూర్ణం పార్వతీ-సన్నిధానతః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౫ ||

ఉవాస తత్ర శమ్భుశ్ చ నారదశ్ చ మహా-మునిః |

పార్వతీ భద్ర-కాలీ స్కన్దో గణ-పతిః స్వయమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౬ ||

మహా-కాలశ్ చ నన్దీ చ వీర-భద్రః ప్రతాపవాన్ |

సిద్ధా మహర్షయశ్ చ మునయః సనకాదయః || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౭ ||

యోగీన్ద్రా జ్ఞానినః సర్వే సమూచుః శమ్భు-సంసది |

యత్ స్తోత్రం కవచం ధ్యానం సుభద్రాయ చ కాననే || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౮ ||

నారాయణర్షి-భగవాన్ బ్రాహ్మణాయ దదౌ పురా |

పూజా-విధానం యద్ యచ్ చ పురశ్-చరణ-పూర్వకమ్ || జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౯ ||

తద్ ఏవ భగవాన్ శమ్భుః ప్రదదౌ నారదాయ చ |

ఉవాచ శమ్భుం దేవర్షిర్ యోగినాం చ గురోర్ గురుమ్ ।

పార్వతీ-సన్నిధౌ తత్ర నారదశ్ చ మహా-మునిః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧౦ ॥

భగవన్ సర్వ-ధర్మ-జ్ఞ సర్వ-జ్ఞ సర్వ-కారణ ।

సద్ యత్ పృష్టం మయా పూర్వం తన్ మాం వ్యాఖ్యాతుమ్ అర్హసి ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧౧ ॥

యద్ యత్ పృష్టం త్వయా బ్రహ్మన్ ప్రత్యేకం చ క్రమేణ చ ।

పునః ప్రశ్నం కురు మునే శృణ్వన్తు మత్-సభాసదః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧౨ ॥

ఆధ్యాత్మికం చ యజ్ జ్ఞానం వేదానాం సారమ్ ఉత్తమమ్ ।

జ్ఞానం జ్ఞానిషు సారం యత్ కృష్ణ-భక్తి-ప్రదం శుభం ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧౩ ॥

నిర్వాణ-ముక్తిదం జ్ఞానం కర్మ-మూల-నికృన్తనమ్ ।

తత్-సిద్ధి-యోగాన్ ముక్తిశ్ చ యోగినామ్ అపి వాఞ్ఛితమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧౪ ॥

సంసార-విషయం జ్ఞానం శశ్వత్ సమ్మోహ-వేష్టితమ్ ।

ఆశ్రమాణాం సమాచారం తేషాం ధర్మ-పరిష్కృతమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧౫ ॥

చతుర్ణాం వర్ణనాం విధానాం మహేశ్వర ।

భిక్షూణాం వైష్ణవానాం చ యతీనాం బ్రహ్మ-చారిణామ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧౬ ॥

వాన-ప్రస్థాశ్రమాణాం చ పణ్డితానాం తథైవ చ ।

పతి-వ్రతానాం యద్ యచ్ చ శ్రీ-కృష్ణ-పూజనం చ యత్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧౭ ॥

యత్ స్తోత్రం కవచం మన్త్రం పురశ్-చరణమ్ ఈప్సితమ్ ।

సార్వాహ్నికమ్ అభీష్టం చ విపాకం కర్మ-జీవినామ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧౮ ॥

సంసార-వాసనా-బద్ధం లక్షణం ప్రకృతీశయోః ।

తయోః పరం వా యద్ బ్రహ్మ తస్యావతార-వర్ణనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౧౯ ॥

కస్ తత్ కలావతీర్ణశ్ చ కస్ తద్-అంశశ్ తథైవ చ ।

పరిపూర్ణతమః కశ్ చ కః పూర్ణః కః కలాంశకః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨౦ ॥

కస్య వారాధనే శమ్భో కిం ఫలం కిం యశస్ తథా ।

అజ్ఞాజ్ఞినోర్ భేద-ఫలం విస్తీర్ణం నిరపేక్షకమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨౧ ॥

నారాయణర్షి-కవచం సుభద్ర-బ్రాహ్మణాయ చ ।

యద్ దత్తం కిం తద్ దేవేశ తద్-ఆరాధ్యశ్ చ కః సురః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨౨ ॥

అతి-సంగోపనీయం చ కవచం పరమాద్భుతమ్ ।

సుదుర్లభం చ విశ్వేషు నోక్తం మాం బ్రహ్మణా పురా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨౩ ॥

సనత్-కుమారో జానాతి నోక్తం తేన పురా చ మామ్ ।

మయా జ్ఞానమ్ అనాపృష్టం యద్ యజ్ జానాసి మఙ్గలమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨౪ ॥

వేద-సారమ్ అనుపమం కర్మ-మూల-నికృన్తనమ్ ।

తన్ మే కథయ భద్రేశ మామ్ ఏవానుగ్రహం కురు ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨౫ ॥

అపూర్వం రాధికాఖ్యానం వేదేషు చ సుదుర్లభమ్ ।

పురాణేష్వ్ ఇతిహాసే చ వేదాఙ్గేషు సుదుర్లభమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨౬ ॥

గురోశ్ చ జ్ఞానోదిగరణాత్ జ్ఞానం స్యాన్ మన్త్ర-తన్త్రయోః ।

తత్ తన్త్రం స చ మన్త్రః స్యాత్ కృష్ణ-భక్తిర్ యతో భవేత్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨౭ ॥

జ్ఞానం స్యాద్ విదుషాం కించిద్ వేద-వ్యాఖ్యానతః ప్రభో।

వేద-కారణ-పూజ్యశ్ త్వం జ్ఞానాధిష్ఠాతృ-దేవతా ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨౮ ॥

తస్మాద్ భవాన్ పరం జ్ఞానం వద వేద-విదాం వర।

మాం భక్తమ్ అనురక్తం చ శరణాగతమ్ ఈశ్వర ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౨౯ ॥

నారదస్య వచః శ్రుత్వా యోగినాం చ గురోర్ గురుః।

భగవత్యా సహాలోచ్య జ్ఞానం వక్తుం సముద్యతః ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౩౦ ॥

ఇత్య్ ఏవం కథితం సర్వం పూర్వాఖ్యానం మనోహరమ్।

హరి-భక్తి-ప్రదం సర్వం కర్మ-మూల-నికృన్తనమ్ ॥ జ్ఞా. సా. సం_౧,౧౫.౩౧ ॥

ఇతి శ్రీ-నారద-పఞ్చ-రాత్రే జ్ఞానామృత-సారే

ప్రథమైక-రాత్రే పఞ్చదశోఽధ్యాయః

సమాప్తశ్ చేదం నారద-పఞ్చ-రాత్రైక-రాత్రమ్